

TEM analyyseja

15 / 2009

Maakuntien suhdannekehitys 2007 - 2009

Ilkka Mella

ISSN 1797-5271
ISBN 978-952-227-238-6

Maakuntien suhdannekehitys 2007 - 2009

Ilkka Mella

Työ- ja elinkeinoministeriö
Ministry of Employment and the Economy
Eteläesplanadi 4, 00130 Helsinki, Finland
Email: etunimi.sukunimi@tem.fi

Helsinki, kesäkuu 2009

ILKKA MELLA: MAAKUNTIEN SUHDANNEKEHITYS 2007 – 2009

Raportissa tarkastellaan maakuntien viimeaikaista kehitystä. Keskeisinä selvityskohteina ovat väestö, muuttoliike, työvoima, työllisyys ja yritystoiminnan liikevaihto. Tarkasteluajankohtana ovat vuodet 2007-2009, mutta tehtyjen ennusteiden pohjalta on kuvattu myös ennakoitua kehitystä vuoteen 2013 saakka. Aluetasona on pääasiassa maakunta. Seutukuntakohtaisia tarkasteluja on esitetty pääasiassa liiteosassa, jossa jokaista maakuntaa tarkastellaan erikseen.

Suomen hyvä talouskasvu vuosina 2004-2007 toteutui alueellisesti laajalla rintamalla. Useimpien maakuntien keskusalueet olivat kohtuullisen hyvässä vedossa ja tuotanto ja työllisyys ovat parantuneet merkittävästi. Myös maassamuutto on tasoittunut maakuntien välillä, vaikka nopea talouskasvu hieman lisäsi muuttota suuriin keskuksiin. Työllisten määrä kasvoi koko maassa vuosina 2004 - 2008 noin 150 000 ja työvoiman määrä 100 000 henkeä. Samanaikaisesti työttömien määrä laski 60 000 henkeä.

Talouden nousukausi on kuitenkin taittunut kaikkialla maailmassa vuoden 2008 aikana. Myös Suomen kansantalouden tuotanto vähenee, mikä heikentää alueiden kehitysmahdollisuuksia. Tuotannon ja viennin väheneminen ja kulutuskysynnän heikkeneminen vaikuttavat alueiden yritystoimintaan ja työllisyyteen. Työttömyyden arvioidaan nousevan vuosina 2009-2010 yli 10%:n tason. Samaan aikaan voimistuva työvoiman siirtyminen eläkkeelle vähentää alueiden työvoimaresursseja ja hidastaa osaltaan mahdollisuuksia elinkeinotoiminnan kehittämiseen. Jo nyt useilla alueilla työikäisen väestön määrä on kääntynyt laskuun ikääntymisen ja muuttotappioiden vuoksi ja tämä kehityssuunta voimistuu 2010-luvulla. Tällä hetkellä työikäisten määrä kasvaa noin 25 seutukunnassa ja väestöennusteen mukaan vuonna 2020 enää 15 seutukunnassa. Alueiden kyky ottaa vastaan hidastuvan talouskasvun ja voimistuvan rakennemuutoksen haasteet vaihtelee voimakkaasti. Heikoimmilla ovat väestö- ja työvoimaresursseiltaan vähäiset sekä elinkeinorakenteeltaan yksipuoliset alueet.

Raportin on laatinut Ilkka Mella, liiteosan on tehnyt Anssi Kaarna

ILKKA MELLA: REGIONAL DEVELOPMENT IN FINLAND 2007 - 2009

Abstract: This paper analyses the economical trend and population changes in the regions of Finland. The focus of the report is to describe and compare the regional development during the last years 2007 – 2009. The essential variables are population, labour force, employment and production.

The fast economical growth in Finland during the years 2004-2007 affected positively also in regions. The production and employment has growth mainly in the central areas of provinces but the unemployment has declined also in the rural areas. The migration between regions is still active but it has clearly balanced. The number of employed people growth during the years 2004-2008 almost 150 000 persons and the number of unemployed declined 60 000 persons.

The global economical recession during the years 2008-2009 will decimate the developmental potential in Finland and in all regions. The decreasing of production and export in many industrial sectors affect to entrepreneurship and employment. Between times the number of pensioner will increase because of the labour resources will decline. This process will weaken the possibilities of regions to develop their industrial activities. The number of working age people has turned down in many areas and this trend will become more powerful during the 2010 decades.

SISÄLTÖ

1. Yhteenveto	6
Talouden taantuma koettelee kaikkia alueita	
2. Tuotannon ja työllisyyden kehitys koko maassa	12
3. Alueellinen kehitys	15
3.1. Tuotanto ja työllisyys maakunnittain	15
3.2. Liikevaihto ja vienti	22
3.3. Alueiden väestönkehitys ja muuttoliike	29
Lähteet.	34
Liite: Maakuntakohtaiset tarkastelut	34
Etelä-Karjala	35
Etelä-Pohjanmaa	37
Etelä-Savo	39
Itä-Uusimaa	41
Kainuu	43
Kanta-Häme	45
Keski-Pohjanmaa	47
Keski-Suomi	49
Kymenlaakso	51
Lappi	53
Pirkanmaa	55
Pohjanmaa	57
Pohjois-Karjala	59
Pohjois-Pohjanmaa	61
Pohjois-Savo	63
Päijät-Häme	65
Satakunta	67
Uusimaa	69
Varsinais-Suomi	71

1. YHTEENVETO

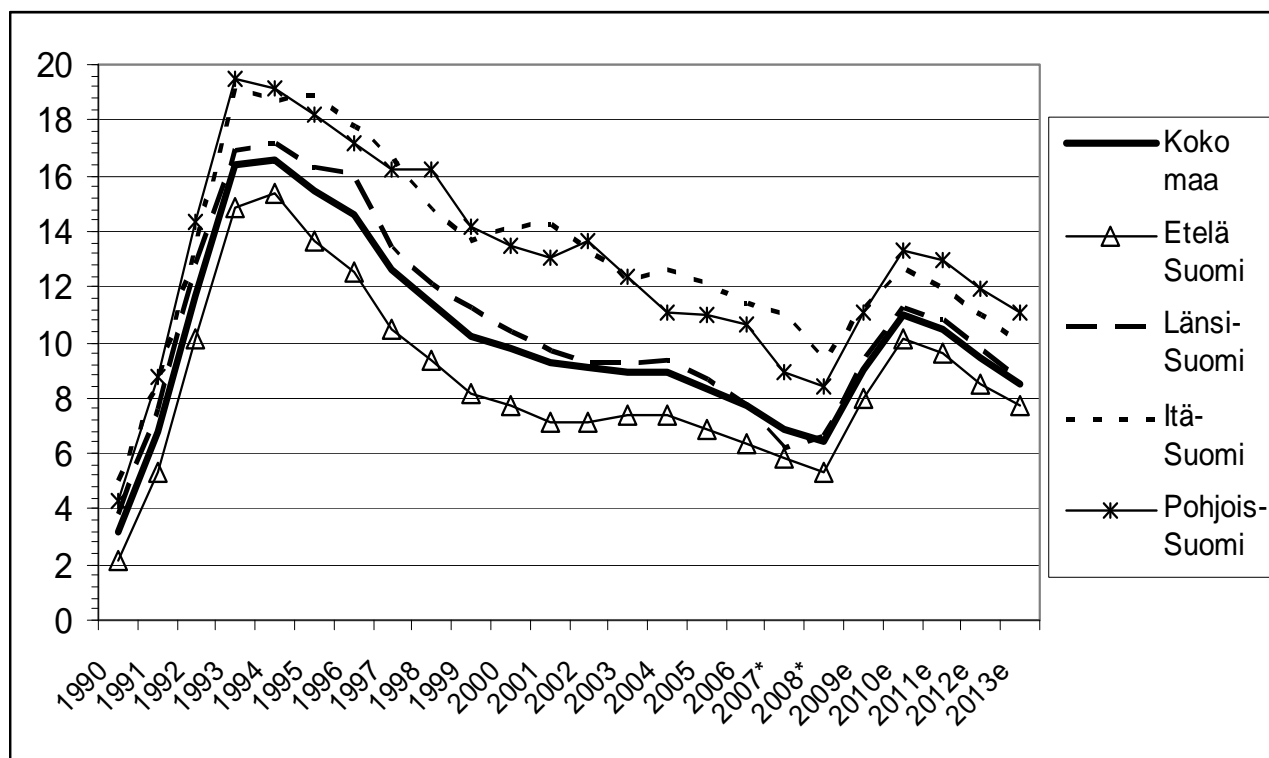
TALouden TAANTUMA KOETTELEE KAIKKIA ALUEITA

Vuoden 2008 aikana puhjennut talouden maailmanlaajuinen taantuma on iskenyt täydellä voimallaan eri maiden ja alueiden todellisuuteen. Tuotannon voimakas lasku ja työttömyyden kasvu ovat kertaheitolla heikentäneet kaikkien alueiden kehitysnäkymiä myös Suomessa. Muutos nousukaudesta taantumaa tapahtui nopeasti, sillä vielä alkuvuodesta 2008 voitiin nauttia pitkän talouskasvun tuloksista useimmilla alueilla. Erityisesti maakuntien keskusalueet olivat aina vuoden 2008 alkupuolelle saakka hyvässä vedossa ja tuotanto ja työllisyys parantuivat merkittävästi. Myös maassamuutto tasoittui maakuntien välillä, vaikka nopea talouskasvu hieman lisäsi muuttoa suuriin keskuksiin. Työllisten määrä kasvoi koko maassa vuosina 2004 - 2008 yli 150 000 henkeä ja työvoima lähes 100 000 henkeä. Samanaikaisesti työttömien määrä laski noin 60 000 henkeä.

Työttömyys kasvanut nopeimmin Länsi-Suomen seutukunnissa

Talouden laskusuhdanteen myötä työttömyys on noussut viimeisten kuukausien aikana kaikissa maakunnissa ja kaikissa seutukunnissa, mikä johtuu yritysten tuotannon ja liikevaihdon kääntymisestä laskuun sekä kuntien talousongelmien kasvusta. Koko maan tasolla työttömyyden arvioidaan nousevan 10- 11%:n tasolle vuosina 2010-2011, jolloin työttömiä olisi noin 300 000. Suuralueittain tarkasteltuna työttömyysaste olisi korkeimmillaan Pohjois-Suomessa noin 14% ja alimmillaan Etelä-Suomessa vajaa 10%. 1990-luvun alun lamajakson kaltaista työttömyyttä ei siten alueilla koettaisi, jolloin työttömyys nousi koko maassa 16%:n tasolle ja Pohjois- ja Itä-Suomessa lähes 20%:n tasolle.

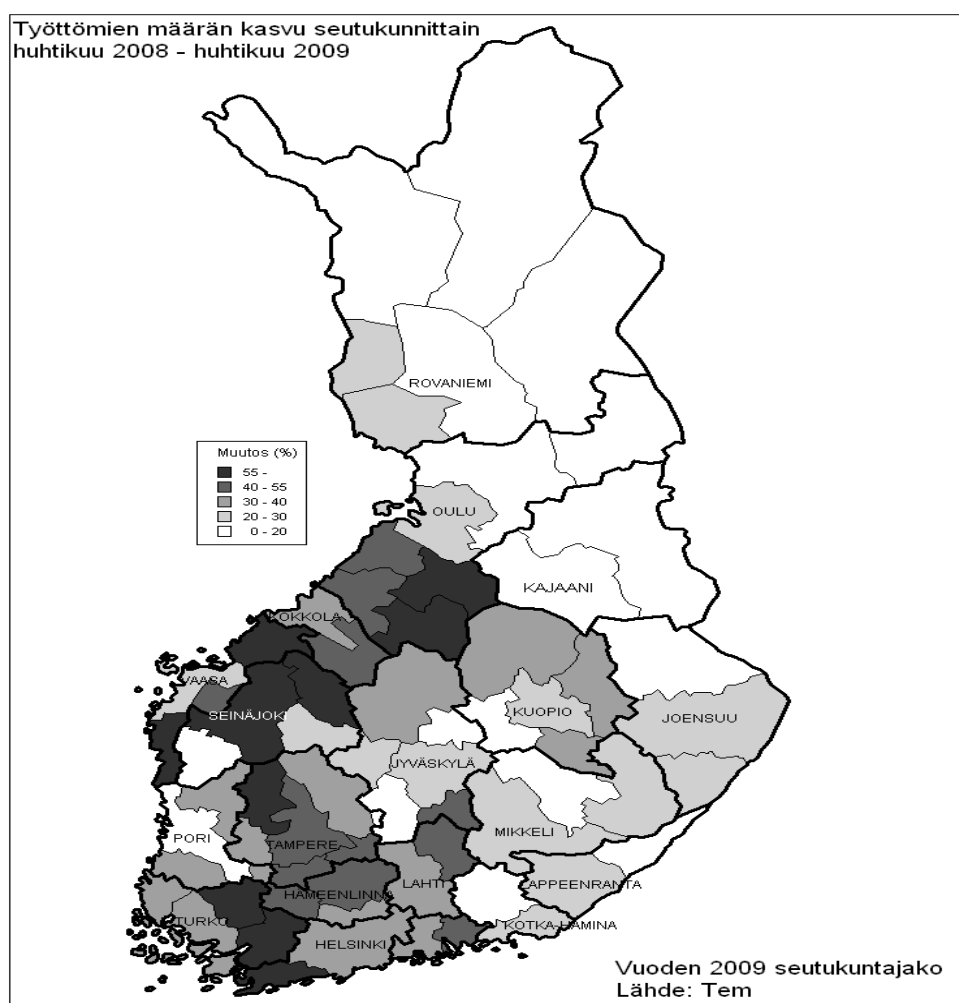
Kuvio 1: Työttömyysaste suuralueittain 1990 -2008*) ja 2009-2013)**

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus 1990-2008; Etla:n maakunnittainen ennuste 2009-2013

Työttömien työnhakijoiden määrä on eri maakunnissa ja seutukunnissa kasvanut viime kuukausina nopeasti ja kasvu on ollut suurinta useissa suhteellisen matalan työttömyysasteen maakunnissa kuten Etelä-Pohjanmaa, Kanta-Häme, Pirkanmaa ja Pohjanmaa. Hitaampaa kasvu on ollut korkean työttömyyden alueilla kuten Kainuu, Lappi ja Etelä-Savo. Työttömien määrä kasvoi kaikissa seutukunnissa viimeisen vuoden aikana (huhtikuu 2008 -2009). Kasvu on ollut nopeinta (yli 60%) monissa Länsi-Suomen seutukunnissa kuten Sydösterbotten, Seinäjoki, Järviseuutu ja Raasepori. Vähiten työttömien työnhakijoiden määrä lisääntyi (alle 10%) Oulunkaaren ja Pielisen-Karjalan seutukunnissa. Erot johtuvat osaltaan maakuntien yritysraakenteesta ja erityisesti vientiyritysten merkityksestä alueen elinkeinotoiminnalle. Vientipainotteisilla alueilla työttömyys nousee nopeasti, mutta alkaa myös laskea nopeasti kun tuotanto kääntyy kasvuun ja vienti vetää jälleen. Kuntatasolla löytyi seitsemän kuntaa, joissa työttömien määrä oli yhä laskenut mm. Kainuussa sijaitsevat Paltamo ja Puolanka sekä Pohjois-Savon Vesanto.

Kuvio 2. Työttömien määrän muutos (%) 2008 -2009 (huhtikuu) seutukunnittain

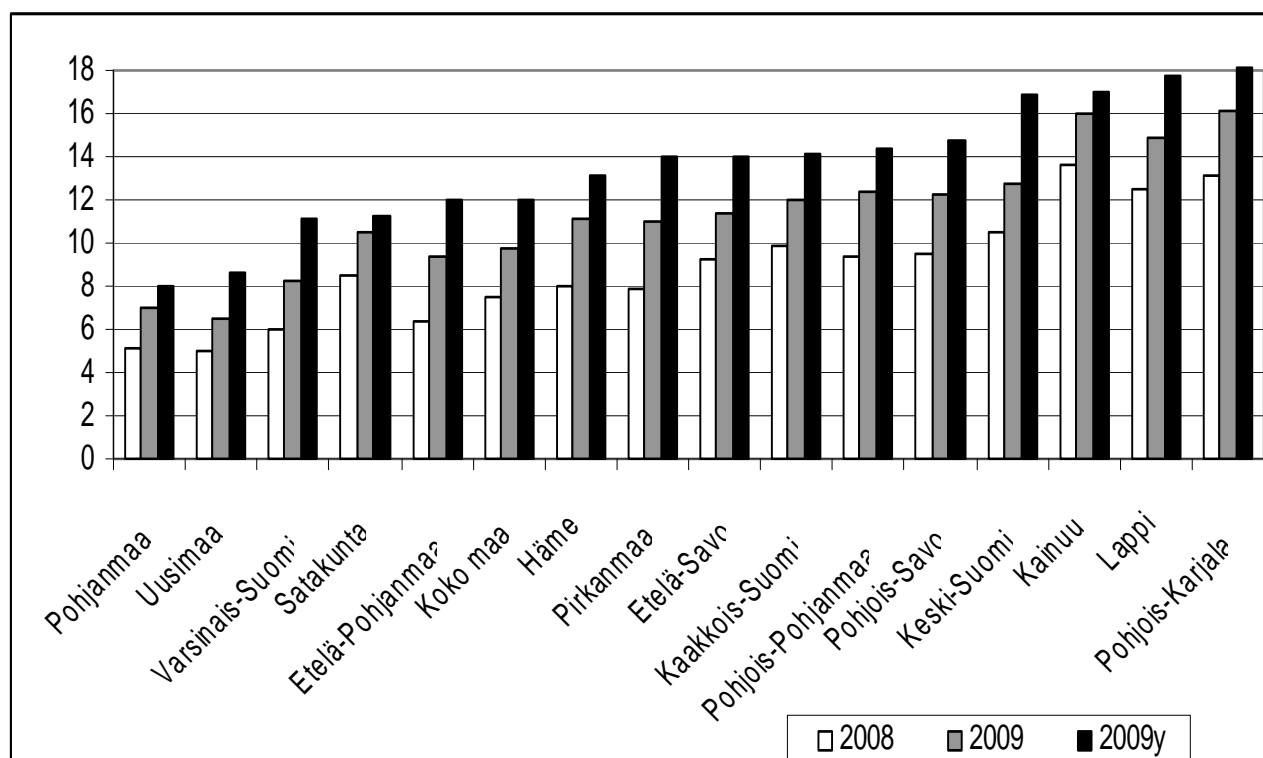

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, työnvälitystilastot

Erityisen paljon on eri alueilla kasvanut nuorten alle 25-vuotiaiden työttömyys, joka on monissa maakunnissa kaksinkertaistunut ja kohdistuu lähinnä miespuolisiin työnhakijoihin. Työttömien työnhakijoiden rinnalla on tarkasteltava nopeasti kasvanutta lomautettujen määrää, joista ns. ryhmälomautetut eivät ole mukana työttömien työnhakijoiden tilastossa. Työttömiä työnhakijoita oli huhtikuussa 2009 koko maassa noin 252 000 ja ryhmälomautettuja 58 000 eli yhteensä 310 000 henkeä. Huhtikuussa 2008 työttömiä työnhakijoita oli 190 000 ja ryhmälomautettuja ei juurikaan

ollut, joten työttömien ja lomautettujen yhteismäärä on kasvanut yli 100 000 henkeä viimeisen vuoden aikana. Lomautettujen mukaan ottaminen nostaa työttömyysastetta keskimäärin kaksi prosenttiyksikköä eri alueilla. Keski-Suomessa osuus on korkein noin 4% ja Pohjanmaalla pienin noin 1 %. Jos ryhmälomautetut lasketaan mukaan työttömiin työnhakijoihin, niin työttömyysaste olisi ollut huhtikuussa 2009 Pohjois-Karjalassa ja Lapissa 18%, koko maassa 12% ja Uudellamaalla noin 8%.

Kuvio 3: Työttömien työnhakijoiden osuus (%) työvoimasta 2008 – 2009 *), te-keskusalueet , huhtikuun tiedot , *)2009y sisältää myös ryhmälomautetut

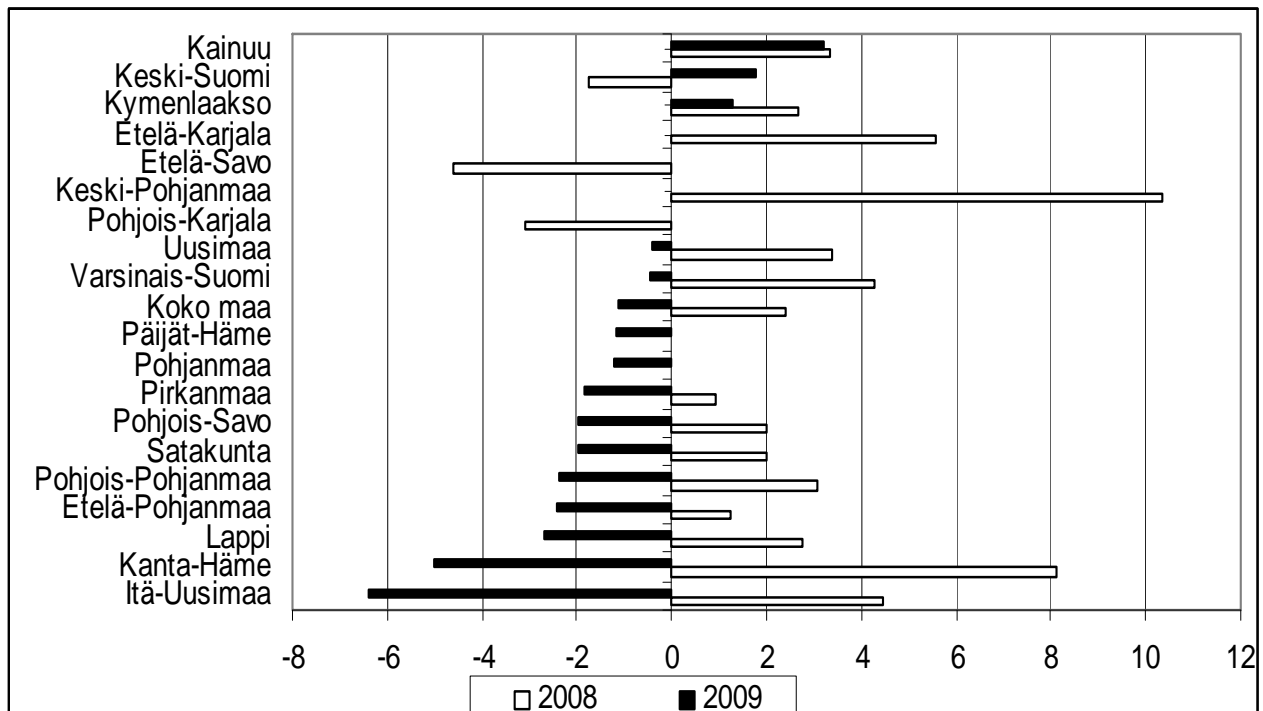
Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö, Työnvälitystilastot

Työllisten määrä vähenee ja työllisyysaste laskee

Tuotannon laskiessa työvoiman kysyntä heikkenee ja työllisen työvoiman määrä vähenee. Vuoden 2009 huhtikuussa työllisiä oli tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan noin 70 000 vähemmän kuin vuotta aikaisemmin. Tästä johtuen työllisyysaste laski 70%:n tasolta alle 68%:n - lasku oli selvästi suurinta nuorten alle 34-vuotiaiden miesten ryhmässä. Alueellisesti työllisten määrä väheni suhteellisesti eniten Itä-Uudellamaalla. Kanta-Hämeessä, Lapissa ja Etelä-Pohjanmaalla. Kainuun, Keski-Suomen ja Kymenlaakson työllisten määrä kasvoi tilaston mukaan alkuvuodesta 2009 vielä hieman, mutta työttömyysasteen nousu viime kuukausina osoittaa työpaikkojen vähenevän myös näissä maakunnissa.

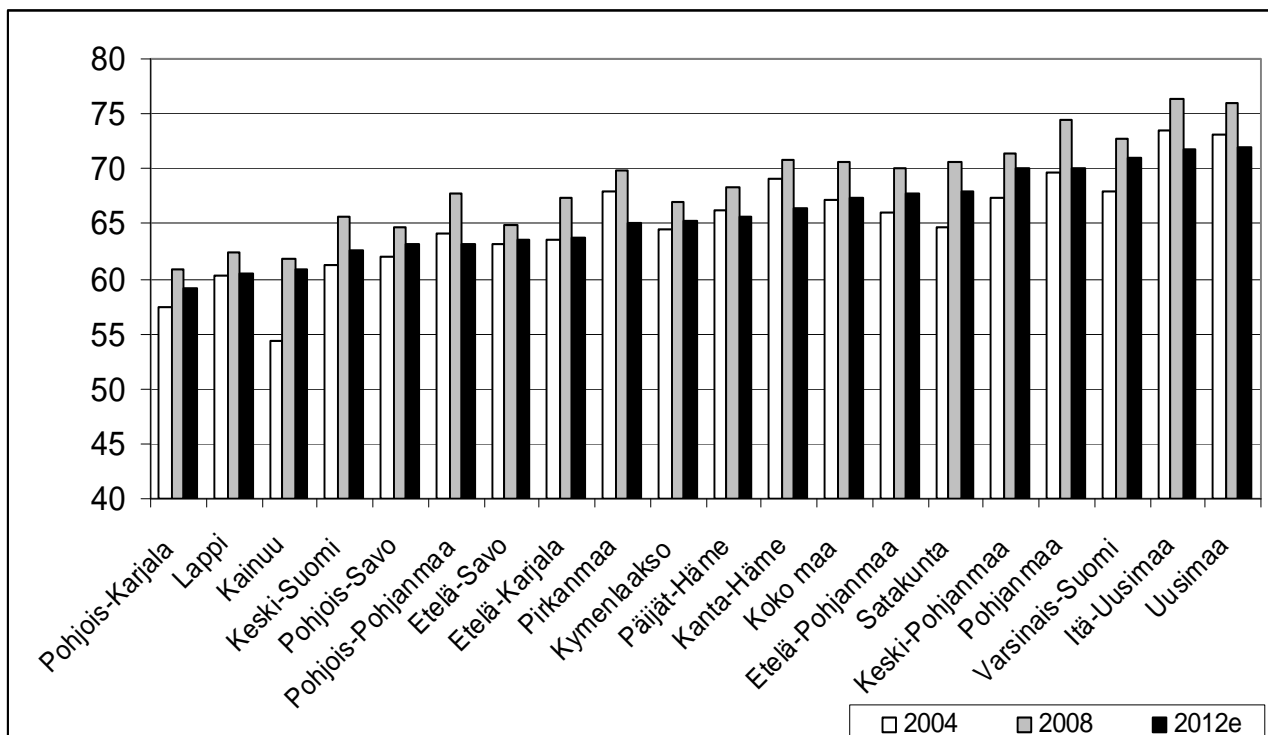
Toimialoittain tarkasteltuna työllisten määrä on vähentynyt lähes kaikilla sektoreilla, eniten teollisuudessa ja informaatio- ja viestintäalalla. Pientä kasvua oli vielä alkuvuodesta terveys- ja sosiaalipalveluissa sekä kuljetus- ja varastointipalveluissa. Etla:n ennusteen mukaan tuotannon ja työllisyyden laskun arvioidaan tapahtuvan eri maakunnissa vuosina 2009-2010 samansuuntaisesti. Jos tuotanto laskee maakunnissa vaihteluvälillä 4-8 % vuonna 2009 ja 0-3% vuonna 2010, työllisyysaste putoaa eri maakunnissa vuosien 2004-2005 tasolle ja olisi Pohjois-Karjalassa, Kainuussa ja Lapissa noin 60%. Ainoastaan Uudellamaalla ja Varsinais-Suomessa työllisyysaste olisi yli 70%.

Kuvio 4. Työllisten määrän muutos (%) maakunnittain vuosina 2007 -2008 ja 2008-2009*)

Lähde: Tilastokeskus, *) muutos laskettu 1. neljänneksen tietojen pohjalta

Kuvio 5: Työllisyysaste maakunnittain 2004, 2008 ja 2012*)

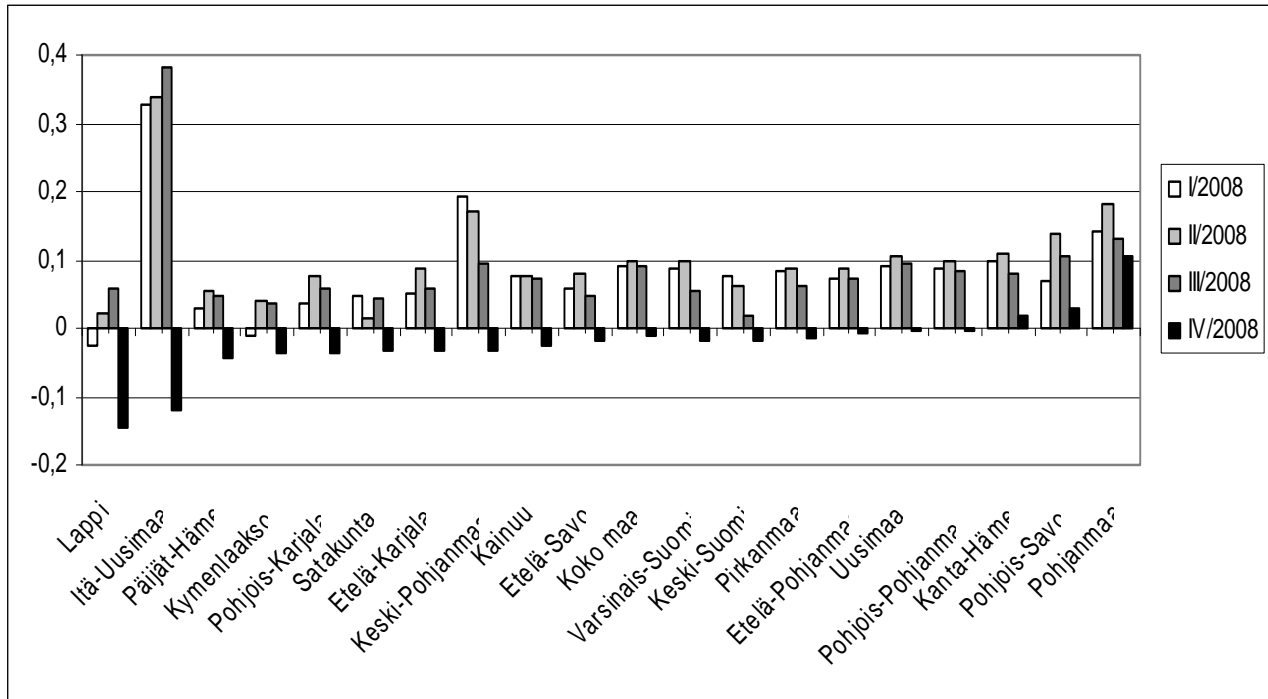

Lähde: Tilastokeskus, *) 2012 arvio ETLA:n ennuste

Yritystoiminnan liikevaihto kääntyi laskuun useimmissa maakunnissa vuoden 2008 lopulla

Yritystoiminnan liikevaihto kasvoi kaikissa maakunnissa vielä vuoden 2008 kolmannelle neljännekselle saakka, mutta kääntyi vuoden lopussa laskuun useimmissa maakunnissa. Kasvu jatkui vielä tällöin Pohjanmaan, Pohjois-Savon ja Kanta-Hämeen maakunnissa. Nopeinta pudotus oli Lapissa, Itä-Uudellamaalla ja Päijät-Hämeessä. Erityisen voimakasta oli teollisuuden liikevaihdon väheneminen Lapissa, Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa, rakentamisen väheneminen Etelä-Karjalassa sekä kaupan taantuminen Uudellamaalla ja Päijät-Hämeessä. Vuoden 2009 alussa liikevaihdon pudotus on voimistunut kaikilla alueilla ja päätoimialoilla.

Kuvio 6. Kokonaisliikevaihdon muutos (%) maakunnittain vuonna 2008, neljännesvuosittain

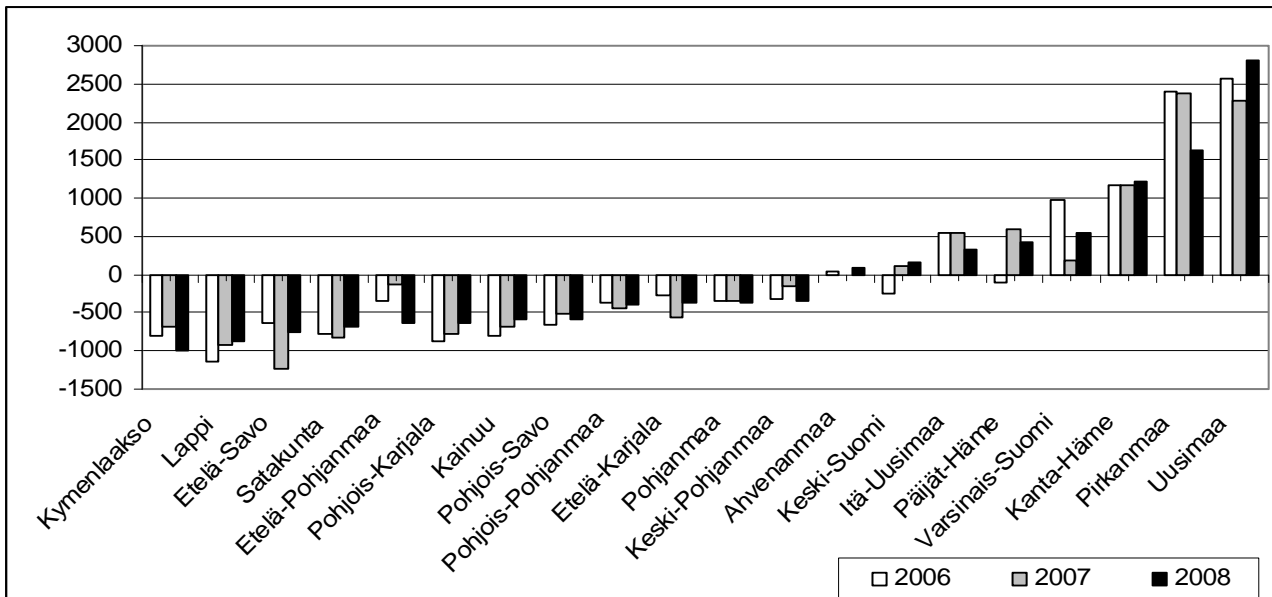

Lähde: Tilastokeskus,

Maahanmuutto ja alueiden välinen muuttoliike hidastuu

Suomen väkiluvun kasvunopeus on ollut viime vuosina Euroopan kärkitasoa. Luonnollisen kasvun ohella yhä merkittävämpi tekijä on lisääntyvä maahanmuutto, joka nousi 25 000 henkeen vuonna 2008, jolloin muuttovoitto oli lähes 15 000 henkeä. Määrällisesti väestönkasvu on suurinta Uudellamaalla, jossa luonnollinen kasvu, maassamuutto ja maahanmuutto kasvattivat väkilukua yli 19 000 henkilöä. Pirkanmaalla, Itä-Uudellamaalla ja Kanta-Hämeessä väestö kasvaa pääasiassa maassamuuton ja Pohjois-Pohjanmaalla korkean syntyvyyden ansiosta. Alueiden välisen muuttoliikkeen nettovaikutus on tasoittunut viime vuosina ja lähes puolet seutukunnista sai vuonna 2008 muuttovoittoa, kun osuus oli 1990-luvun lopulla noin neljännes. Maakuntien sisällä muuttoliike kohdistuu yhä voimakkaammin maakuntien keskuksiin ja suuret keskukset kuten Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seutu kasvavat edelleen nopeasti. Vuonna 2009 väestönkasvu on alkuvuoden ennakkotietojen mukaan hidastumassa supistuvan maahanmuuton ja maassamuuton seurauksena. Nettosiirtolaisuuden odotetaan laskevan parilla tuhannella henkilöllä, mikä johtuu osaltaan työvoiman kysynnän heikkenemisestä keskeisillä maahanmuuttoalueilla.

Kuvio 7: Maan sisäisen muuttoliikkeen nettomäärä maakunnittain 2006-2008

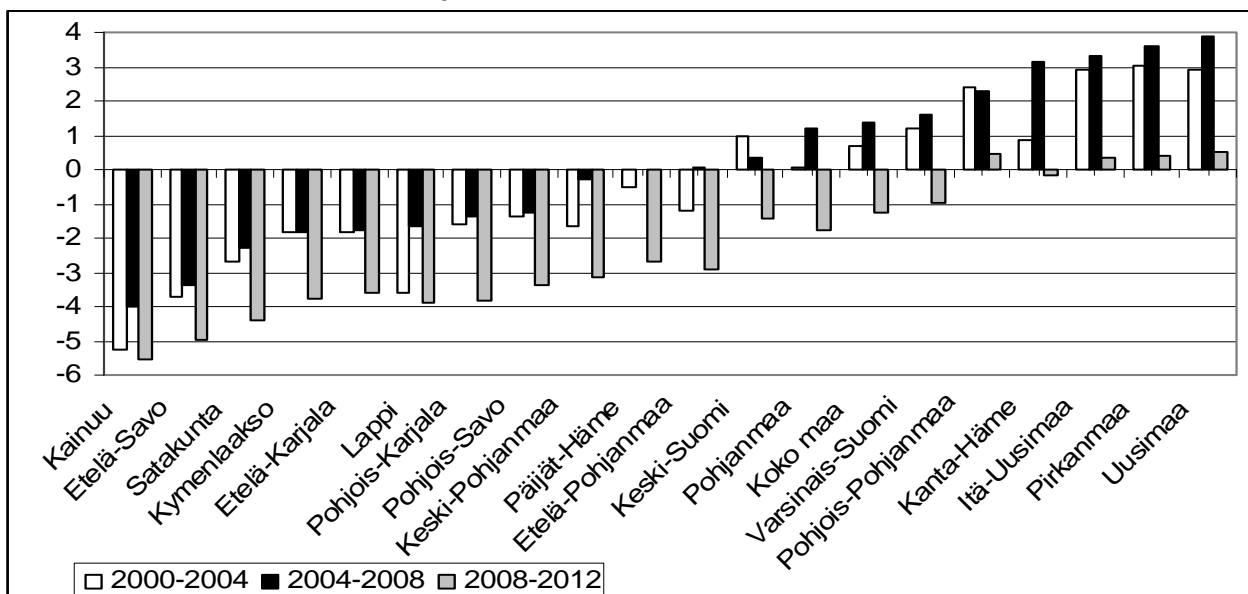

Lähde: Tilastokeskus

Talous taantuu ja alueiden rakennemuutos voimistuu samanaikaisesti

Talouden taantuma ja työttömyyden kasvu heikentävät alueiden kehitysmahdollisuuksia tulevina vuosina. Samaan aikaan voimistuva suurten ikäluokkien kasvava siirtyminen työvoimasta eläkkeelle vähentää alueiden työvoimaresursseja ja hidastaa mahdollisuuksia elinkeinotoiminnan kehittämiseen. Jo nyt useilla alueilla työikäisen väestön määrä on kääntynyt laskuun ikääntymisen ja muuttotappioiden vuoksi ja tämä kehityssuunta voimistuu 2010-luvulla. Tällä hetkellä työikäisten määrä kasvaa noin 25 seutukunnassa ja väestöennusteen mukaan vuonna 2020 enää 15 seutukunnassa. Alueiden kyky ottaa vastaan talouden taantumun ja voimistuvan rakennemuutoksen haasteet vaihtelee voimakkaasti. Heikoimmilla ovat väestö- ja työvoimaresursseiltaan vähäiset sekä elinkeinorakenteeltaan yksipuoliset alueet.

Kuvio 8. Työikäisten (15-64 v.) määrän muutos (%) maakunnittain vuosijaksoilla 2000-2004, 2004-2008 ja 2008-2012*)

Lähde: Tilastokeskus

2. TUOTANNON JA TYÖLLISYYDEN KEHITYS KOKO MAASSA

Talouden nopea kasvu viime vuosina erityisesti Aasiassa ja Venäjällä, mutta myös USA:ssa ja Euroopassa, vaikutti myönteisesti Suomen talouden kehitykseen. Tuotannon kasvun huippu saavutettiin useimmissa maissa vuosina 2006-2007. USA:sta alkanut rahoitus- ja asuntomarkkinoiden kriisi on vuosien 2008 ja 2009 aikana levinnyt globaaliksi maailmantalouden kriisiksi, joka koskettaa kaikkia maailman maita ja niiden alueita. OECD:n uusimman ennusteen mukaan useimpien maiden tuotanto laskee vuonna 2009 4-5 prosenttiyksikön verran ja lasku jatkuisi lievempänä vielä vuonna 2010. USA:n osalta arvio on muuttunut myönteisemmäksi ja laskua tapahtuisi 2,8% vuonna 2009. Euro alueen ja koko OECD-alueen tuotannon arvioidaan laskevan tänä vuonna noin 4% ja Japanin ja Venäjän noin 6%. Ainoastaan Kiinan tuotannon odotetaan yhä kasvavan, mutta kasvu putoaisi noin 3 prosenttiyksikköä vuoden 2008 tasosta. Tuotannon laskiessa työttömyys on kääntynyt nousuun ja USA:n ja EU:n työttömyysasteen arvioidaan olevan tänä vuonna 9 - 10% ja nousevan selvästi vuonna 2010.

Taulukko 1. Kansainväliset tuotannon kasvuarviot (%) ja työttömyysaste 2007 - 2010

	Tuotannon kasvu				Työttömyysaste			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
<i>Yhdysvallat</i>	2.2	1.1	-2.8	0.9	4.6	5.8	9.3	10.1
<i>Euro alue</i>	2.6	0.7	-4.8	-0.0	7.4	7.5	10.0	12.0
<i>Japani</i>	2.1	-0.6	-6.8	-0.7	3.9	4.0	5.2	5.7
<i>OECD</i>	2.7	0.9	-4.1	0.7	5.6	6.0	8.5	9.8
<i>Kiina</i>	13.0	9.0	6.3	8.5				
<i>Venäjä</i>	8.1	5.6	-5.7	0.7				
<i>Suomi</i>	4.2	0.9	-4.7	0.8	6.9	6.4	8.7	10.8

lähde: OECD, Economic outlook 85, 24.6. 2009

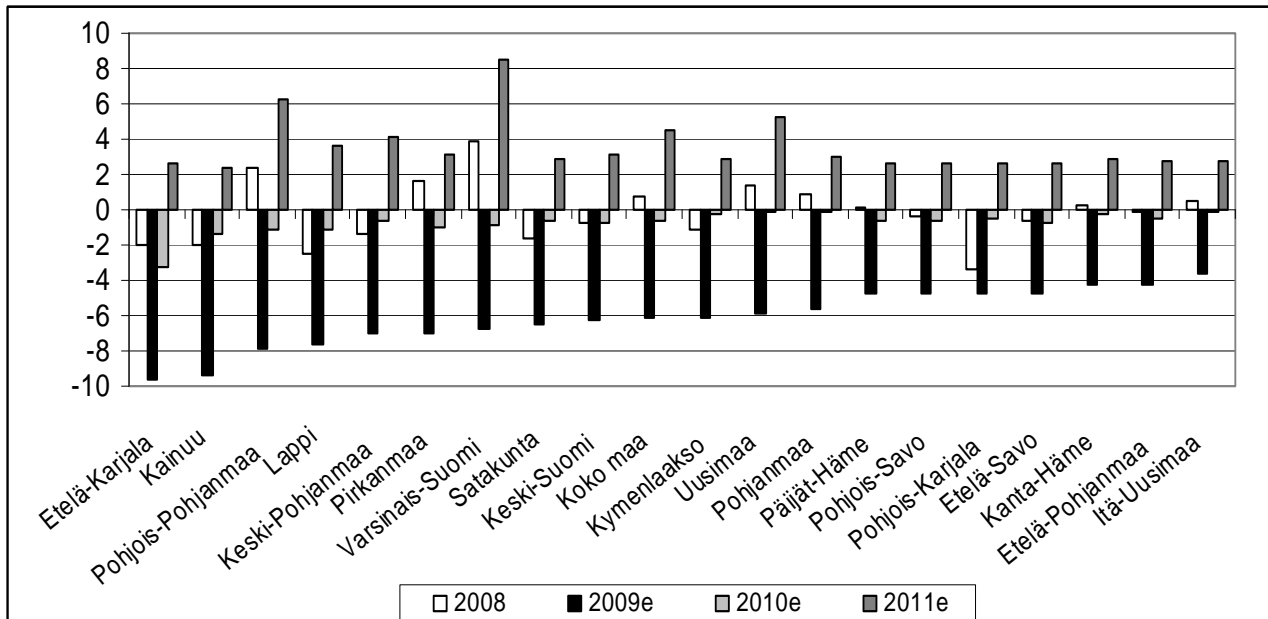
Suomen osalta OECD:n ennuste on lievempi kuin valtiovarainministeriön ja tutkimuslaitosten, jotka arvioivat tuotannon laskevan tänä vuonna 5-6% ja vuonna 2010 yhden prosentin verran. Työttömyysasteen odotetaan nousevan 9%:n tasolle tänä vuonna ja ensi vuonna 10%:n tasolle.

Taulukko 2. Tuotannon kasvuarviot (%) ja työllisyyden kehitys Suomessa 2007 - 2010

	Tuotannon kasvu				Työttömyysaste			
	2007	2008	2009	2010	2007	2008	2009	2010
<i>VM (16.6.2009)</i>	4.2	0.9	-6.0	-1.4	6.9	6.4	9.0	10.0
<i>ETLA (25.3.2009)</i>	4.4	0.9	-6.5	0.0	6.9	6.3	8.9	10.0
<i>Palkansaajien tl (3.2.2009)</i>	4.4	0.9	-3.7	-0.7	6.9	6.4	7.4	8.8
<i>Pellervon tl (19.3.2009)</i>	4.2	0.9	-3.5	-0.5	6.9	6.4	8.1	9.6

Etla:n maakunnittaisen ennusteen mukaan tuotanto vähenisi koko maassa tänä vuonna noin 6% ja vaihteluväli maakuntien kesken olisi 4 - 9%. Vähiten tuotanto laskisi Itä-Uudellamaalla, Etelä-Pohjanmaalla ja Kanta-Hämeessä ja eniten Etelä-Karjalassa, Kainuussa ja Pohjois-Pohjanmaalla. Vuonna 2010 tuotannon kasvu olisi nollassa ja vuoden 2011 aikana tuotanto lähtisi kasvu-uralle useimmissa maakunnissa.

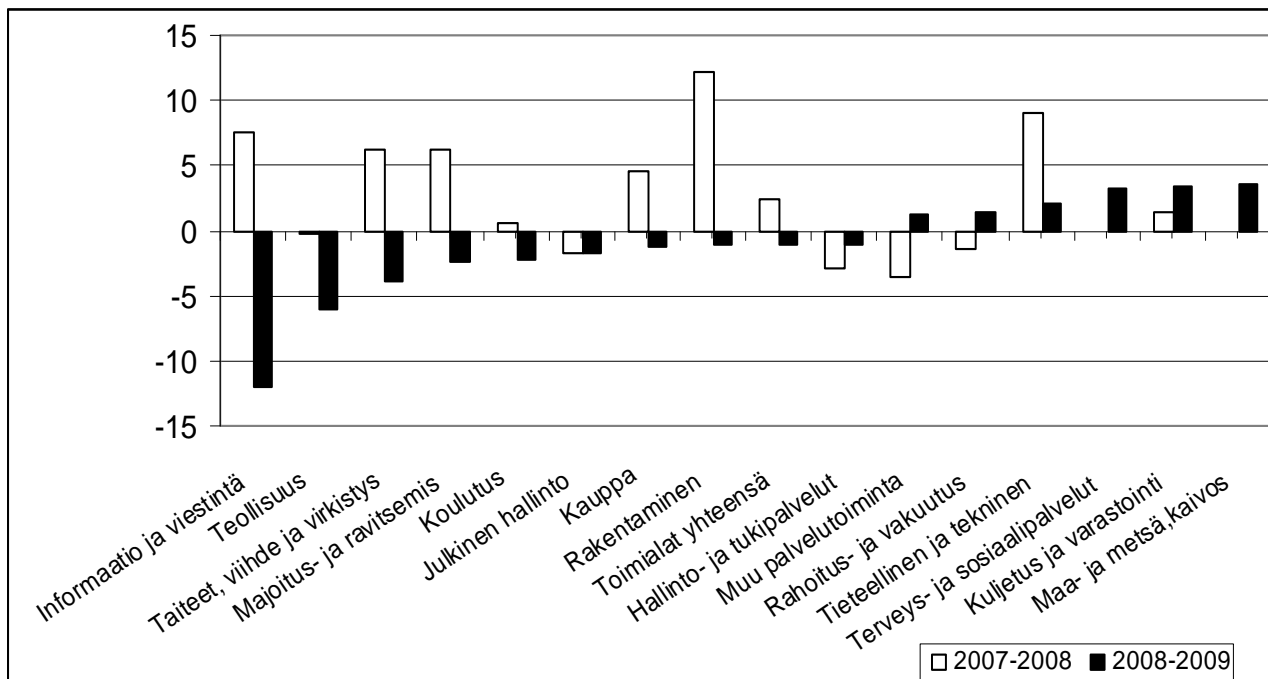
Kuvio 9: Tuotannon kasvuarvio (%) maakunnittain 2008 – 2011

Lähde: Etla:n maakunnittainen ennuste

Talouden kokonaiskasvu Suomessa on viime vuosina perustunut toisaalta vientiteollisuuden hyvään kehitykseen ja toisaalta kotitalouksien korkeana pysyneen kulutukseen, mikä näkyy kaupan, palvelualojen ja rakentamisen suhteellisen hyvänä kehityksenä ja työpaikkojen määrän kasvuna. Talouden laskusuhdanteen myötä työllisten määrä alkoi vähentyä viimeisen vuoden aikana 2008-2009 (1. neljännes) lähes kaikilla toimialoilla. Eniten työpaikkojen määrä on laskenut informaatio- ja viestintäsektorilla, teollisuudessa, viihde- ja virkistysaloilla sekä majoitus- ja ravitsemustoiminnaissa. Maa- ja metsätaloudessa, kaivossektorilla, kuljetuksessa sekä terveys- ja sosiaalipalveluissa on työllisten määrä vielä hieman kasvanut. Vuoden 2009 aikana arvioidaan vähenemisen olevan noin 100 000 ja vuonna 2010 noin 40 000 työpaikkaa. Vastaavasti työttömien määrä kasvaa ja olisi vuonna 2009 noin 250 000 ja vuonna 2010 lähes 300 000.

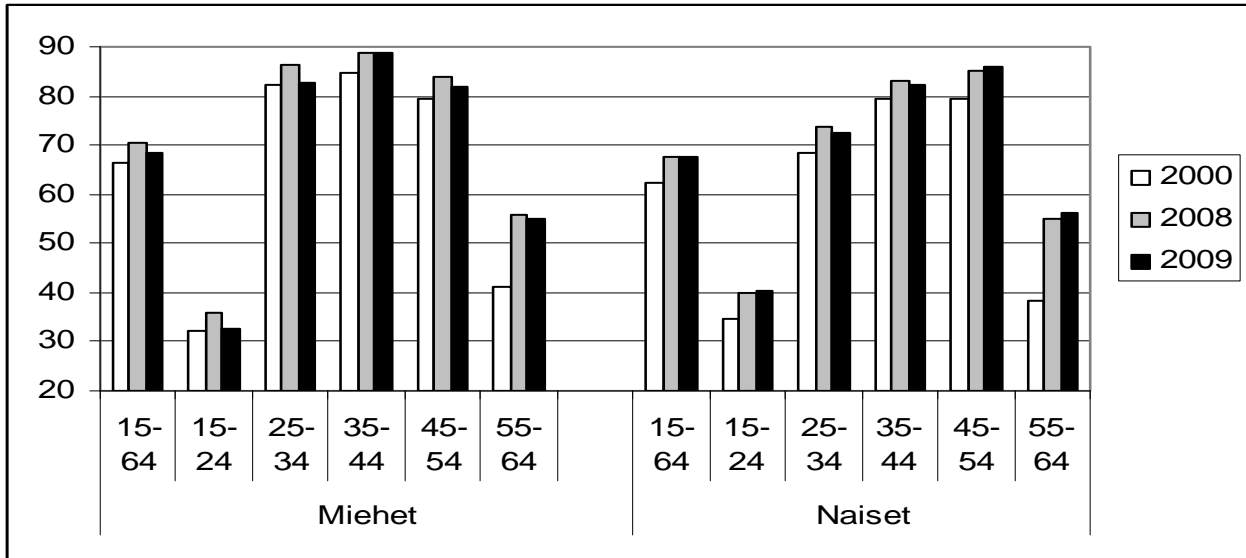
Kuvio 10. Työllisten lukumäärän muutos (%) toimialoittain 2007-2009*)

Lähde: Tilastokeskus, *) 2007-2009 1. neljänneksen tiedot

Ikäryhmittäin tarkasteltuna työllisten määrä lisääntyi talouden noususuhdanteessa eniten yli 55-vuotiaiden ryhmässä, mikä johtuu osaltaan suurten ikäluokkien siirtymisestä näihin ikäryhmiin, mutta myös työhön osallistuvuuden kasvusta ja eläkkeelle siirtymisen myöhentymisestä. Vuoden 2009 alussa kääntyivät työllisyysasteet eri ikäryhmissä laskuun työvoiman kysynnän heikentyessä. Nopeinta väheneminen on ollut nuorissa ikäryhmissä, erityisesti alle 34-vuotiaiden miesten osalta. Naisten työllisyys ei toistaiseksi ole heikentynyt kuin keski-ikäisten 25-44 vuotiaiden ikäryhmässä. Yli 55-vuotiaiden työllisyysasteen odotetaan vuoden 2009 aikana laskevan lisääntyvän eläkkeelle siirtymisen vuoksi.

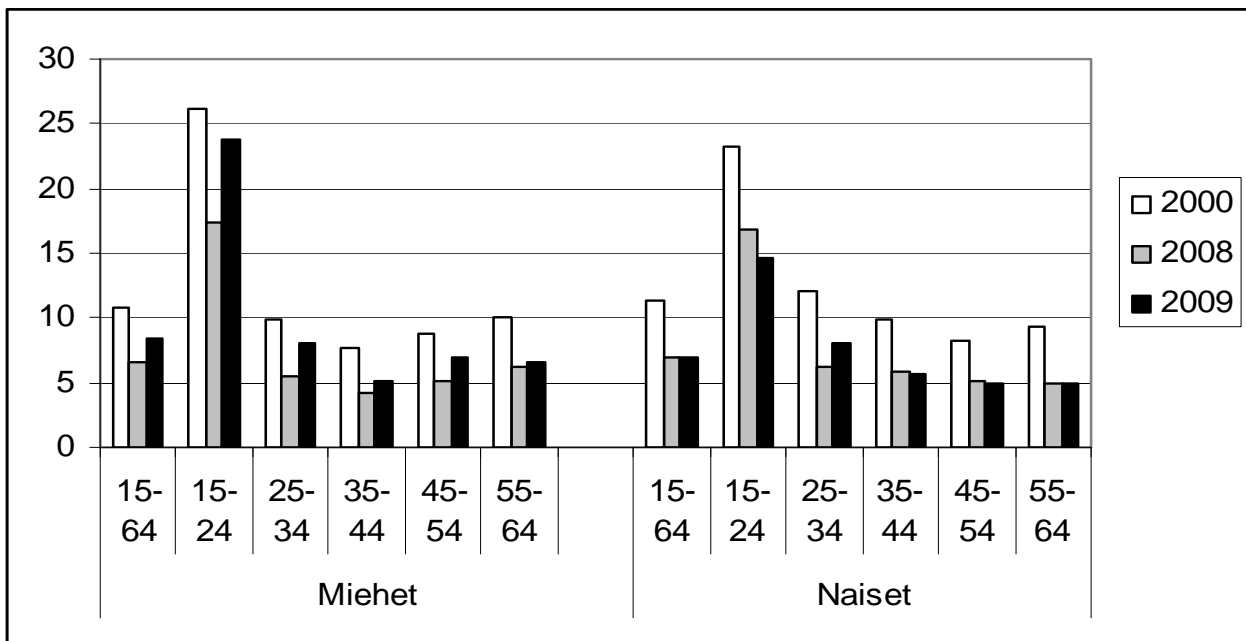
Kuvio 11: Työllisyysaste ikäryhmittäin ja sukupuolittain vuosina 2000, 2008 ja 2009 *)

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus *) 1.neljänneksen tiedot eri vuosilta

Työttömyysaste on työllisyysasteen peilikuvana noussut vuoden 2009 alussa eniten nuorten miesten ikäryhmissä, erityisesti alle 25-vuotiaiden osalta. Naisten vastaavassa ikäryhmässä ei ole vielä havaittavissa nousua, vaan selvin kasvu on tapahtunut 25-34 vuotiaiden ikäryhmässä.

Kuvio 12: Työttömyysaste ikäryhmittäin ja sukupuolittain vuosina 2000, 2008 ja 2009 *)

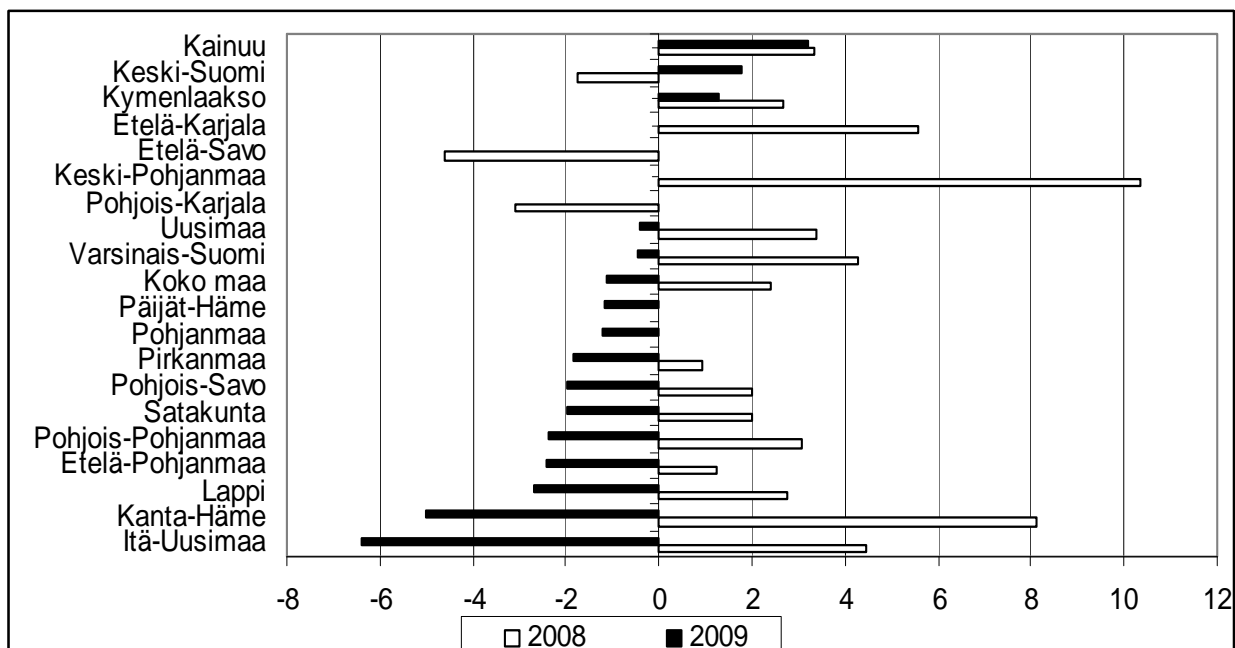
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus *) 1.neljänneksen tiedot eri vuosilta

3. ALUEELLINEN KEHITYS

3.1. Tuotanto ja työllisyys maakunnittain

Ajanjakso vuoden 2004 alusta aina vuoden 2008 kevääseen saakka oli Suomessa nopean talouskasvun aikaa myös useimmissa maakunnissa. Maakuntien väliset erot kasvunopeudessa olivat suhteellisen pieniä ja työllisten määrä oli vuoden 2008 kesällä kaikissa maakunnissa suurempi kuin vuonna 2004. Koko maassa työllisten määrä kasvoi vuosina 2004-2008 noin 150 000 henkeä eli yli 6%:n verran. Suhteellisesti eniten työllisten määrä kasvoi Pohjanmaalla (11%), Keski-Suomessa (10%) ja Pirkanmaalla (10%). Hitaimmin työllisten määrä kasvoi Lapissa, Etelä-Savossa ja Kymenlaaksossa (alle 2%), joissa ikääntymisen aiheuttaman eläkkeelle poistuman vaikutus on suhteellisen suuri. Vuoden 2008 lopulla työllisten määrän kasvu pysähtyi tuotannon kasvun hidastuessa ja kääntyi laskuun useimmissa maakunnissa. Koko maan tasolla työllisten määrä väheni huhtikuusta 2008 vuoden 2009 huhtikuuhun noin 70 000 henkeä. Suhteellisesti suurinta vähenemistä oli Itä-Uudellamaalla, Kanta-Hämeessä, Lapissa ja Etelä-Pohjanmaalla. Lievää kasvua tapahtui vielä Kainuussa, Keski-Suomessa ja Kymenlaaksossa, jossa metsäteollisuuden supistumisen vaikutukset oli koettu jo aiemmin vuosina 2007 ja 2008.

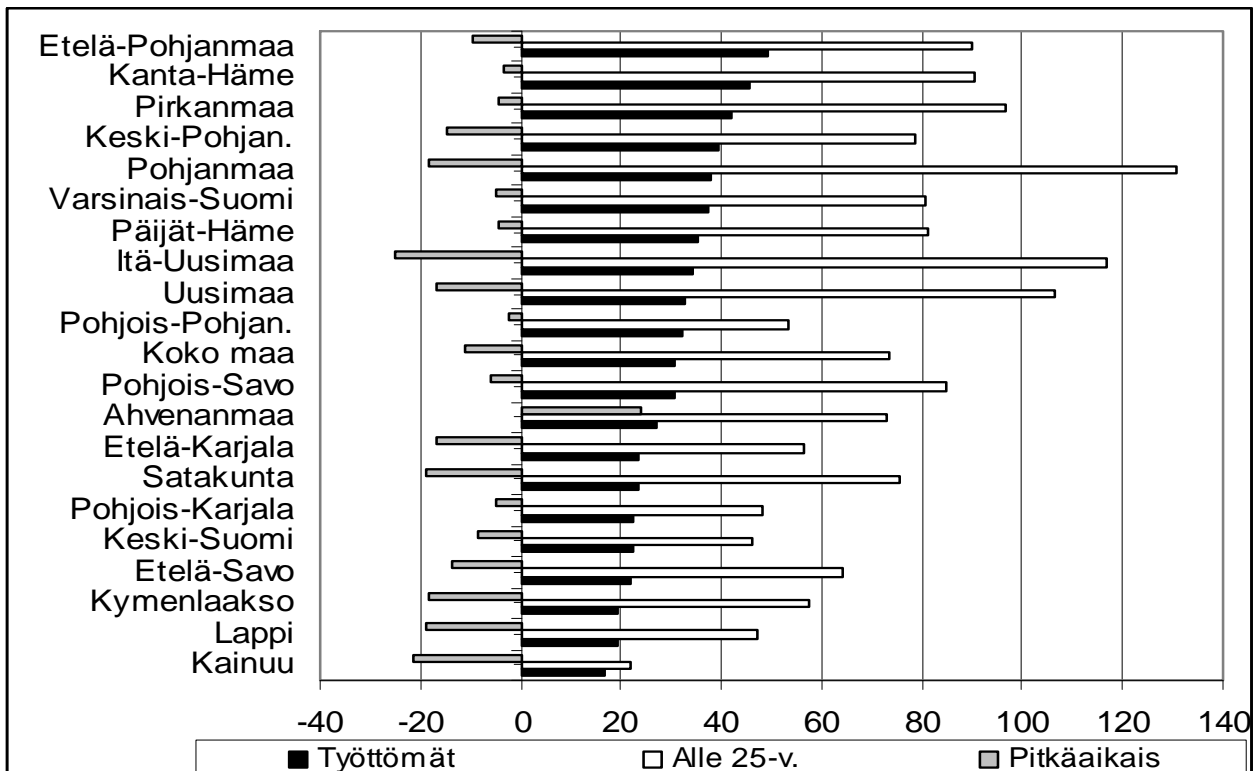
Kuvio 13. Työllisten määrän muutos (%) maakunnittain 2008 ja 2009*)

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus, *) muutos laskettu 1.neljänneksen tietojen mukaan

Työllisten määrän voimakas kasvu vuosina 2004-2008 helpotti työttömyyttä kaikissa maakunnissa ja työttömien määrä väheni noin 70 000 henkeä vuosina 2004-2008. Tuotannon ja työllisten määrän kääntyessä laskuun työttömyys on alkanut nousta voimakkaasti kaikissa maakunnissa. Nopeimmin työttömien määrä on kasvanut Etelä-Pohjanmaalla, Kanta-Hämeessä ja Pirkanmaalla. Vähäisintä kasvu on ollut Kainuussa, Lapissa, Kymenlaaksossa ja Etelä-Savossa. Erityisen voimakkaasti on kasvanut nuorten alle 25-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä, joka on lisääntynyt koko maan tasolla noin 70% viimeisen vuoden aikana (huhtikuu 2009). Pohjanmaalla ja Uudellamaalla määrä on kaksinkertaistunut ja nousu koskee pääasiassa miespuolisia työnhakijoita. Sen sijaan pitkäaikaistyöttömien määrä on edelleen laskenut kaikissa maakunnissa. Palkkaperusteinen työllistettyjen määrä on pysynyt suurin piirtein ennallaan.

Kuvio 14. Työttömien työnhakijoiden, alle 25-vuotiaiden ja pitkäaikaistyöttömien määrän muutos (%) 2008 – 2009*)

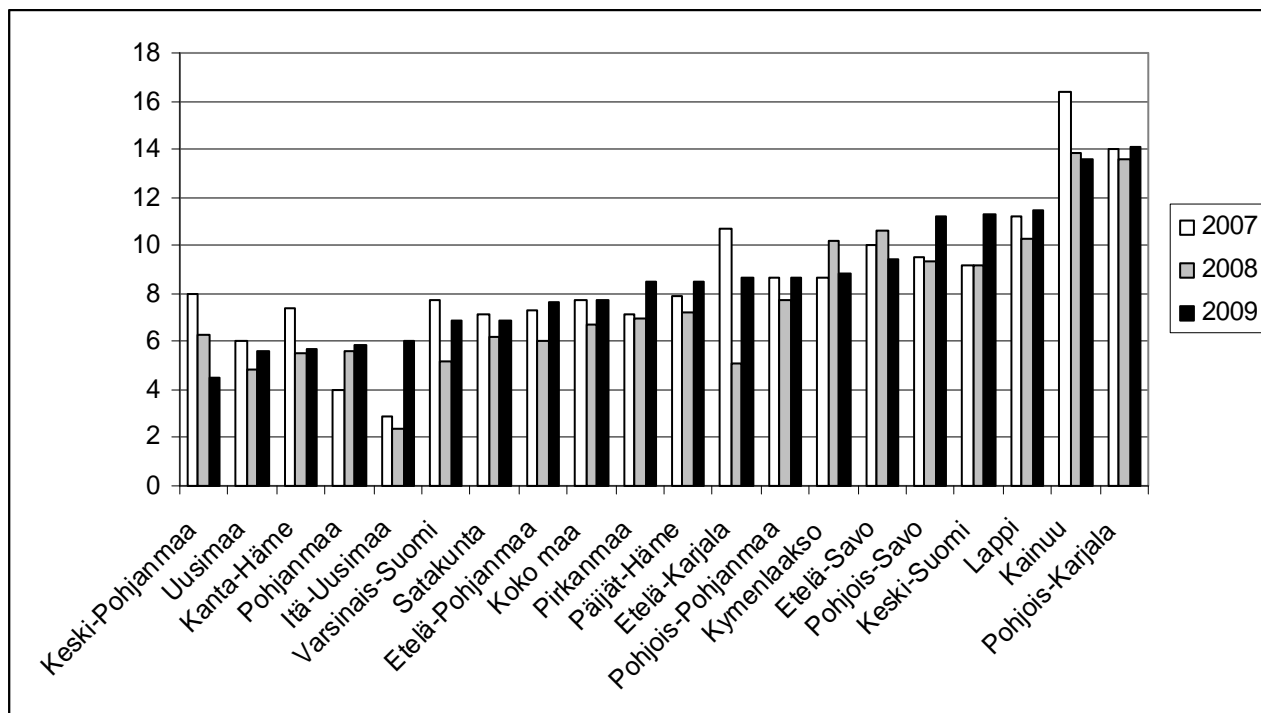

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriön työnvälitystilastot, *)vertailukohtana huhtikuun tiedot

Työttömien työnhakijoiden määrän voimakas kasvu Länsi-Suomen maakunnissa johtuu osaltaan pienyritystoiminnan vaikeuksista osana alihankintaketjuja. Suurten yritysten irtisanomiset ja lomautukset eivät vielä ilmene kattavasti tilastoissa, mutta tulevat esiin vähitellen vuoden 2009 aikana. Esimerkiksi Kainuun osalta UPM:n paperitehtaan lakkauttamisen vaikutukset eivät vielä ole kokonaisuudessaan mukana. Itä-Suomen maakunnissa hitaampi työttömyyden kasvu johtuu yritysraaken- teesta sekä ikääntymisen aiheuttamasta lisääntyvästä poistumasta työvoiman ulkopuolelle.

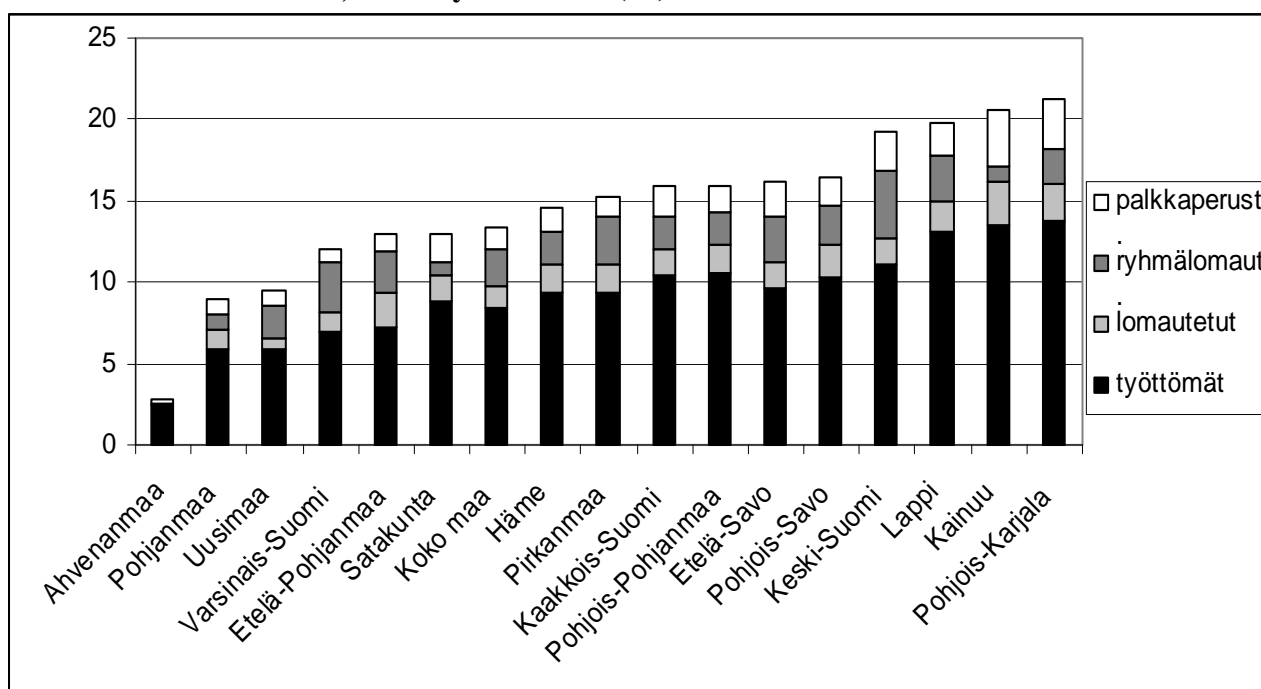
Muuta maata hitaammasta kasvusta huolimatta työttömyysaste on edelleen korkein Itä- ja Pohjois-Suomen maakunnissa, joissa se oli tilastokeskuksen työvoimatutkimuksen mukaan vuoden 2009 1. neljänneksellä 11 – 14% kun koko maan taso oli vajaa 8%. Nopea työttömien määrän kasvu on nostanut työttömyysasteen Länsi- ja Etelä-Suomen maakunnissa 6%:n tasolle. Lomautettuja oli työ- ja elinkeinoministeriön arvion mukaan huhtikuussa 2009 yli 90 000, joista ryhmälomautettuja joita ei lasketa mukaan työttömyystilastoon oli noin 55 000. Jos otetaan huomioon työttömät, ryhmälomautetut ja palkkaperustein työllistetyt nousee Kainuun ja Pohjois-Karjalan 'kokonaistyöttömyys' yli 20%:n tason eli 5% korkeammaksi kuin mitä se on työttömien työnhakijoiden osalta.

Kuvio 15. Työttömyysaste maakunnittain vuosina 2007-2009*)

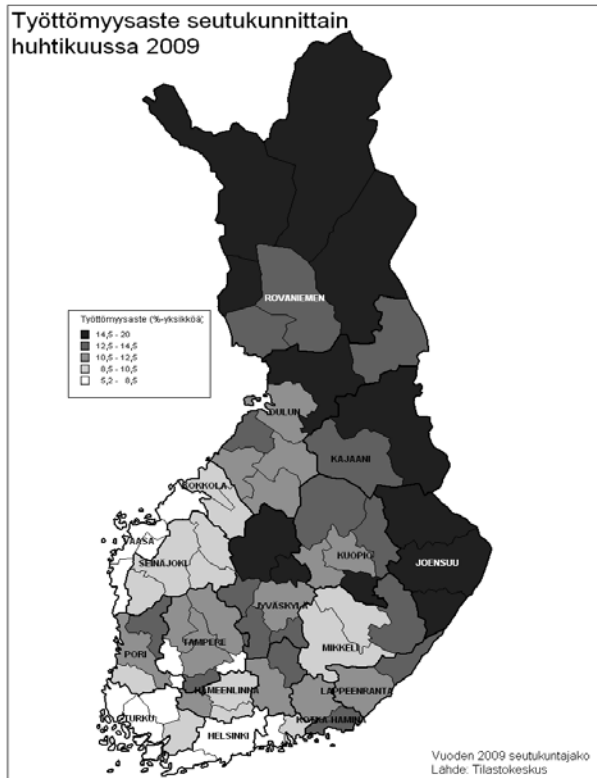
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus,*) 1. neljänneksen tiedot

Kuvio 16: Työttömät, lomautetut ja palkkaperustein työllistetyt te-keskuksittain, huhtikuu 2009, osuus työvoimasta (%)

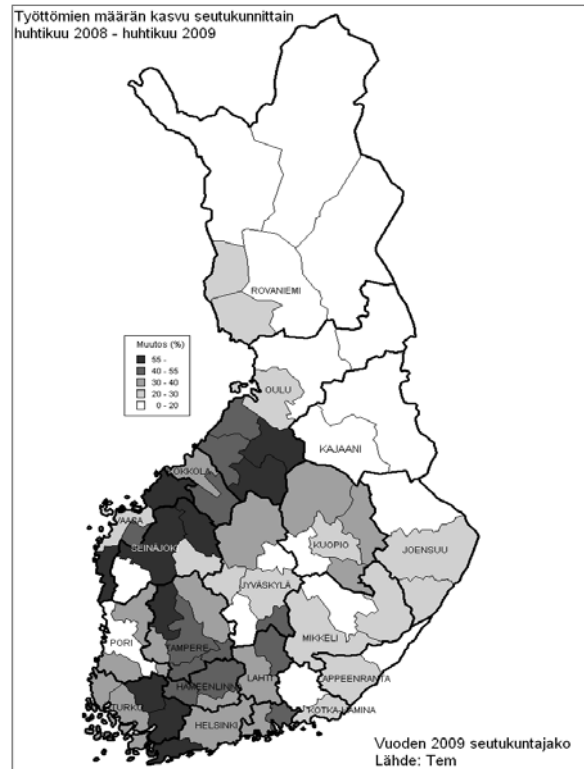
Lähde: TEM, työnvälitystilastot

Kuvio 17. Työttömyysaste 2009, huhtikuu

Lähde: Työ- ja elinkeinoministeriö

Kuvio 18. Työttömien määrän muutos (%) 2009 – 2008, huhtikuu

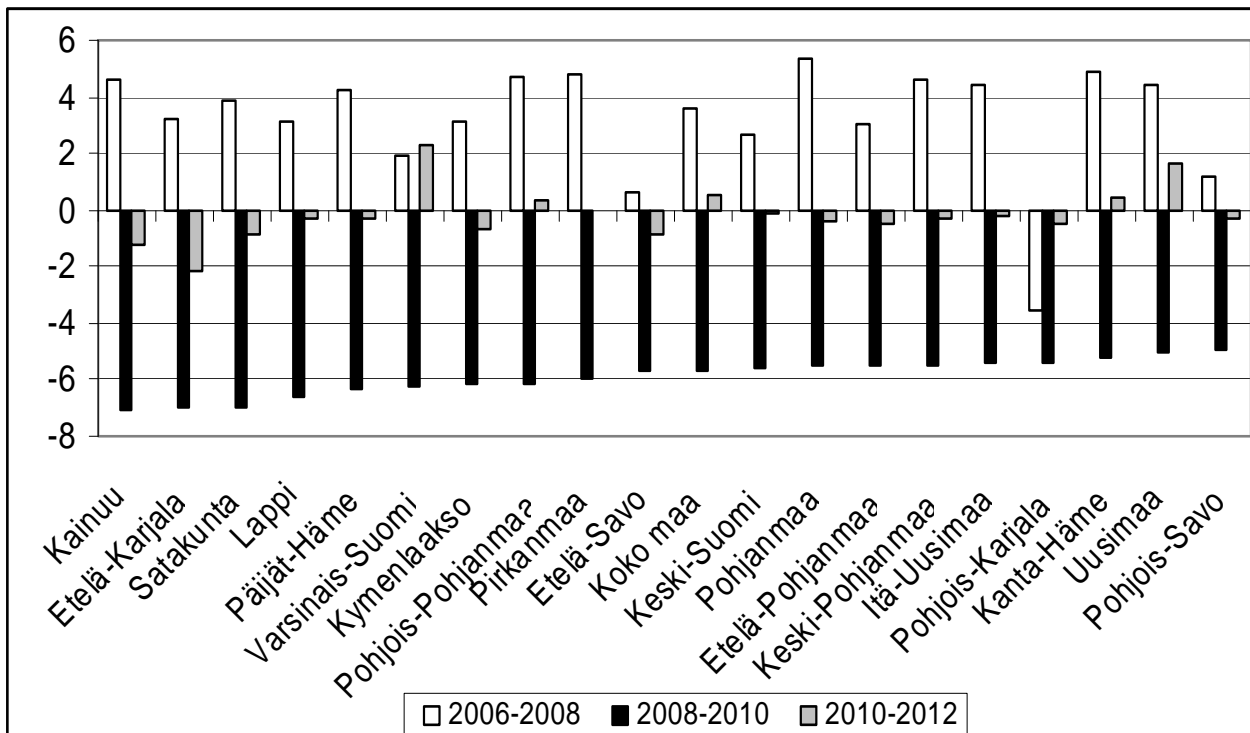

Työttömien määrä kasvoi kaikissa seutukunnissa viimeisen vuoden aikana (huhtikuu 2008 -2009). Suurinta kasvu (yli 60%) oli monissa Länsi-Suomen seutukunnissa kuten Sydösterbotten, Seinäjoki, Järviseu tu ja Raasepori. Vähiten työttömien työnhakijoiden määrä lisääntyi (alle 10%) Oulunkaaren ja Pielisen-Karjalan seutukunnissa. Kuntatasolla löytyi seitsemän kuntaa, joissa työttömien määrä oli yhä laskenut mm. Kainuussa sijaitsevat Paltamo ja Puolanka sekä Pohjois-Savon Vesanto.

Etlä:n maakunnittaisen ennusteen (huhtikuu 2009) mukaan tuotannon laskusuhdanne vähentää työllisten määrää vuosina 2008-2010 yhteensä noin 140 000 henkeä. Tuotannon kääntyminen vähitellen kasvuun lisäisi työllisten määrää vuosina 2010-2012 noin 12 000 hengellä. Maakunnittaisten erojen arvioidaan pysyvän vähäisinä. Suhteellisesti eniten työllisten määrä vähenisi vuosina 2008-2010 Kainuussa, Etelä-Karjalassa, Satakunnassa ja Lapissa. Hitainta lasku olisi Pohjois-Savossa, Uudellamaalla ja Kanta-Hämessä. Kainuun osalta arvioissa on otettu huomioon UPM:n paperitehtaan lakkauttamisen vaikutus. Työllisten määrä kääntyisi ensimmäisenä kasvuun vuosina 2011-2012 Uudenmaalla ja Varsinais-Suomessa, mutta lasku jatkuisi edelleen useimmissa maakunnissa.

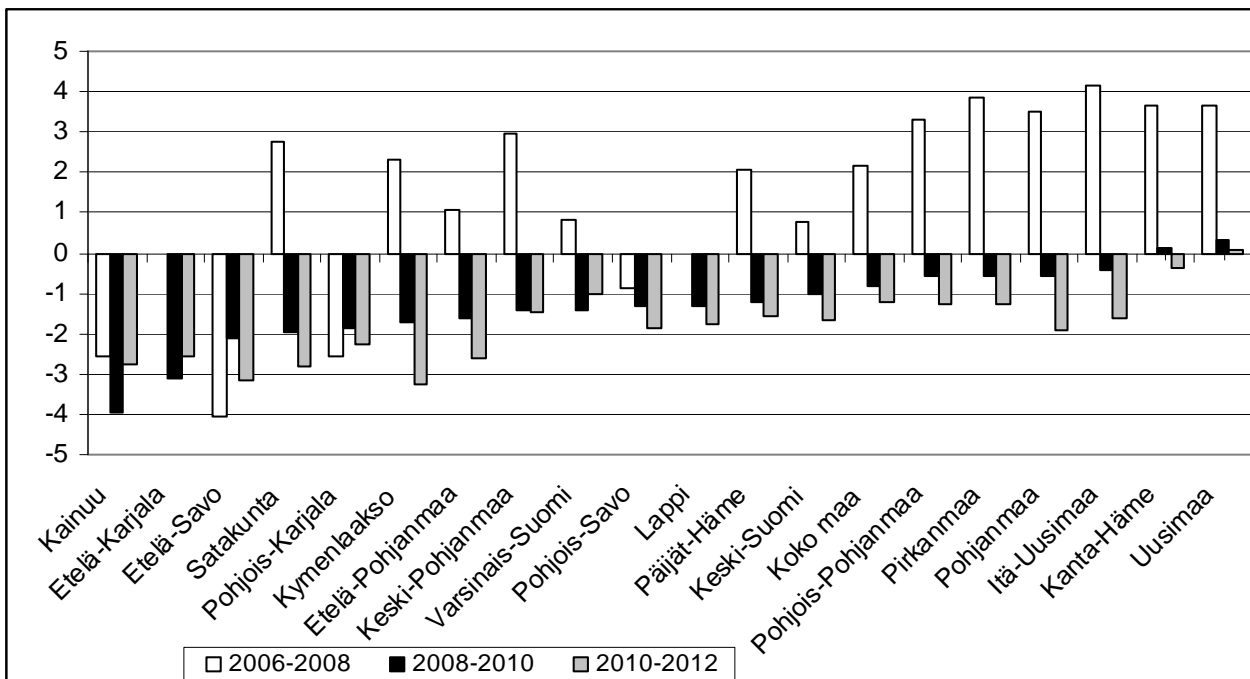
Työvoiman kysynnän heikkeneminen vaikuttaa myös työvoiman tarjontaa vähentävästi. Työvoiman määrä olisi Etlä:n ennusteen mukaan vuonna 2010 noin 22 000 pienempi kuin vuonna 2008 ja määrä vähenisi edelleen vuosina 2010-2012 yli 30 000 henkeä. Ikääntymisestä johtuva työikäisen väestön väheneminen supistaa samanaikaisesti työvoiman määrää ja eläkkeelle siirtyvien määrä kasvaa nopeasti. Sama kehityskuva ilmenee kaikissa maakunnissa, mutta erityisesti ikärakenteeltaan vanhoilla alueilla kuten Kainuussa, Etelä-Karjalassa ja Etelä-Savossa.

Kuvio 19: Työllisten määrän muutos (%) maakunnittain 2006-2008, 2008-2010, 2010-2012*)

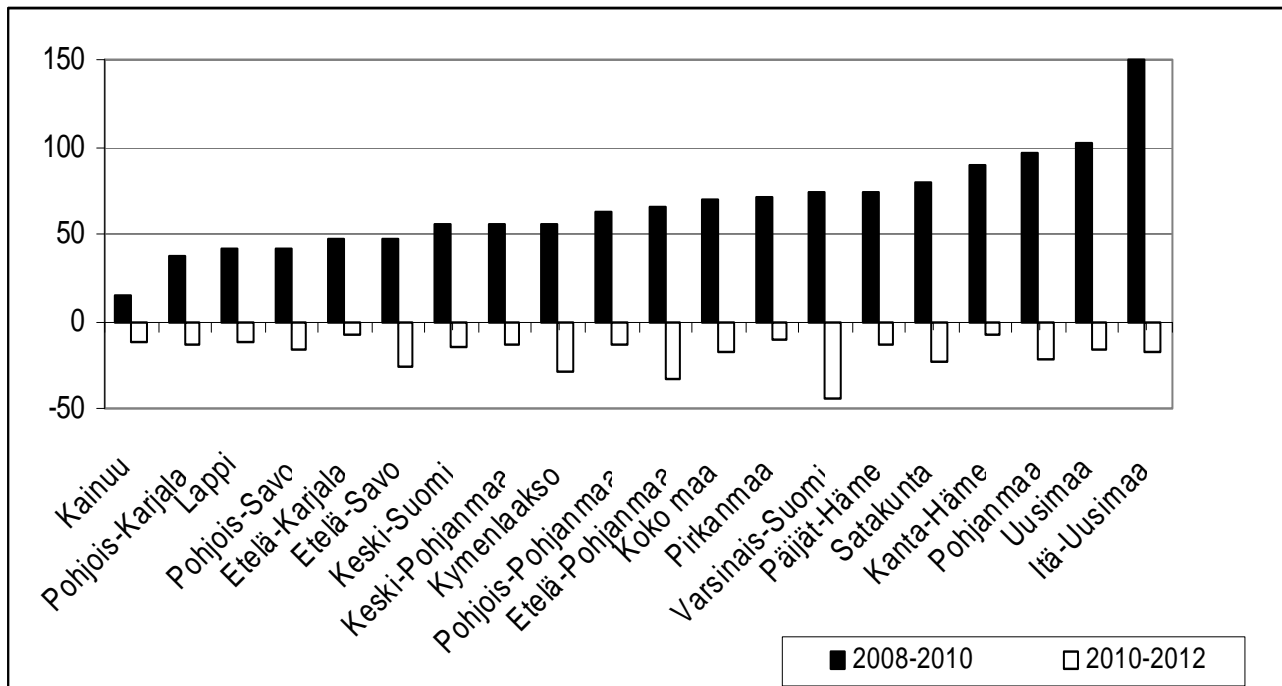
Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus 2006-2008; *) Etla, maakunnittainen ennuste 2008-2010, 2010-2012

Kuvio 20: Työvoiman määrän muutos (%) maakunnittain 2006-2008, 2008-2010 ja 2010-2012*)

Etla:n ennusteen mukaan työttömien määrä kasvaa suhteellisesti vähiten Itä-Suomen maakunnissa, koska työvoiman siirtyminen eläkkeelle hillitsee työttömyyden kasvua. Nopeinta työttömien määrän kasvu olisi Uudellamaalla ja Pohjanmaalla. Vuosina 2010-2012 työttömien määrä alkaisi laskea kaikissa maakunnissa.

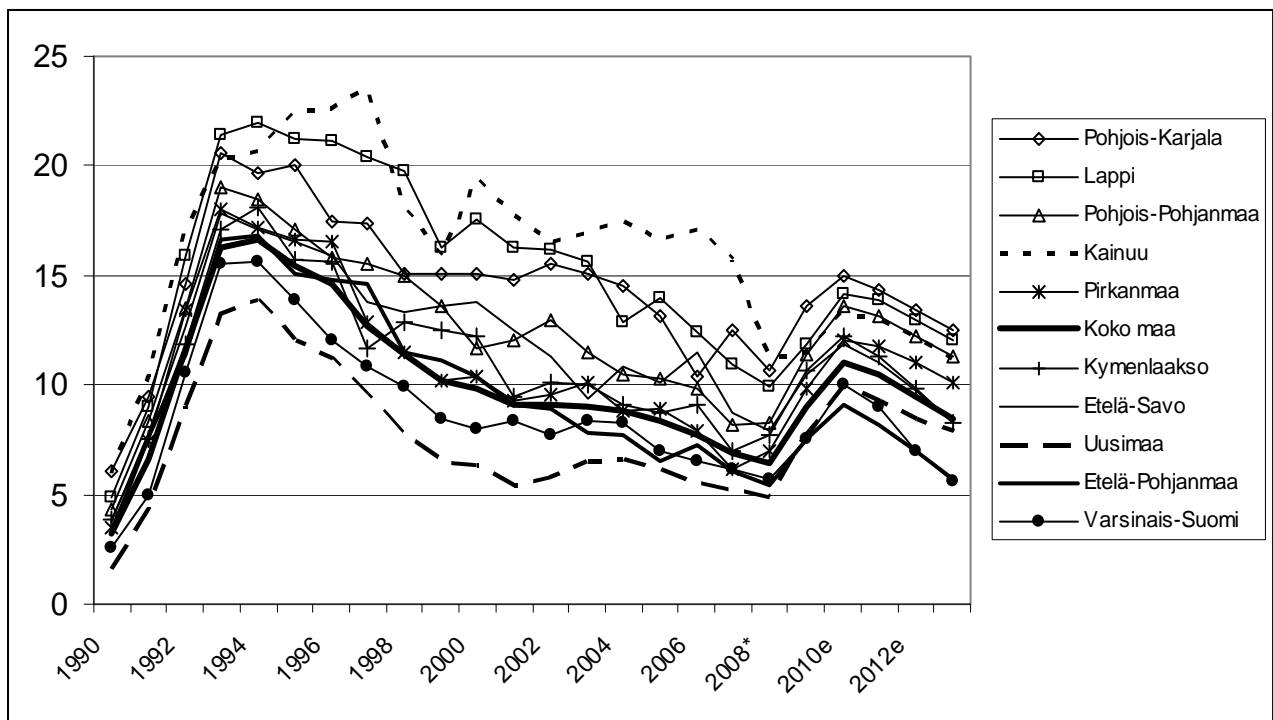
Kuvio 21: Työttömien määrän muutos (%) maakunnittain 2008-2010 ja 2010-2012

Lähde: ETLA:n maakunnittainen ennuste

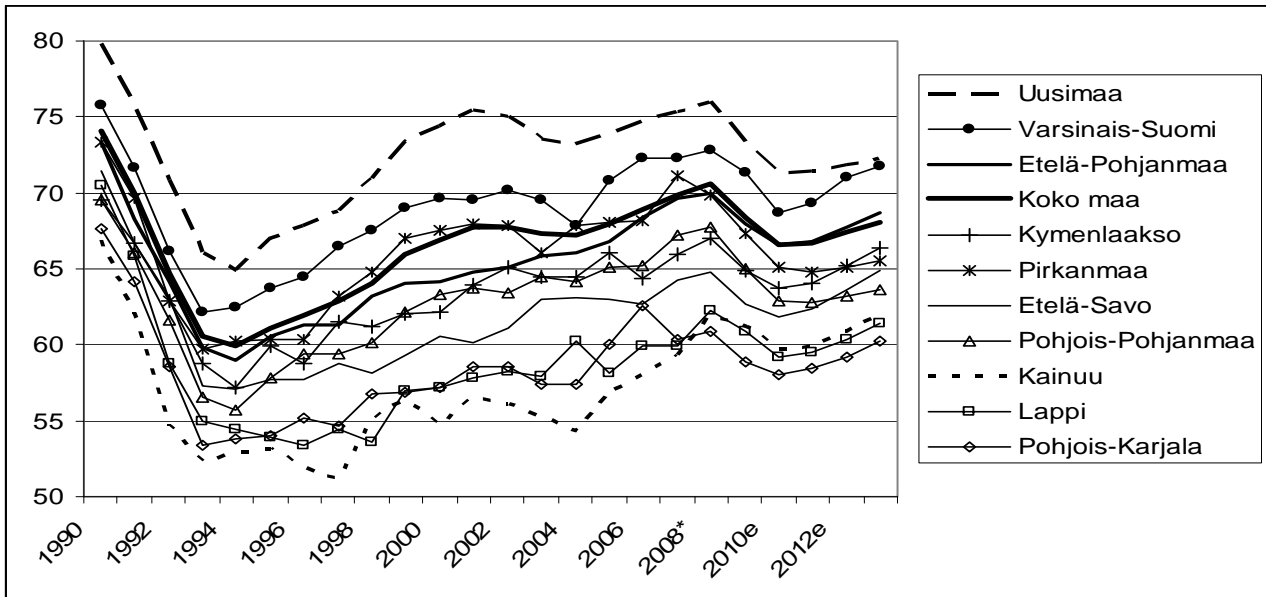
Työttömyysaste nousee Etla:n arvion mukaan koko maassa vuonna 2010 yli 10%:n tason ja korkein se olisi Pohjois-Karjalassa (15%) ja matalin Itä-Uudellamaalla (9%). Vastaavasti työllisyysaste alenee ja olisi koko maassa vuonna 2010 noin 67%, kun se ylitti vuonna 2007 70%:n tason. Korkein työllisyysaste olisi vuonna 2010 Uudellamaalla, noin 72% ja matalin Pohjois-Karjalassa, noin 58%. Vuosina 2010-2012 Etla arvioi työttömyysasteen alenevan ja työllisyysasteen nousevan kaikissa maakunnissa, mutta työttömyysaste olisi vuonna 2012 koko maassa edelleen yli 9% ja työllisyysaste noin 68%.

Kuvio 22. Työttömyysaste eräissä maakunnissa 1990-2008 ja 2008-2013*)

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimus, *) Etla, maakunnittainen ennuste

Kuvio 23. Työllisyysaste eräissä maakunnissa 1990-2008 ja 2008-2013*)

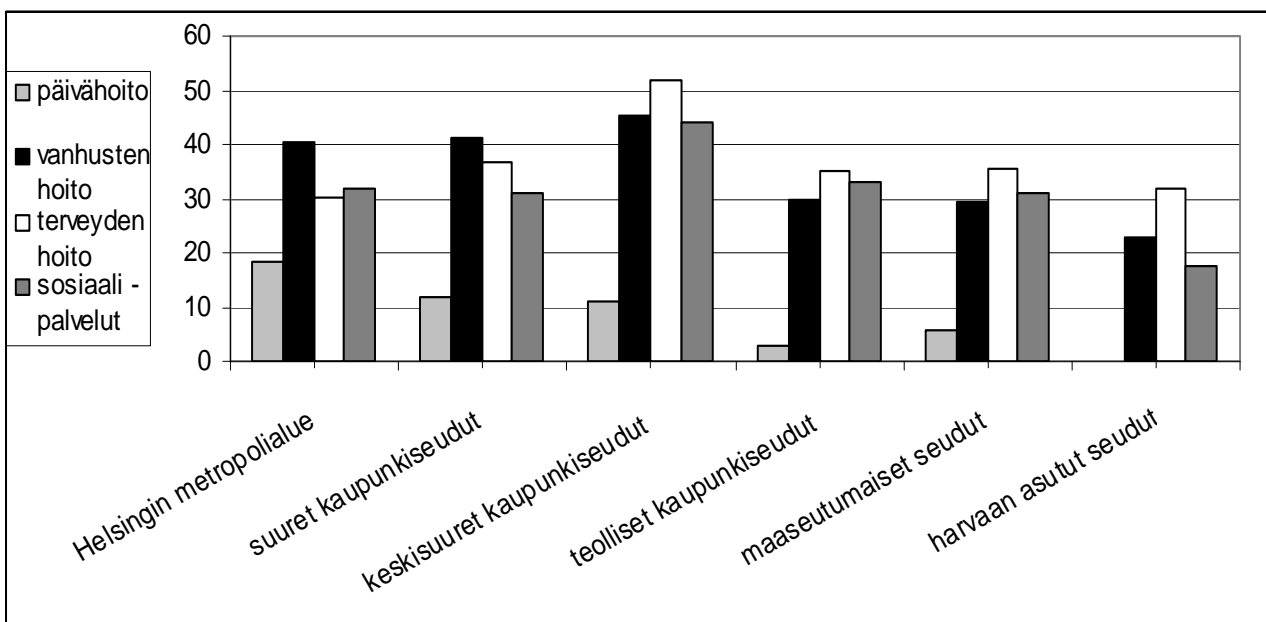

Lähde: Tilastokeskus, työvoimatutkimu, *) Etla, maakunnittainen ennuste

Työvoiman saatavuus oli talouden noususuhdanteen aikana kasvamassa väestön ikääntymisen myötä suureksi ongelmaksi lähes kaikilla alueilla ja toimialoilla. Nyt laskusuhdanteen myötä työvoiman kysyntä heikkenee ja saatavuusongelma on hellittänyt, mutta edelleen eräillä toimialoilla kuten sosiaali- ja terveyssektorilla on vaikeuksia löytää työvoimaa. Kunnallisten päättäjien mukaan työvoiman saatavuus on myös lähitulevaisuudessa suuri ongelma erityisesti vanhusten hoidossa sekä terveystalouksissa. Tilastokeskuksen aluebarometrin kyselyn (keväät 2009) mukaan 30-40% kuntien asiantuntijoista oli tätä mieltä. Vaikeimmaksi tilanne nähtiin keskisuurilla kaupunkiseuduilla ja lievimmäksi maaseutualueilla. On odotettavissa että työvoiman saatavuus heikkenee uuden nousukauden voimistuessa lähivuosina, kun suuret ikäluokat siirtyvät samanaikaisesti eläkkeelle.

Kuvio 24. Arvio kuntasektorin työvoiman saatavuusongelmien kasvusta vuosina 2009-2012

(prosenttiosuus kuntien asiantuntijoista, jotka arvioivat saatavuusongelman kasvavan)

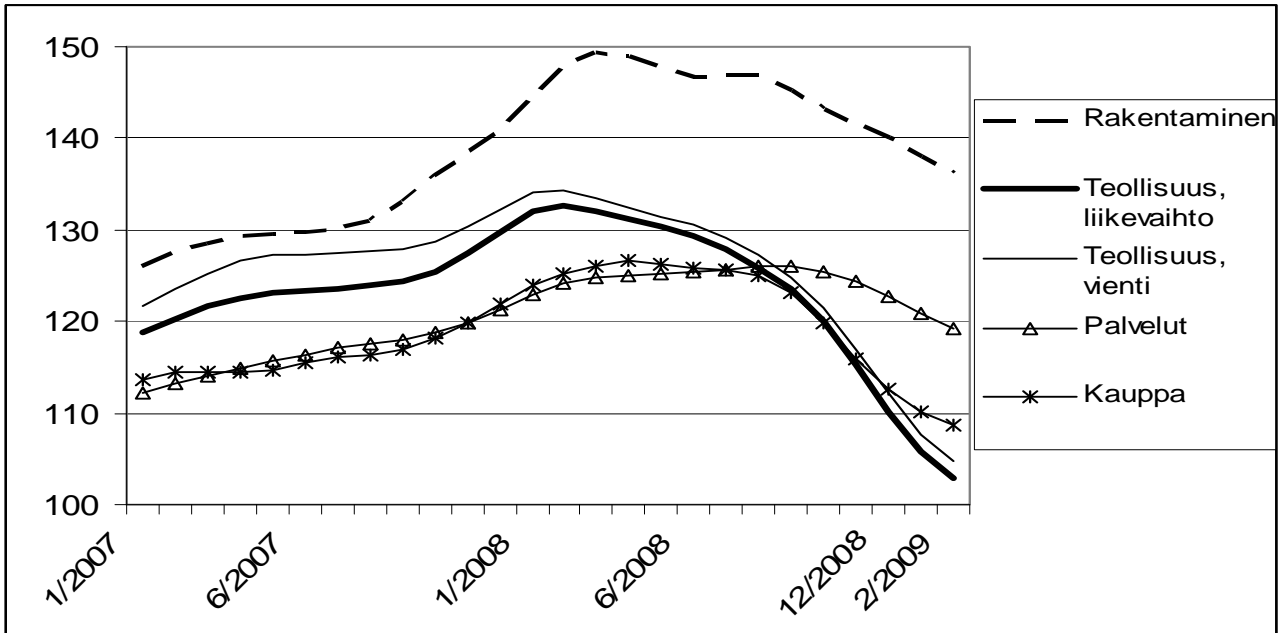

Lähde: Aluebarometri 2009, toukokuu, Tilastokeskus

3. 2. Liikevaihto ja vienti

Yritystoiminnan liikevaihto ja palkkasumma kasvoi päätoimialoilla tasaisesti vuosina 2005 -2007 ja kasvu jatkui vuoden 2008 alkupuolelle saakka, jolloin tapahtui käänne alaspäin. Teollisuuden liikevaihto ja vienti alkoivat pudota ensimmäisinä ja sen jälkeen rakentaminen, kauppa ja muut palvelut.

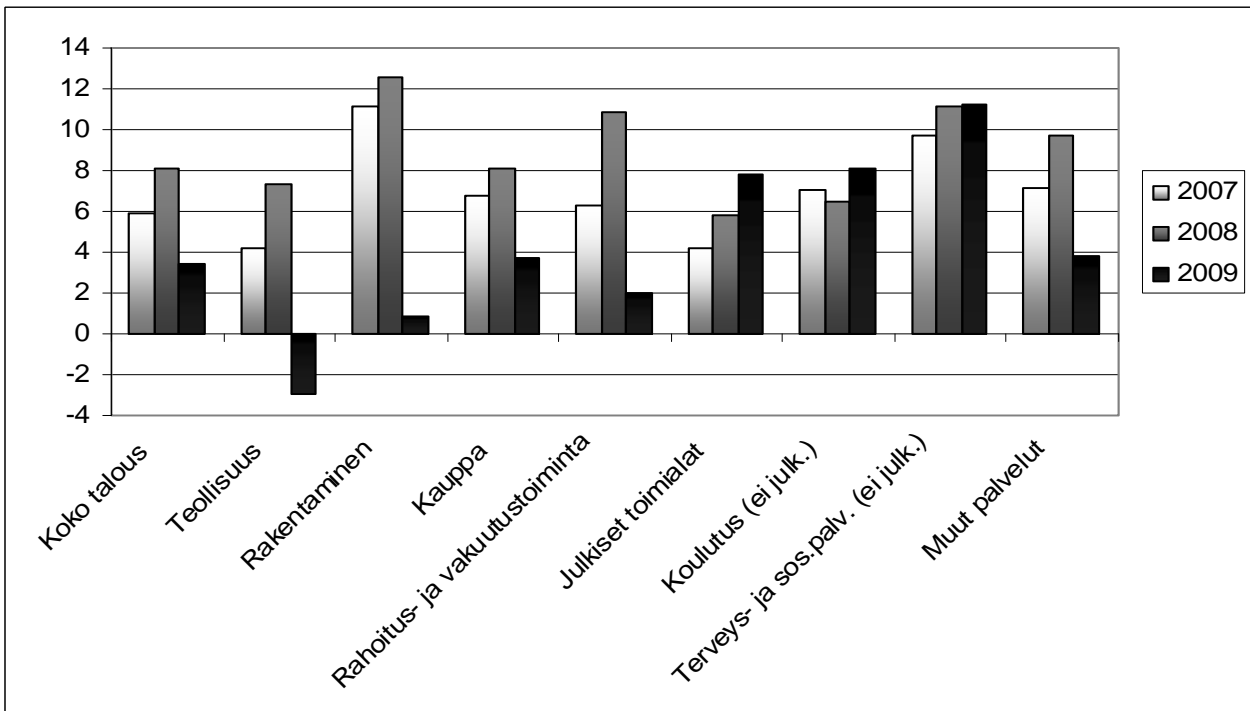
Kuvio 25. Liikevaihdon kehitys (trendi) toimialoittain vuosina 2007 - 2008

Lähde: Tilastokeskus

Myös palkkasumman kasvu hidastui ja kääntyi teollisuudessa laskuun vuoden 2009 alussa.

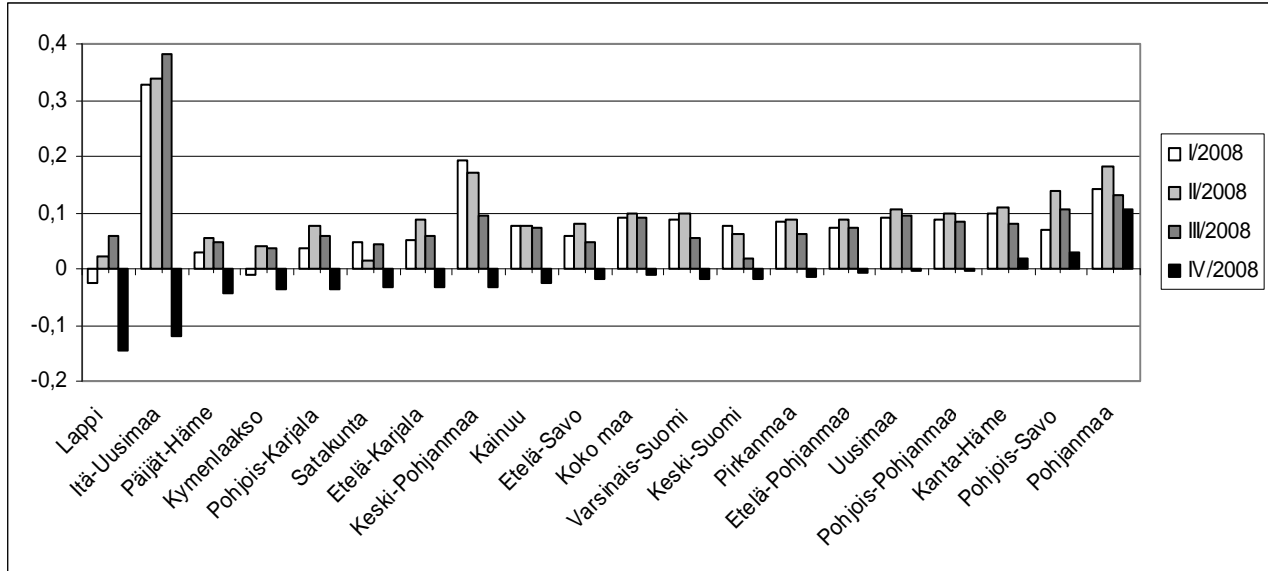
Kuvio 26. Palkkasumman muutos toimialoittain 2007 – 2009*)

Lähde: Tilastokeskus, *) vertailukohtana tammi-maaliskuun tiedot

Yritystoiminnan kokonaisliikevaihto kasvoi kaikissa maakunnissa vuoden 2008 kolmannelle neljännekselle saakka, mutta kääntyi vuoden lopussa laskuun useimmissa maakunnissa. Kasvu jatkui vielä tällöin Pohjanmaan, Pohjois-Savon ja Kanta-Hämeen maakunnissa. Nopeinta pudotus oli Lapissa, Itä-Uudellamaalla ja Päijät-Hämeessä.

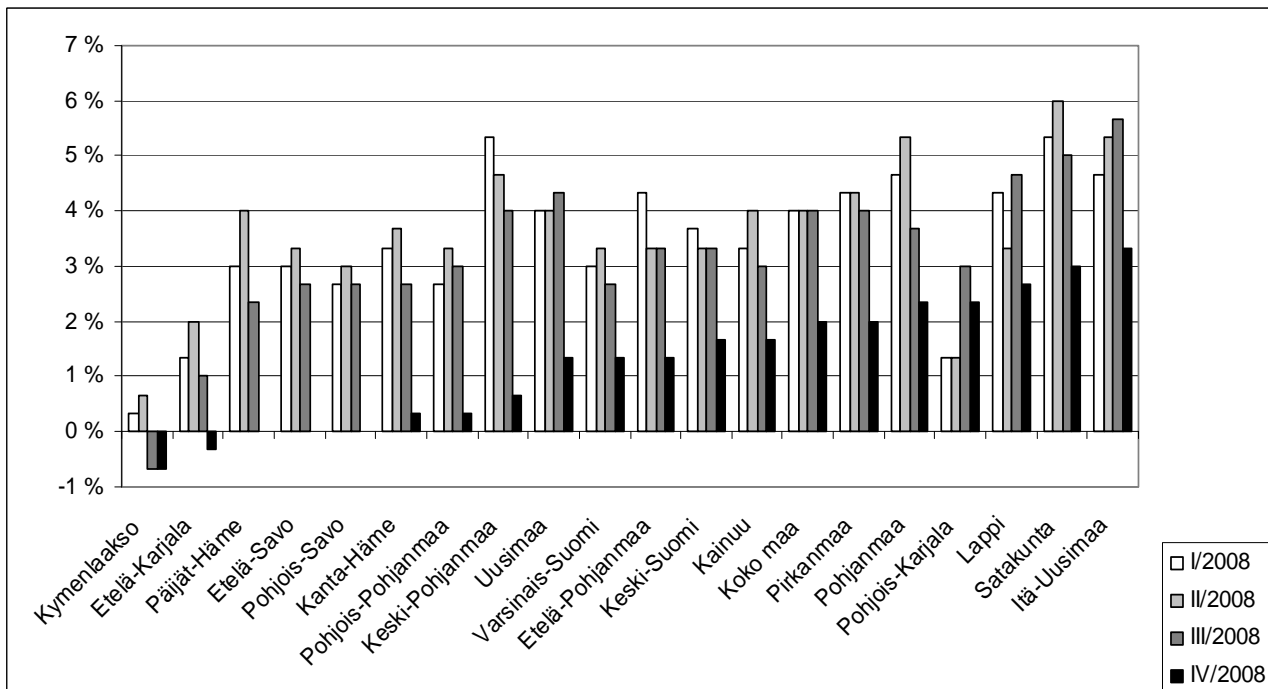
Kuvio 27. Kokonaisliikevaihdon muutos (%) maakunnittain, neljännesvuosittain 2008

Lähde: Tilastokeskus,

Yritysten henkilökunnan määrä kasvoi koko vuoden 2008 ajan lähes kaikissa maakunnissa, mutta hidastui selvästi loppuvuoden aikana. Kuitenkin vain Kymenlaaksossa ja Etelä-Karjalassa tapahtui vähenemistä viimeisten kuukausien aikana. Suurinta kasvu oli loppuvuodesta Itä-Uudellamaalla, Satakunnassa ja Lapissa, joissa kaikissa liikevaihdon määrä väheni selvästi ko. ajanjaksolla.

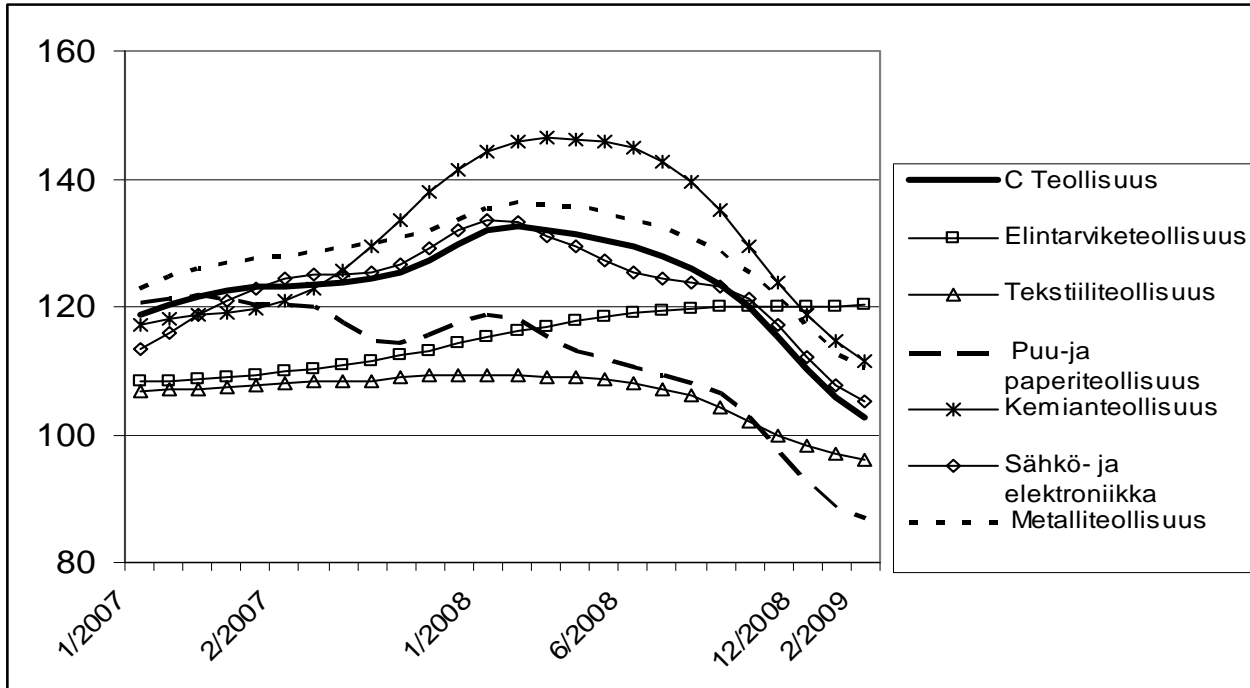
Kuvio 28. Henkilökunnan määrän muutos (%) maakunnittain, neljännesvuosittain 2008

Lähde: Tilastokeskus

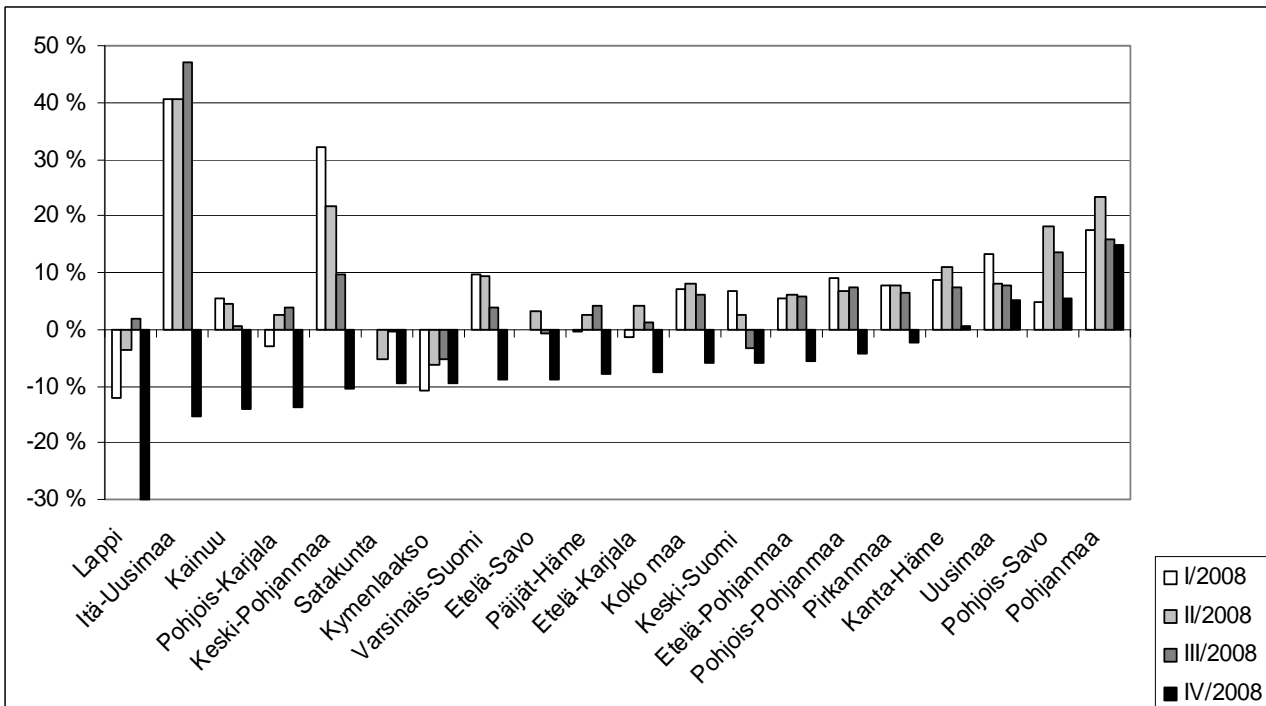
Teollisuuden liikevaihto ja viennin liikevaihto alkoi vähentyä kaikilla pääsektoreilla vuoden 2008 aikana. Suurinta pudotus oli puu- ja paperiteollisuudessa, sähkö- ja elektroniikkateollisuudessa sekä kemianteollisuudessa. Teollisuuden liikevaihto väheni vuoden 2008 kaikilla jaksoilla Lapissa ja Kymenlaaksossa. Nopeinta pudotus oli Itä-Uudellamaalla ja Keski-Pohjanmaalla. Lievää kasvua tapahtui vielä loppuvuodesta Pohjanmaalla, Pohjois-Savossa ja Uudellamaalla, vaikkakin kasvu hidastui selvästi.

Kuvio 29. Teollisuuden liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2007-2009

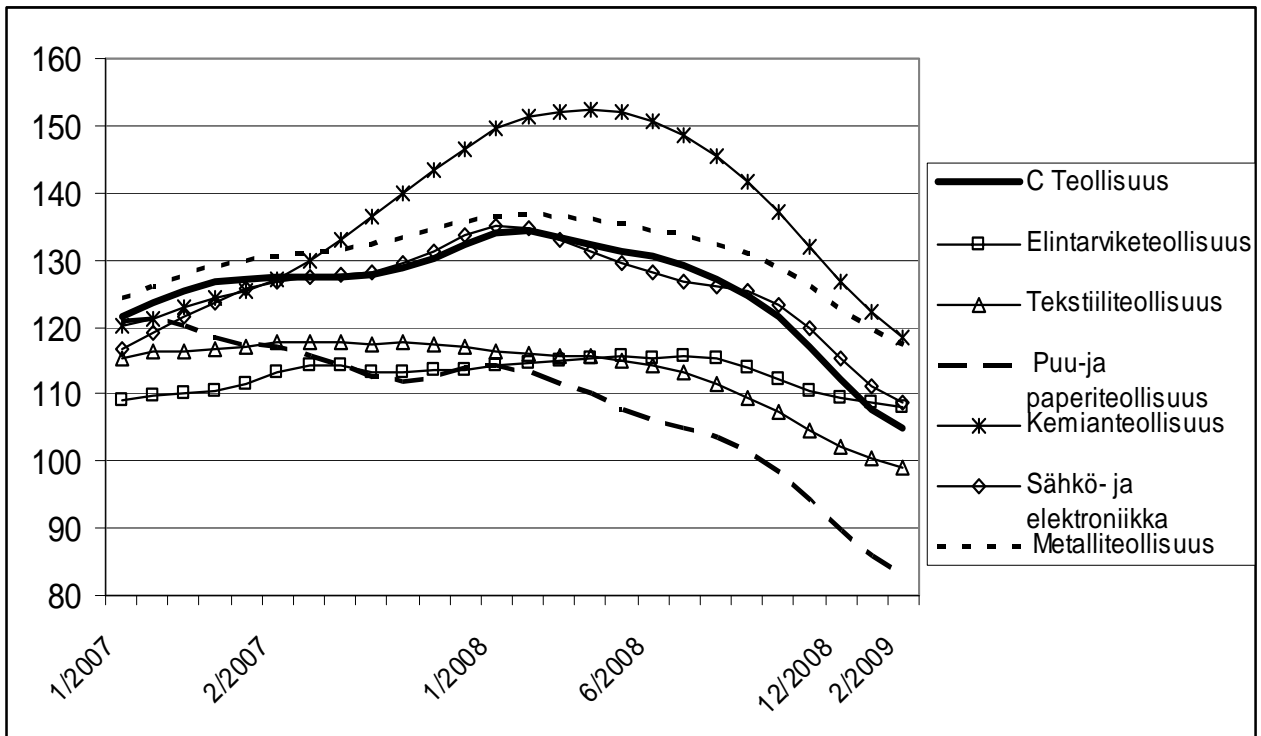
Lähde: Tilastokeskus

Kuvio 30. Teollisuuden liikevaihdon muutos (%) maakunnittain, neljännesvuosittain 2008

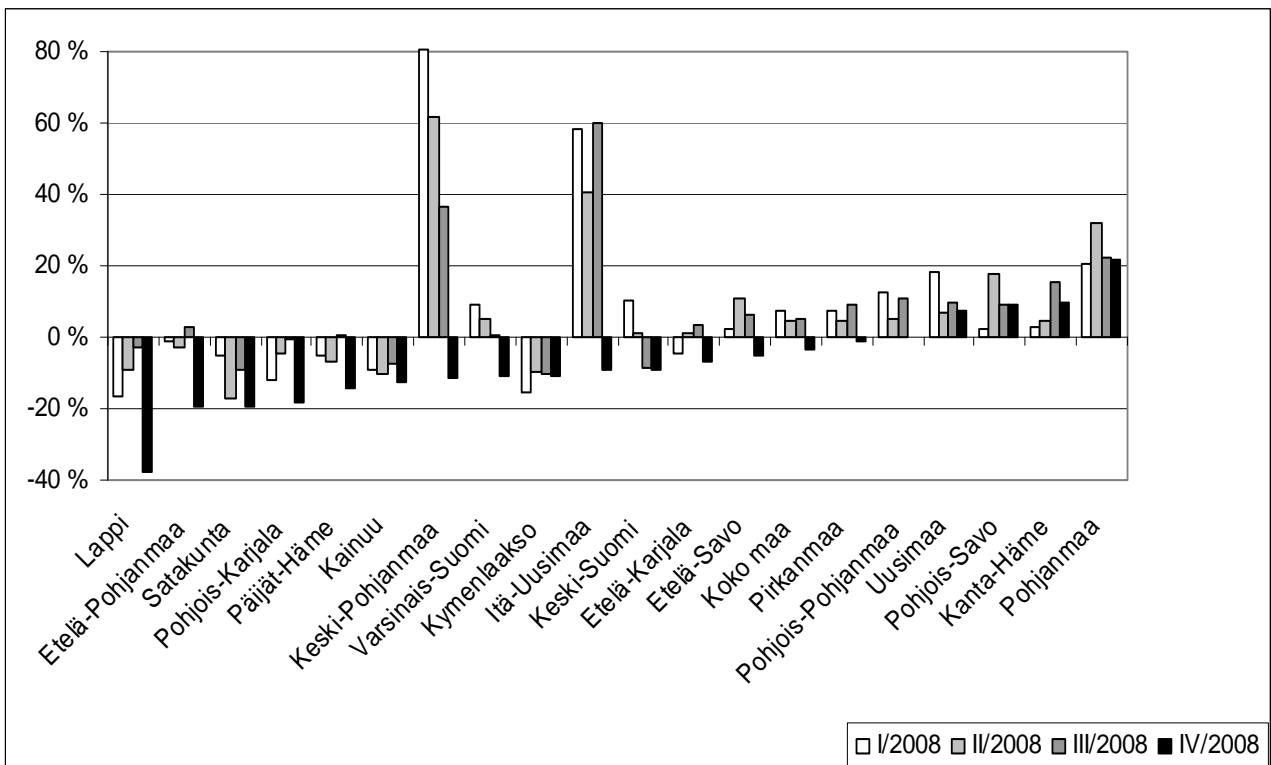
Lähde: Tilastokeskus,

Kuvio 31. Teollisuuden viennin muutos (trendi) sektoreittain 2007-2009

Lähde: Tilastokeskus, viennin liikevaihto

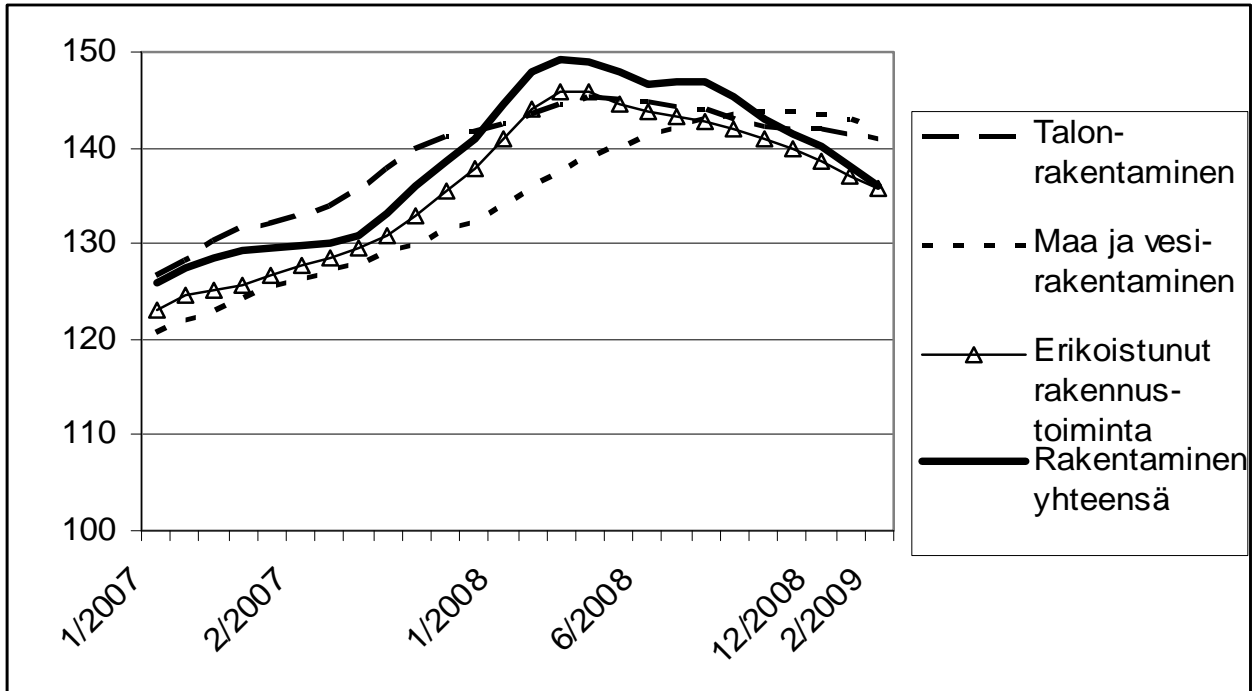
Kuvio 32. Teollisuuden viennin vuosimuutos (%) maakunnittain, neljännesvuosittain 2008

Lähde: Tilastokeskus, viennin liikevaihto

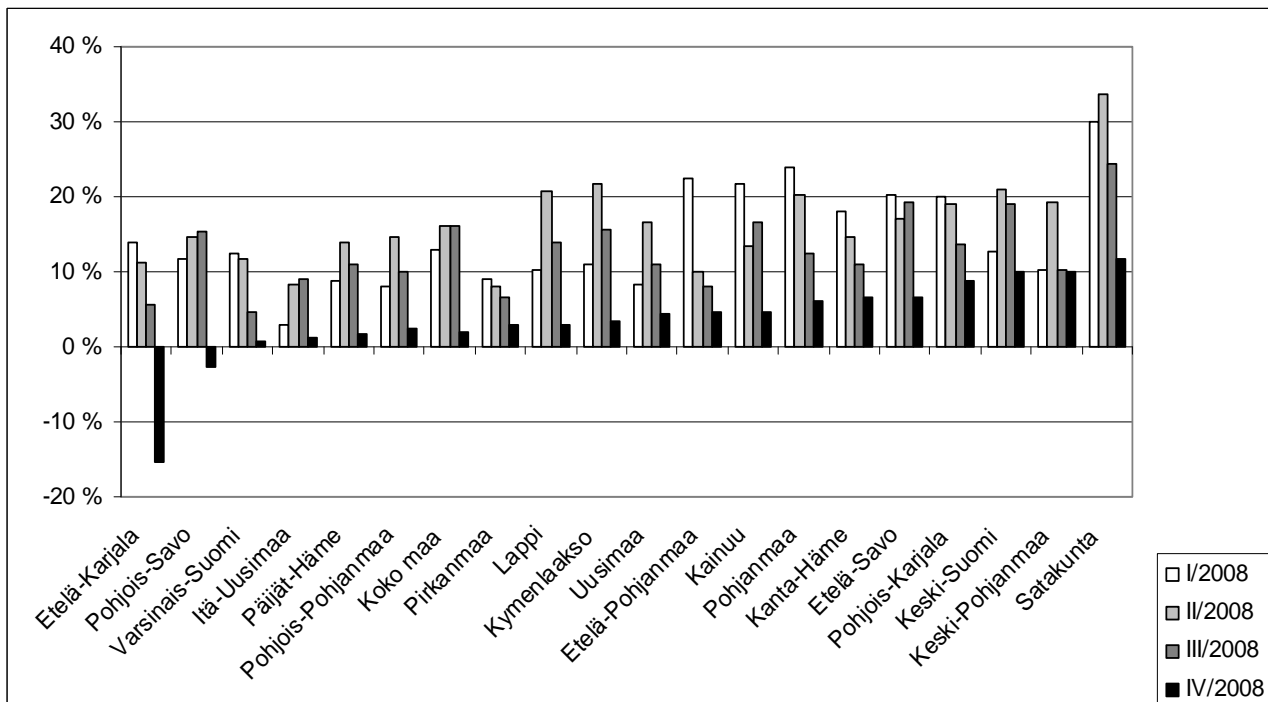
Rakentamisen sektorilla yritysten liikevaihto kasvoi voimakkaasti usean vuoden ajan aina vuoden 2008 puoliväliin saakka. Kasvu pysähtyi ja kääntyi laskuun vuoden lopulla erityisesti talonrakentamisen ja erikoistuneen rakennustoiminnan osalta. Maa- ja vesirakentamisessa kasvu taittui vasta vuoden 2009 alussa. Rakentamisen liikevaihdon kasvu hidastui kaikissa maakunnissa vähitellen vuoden 2008 aikana, mutta varsinaista vähennystä liikevaihdossa tapahtui vain Etelä-Karjalan ja Pohjois-Savon maakunnissa.

Kuvio 33. Rakentamisen liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2007-2009

Lähde: Tilastokeskus,

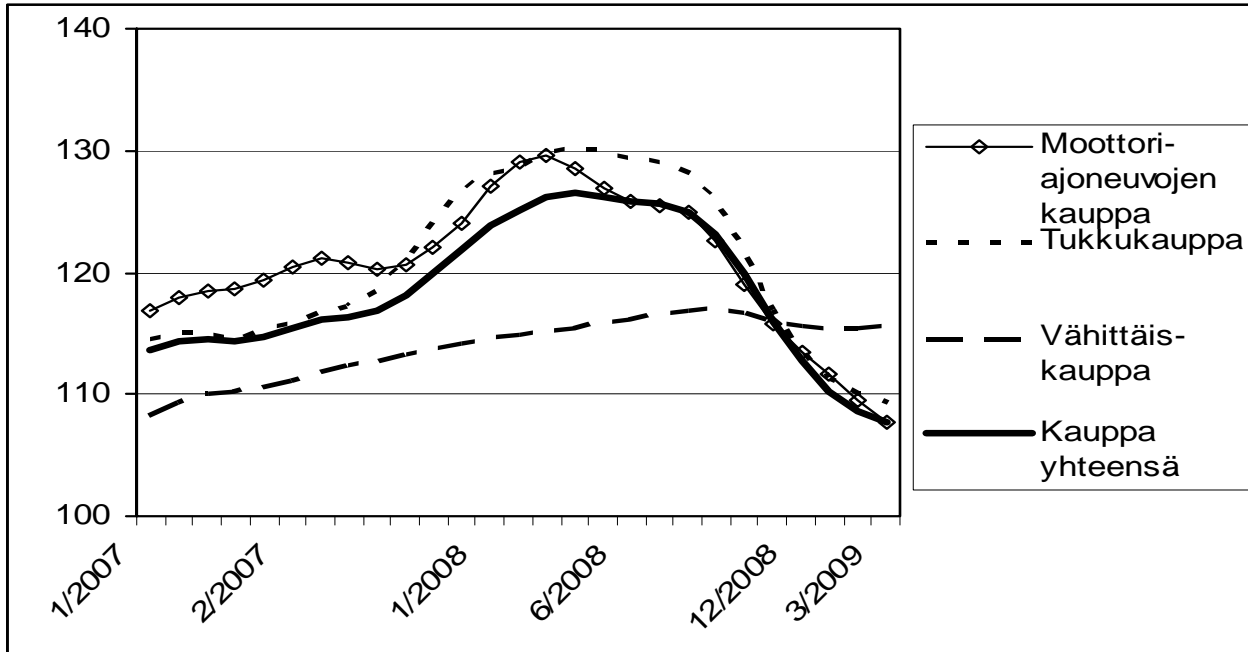
Kuvio 34. Rakentamisen liikevaihdon muutos (%) maakunnittain, neljännesvuosittain 2008

Lähde: Tilastokeskus

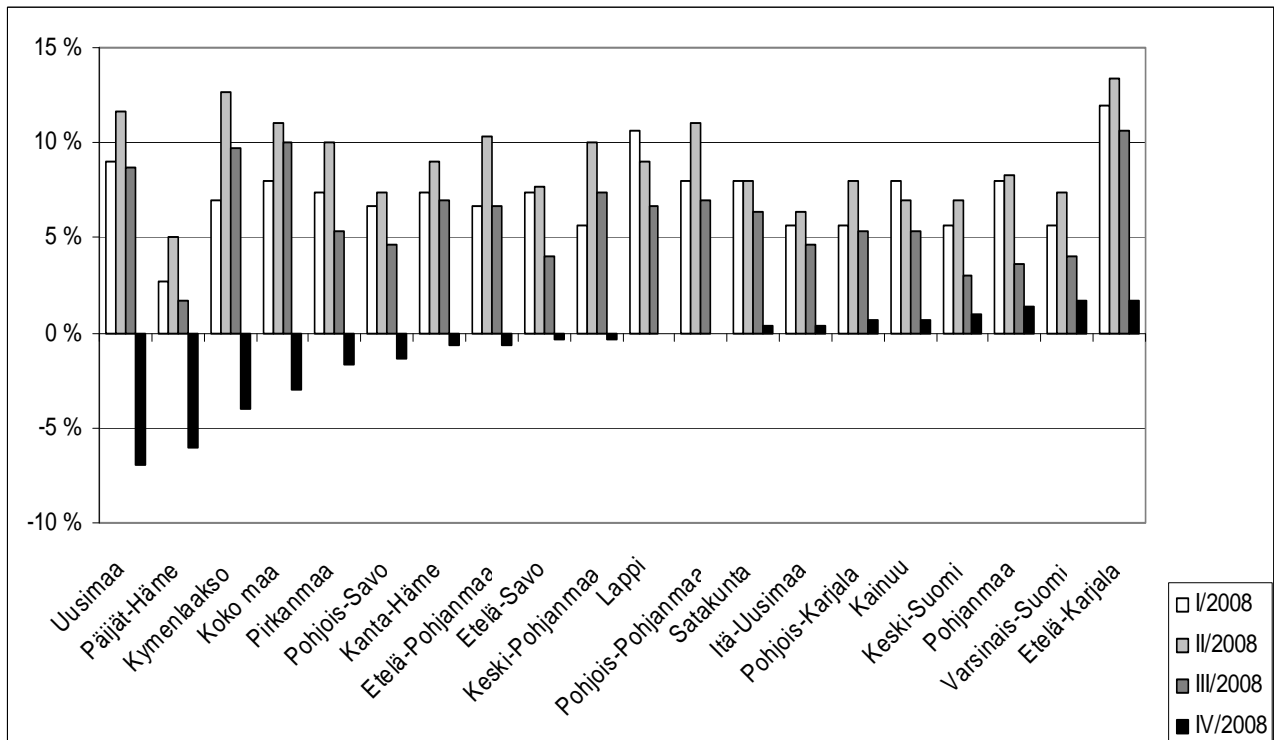
Kaupan liikevaihdon pitkään jatkunut myönteinen kehitys pysähtyi vuoden 2008 puolivälissä erityisesti tukkukaupan ja moottoriajoneuvojen kaupan osalta. Maakuntien osalta kaupan liikevaihto alkoi vähentyä useimmissa maakunnissa vuoden 2008 lopussa. Eniten liikevaihto laski Uudella- maalla, Päijät-Hämeessä ja Kymenlaaksossa. Lievää kasvua tapahtui vielä Etelä-Karjalassa, Varsinais-Suomessa ja Pohjanmaalla.

Kuvio 35. Kaupan liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2007- 2009

Lähde: Tilastokeskus,

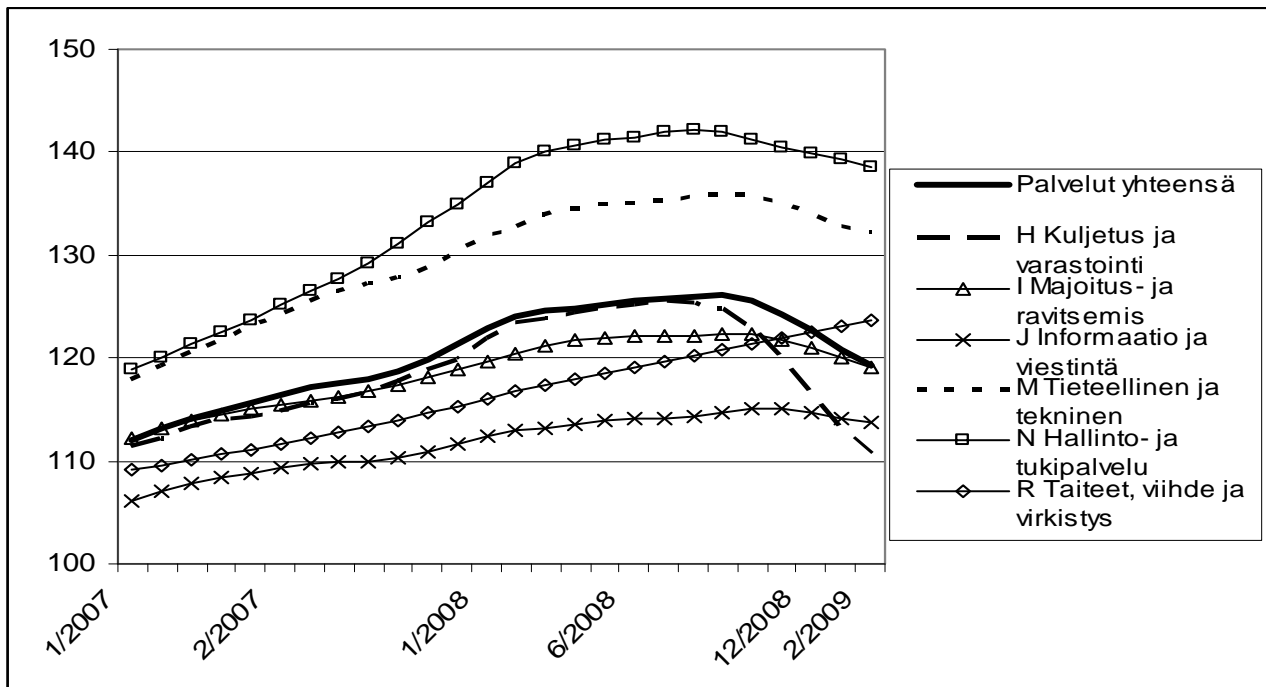
Kuvio 36. Kaupan liikevaihdon muutos (%) maakunnittain, neljännesvuosittain 2008

Lähde: Tilastokeskus

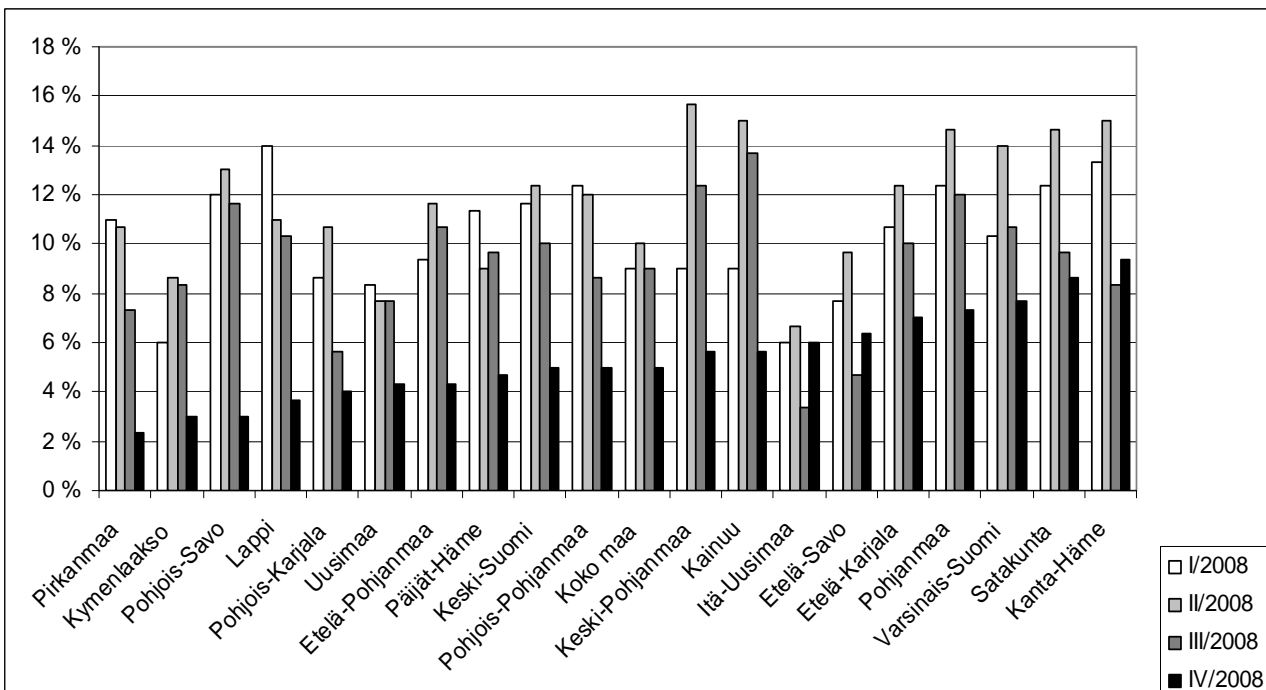
Palvelusektorin liikevaihto on kasvanut koko ajan vuosien 2001-2007 aikana ja on pysynyt keskimäärin 5% - 10%:n tasolla myös vuoden 2008 alkupuolella. Vuoden 2008 aikana kasvu hidastui ja vuoden 2009 alussa kasvu kääntyi laskuun erityisesti kuljetuksen ja varastoinnin sektoreilla, mutta myös majoitus ja ravitsemusalalla. Liikevaihdon kasvu hidastui vuoden 2008 viimeisellä neljänneksellä kaikissa maakunnissa, mutta ei kääntynyt vielä laskuun. Nopeinta pudotus oli Pirkanmaalla, Pohjois-Savossa ja Lapissa.

Kuvio 37. Palvelujen liikevaihdon muutos (trendi) sektoreittain 2007-2009

Lähde: Tilastokeskus,

Kuvio 38. Palvelujen liikevaihdon muutos maakunnittain, neljännesvuosittain 2008

Lähde: Tilastokeskus

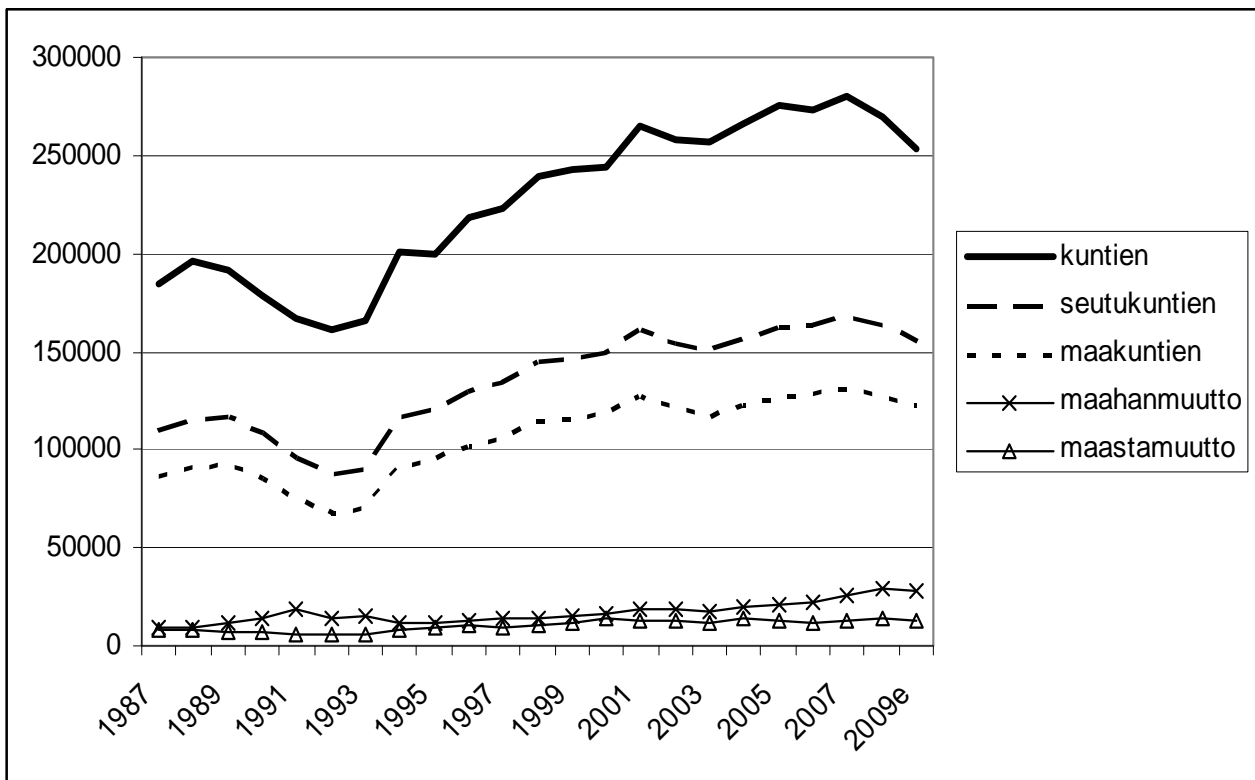
Kaikissa maakunnissa toteutui vuonna 2008 yritystoiminnan liikevaihdon osalta samansuuntainen kehitys, jonka mukaan kasvu pysähtyi kaikilla toimialoilla ja kääntyi ensiksi laskuun teollisuudessa. Useissa maakunnissa kuten Uudellamaalla ja Päijät-Hämeessä myös kaupan liikevaihto väheni vuoden 2008 viimeisellä neljänneksellä. Ainoastaan palvelujen osalta oli nähtävissä kasvua vielä vuoden 2008 lopussa, mutta koko maan tasolla myös eri palvelusektoreilla tapahtui liikevaihdon vähenemistä heti vuoden 2009 alussa.

Lopettaneiden yritysten määrä kasvoi selvästi loppuvuodesta 2008 edelliseen vuoteen verrattuna ja vastaavasti aloittaneiden yritysten määrä alkoi vähentyä kaikissa maakunnissa. Yrityskonkursien määrä lisääntyi tammi-huhtikuussa 2009 edelliseen vuoden vastaavaan ajankohtaan verrattuna yli 30% ja kasvua tapahtui lähes kaikissa maakunnissa.

3.3. Alueiden väestönkehitys ja muuttoliike

Maassamuutto on yleensä voimistunut talouskasvun nopeutuessa ja alueelliset erot kasvaneet siten, että muutaman vahvan maakunnan muuttovoitto lisääntyy ja muiden tappiot kasvavat. Viime vuosien nopeasta talouskasvusta huolimatta maakuntien välinen muuttoliike kuitenkin on pysynyt suhteellisen tasapainoisena, vaikkakin keskittyminen alueiden keskuksiin on jatkunut. Talouden taantuma on jo nähtävissä maassamuuton hidastumista sekä kuntien välisen, seutukuntien välisen että maakuntien välisen muuttoliikkeen osalta. Myös maahanmuutto on hidastunut vuoden 2009 alussa.

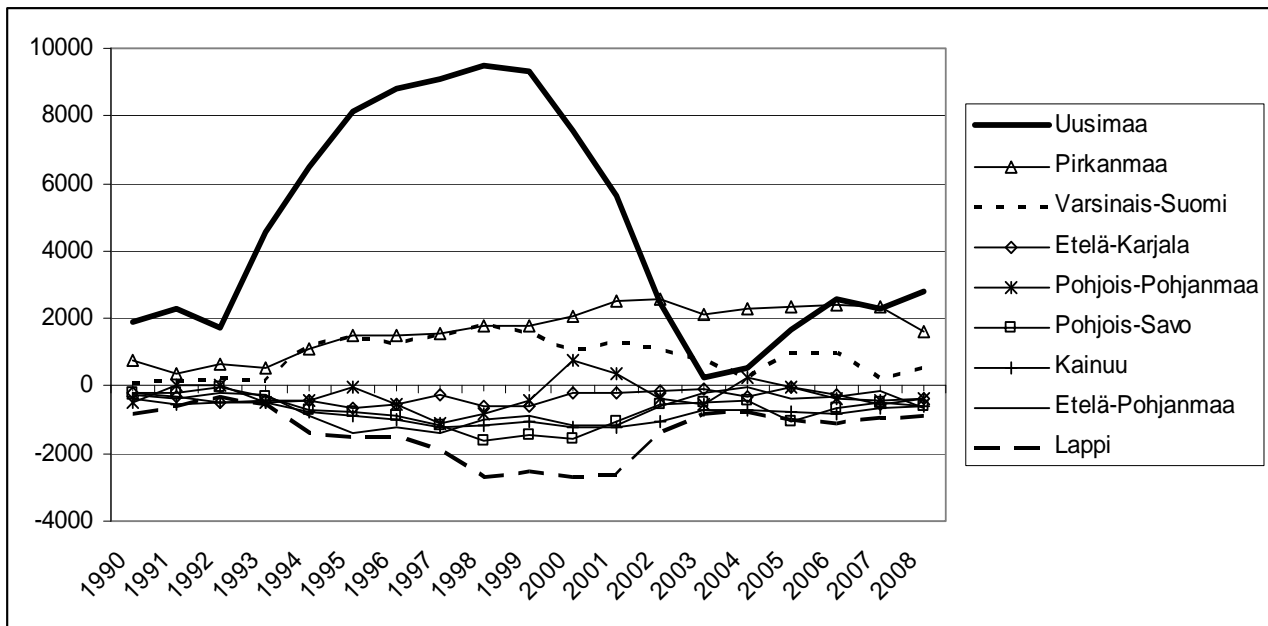
Kuvio 39. Alueiden välinen muuttoliike ja maahanmuutto 1987-2008 ja arvio 2009*

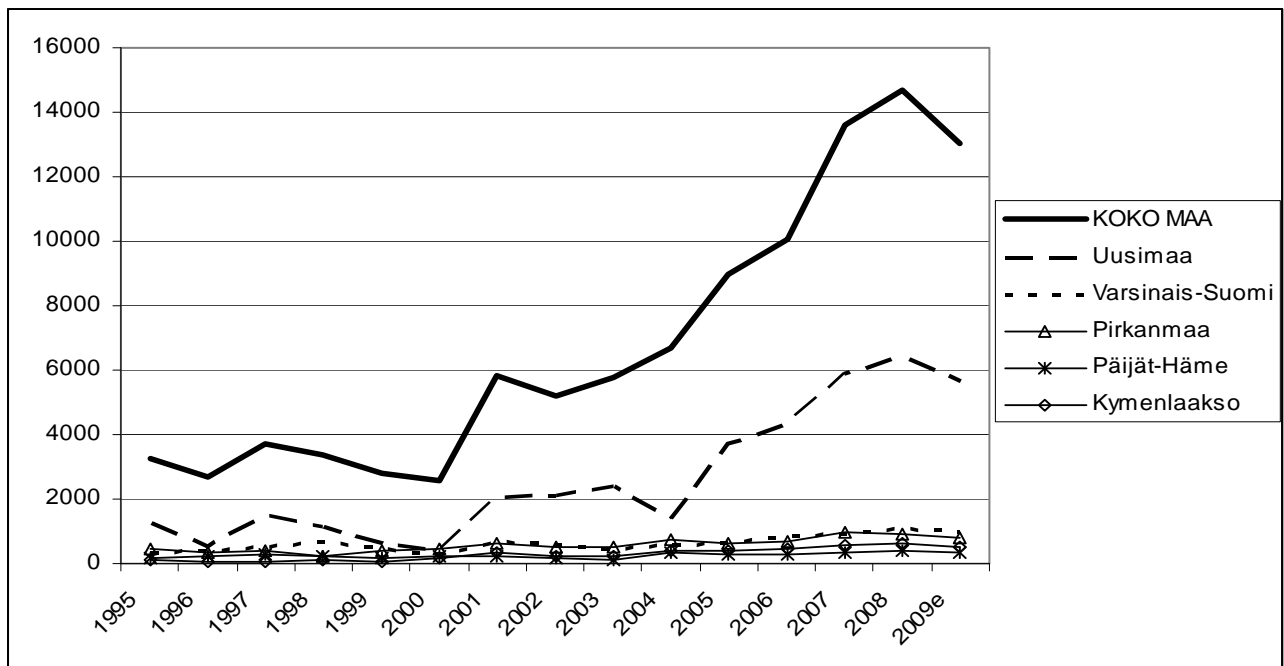
*) Tilastokeskus, vuoden 2009 arvio tammi-maaliskuun tietojen pohjalta

Uudenmaan osalta maan sisäisen muuttoliikkeen muuttovoitto on viime vuosina pysytellyt alle 3000 hengen, kun se oli huippuvuonna 1998 lähes 10 000 henkeä. Muuttovoitot jakautuivat vuosina 2004-2008 useammalle maakunnalle kuin aikaisemmin. Erityisesti Pirkanmaan muuttovoitto kasvoi ja Kanta-Häme sekä Päijät-Häme muuttuivat selkeästi muuttovoittoon saaviksi maakunniksi. Suurimpien tappioalueiden kuten Kainuu, Lappi ja Pohjois-Savo muuttotappiot ovat vaihdelleet viime vuosina, mutta pysyneet selvästi pienempinä kuin 1990-luvun lopulla. Maahanmuuton nettovoitto kasvoi vuonna 2008 ja oli lähes 15 000 henkeä, mistä Uudenmaan osuus oli lähes 40% eli 6000 henkeä. Ennakkotietojen mukaan maahanmuutto on vähenemässä vuonna 2009 ollen tammi-toukokuussa 1650 henkilöä vähemmän kuin vastaavana ajankohtana edellisenä vuonna. Jos kehitys jatkuu samanlaisena vuoden 2009 ajan siirtolaisuuden nettomuutto laskisi 13 000 henkeen.

Kuvio 40. Maan sisäisen muuttoliikkeen nettomuutto vuosina 1990-2008 eräissä maakunnissa

Kuvio 41. Siirtolaisuuden nettomuutto koko maassa ja eräissä maakunnissa 1995-2009*)

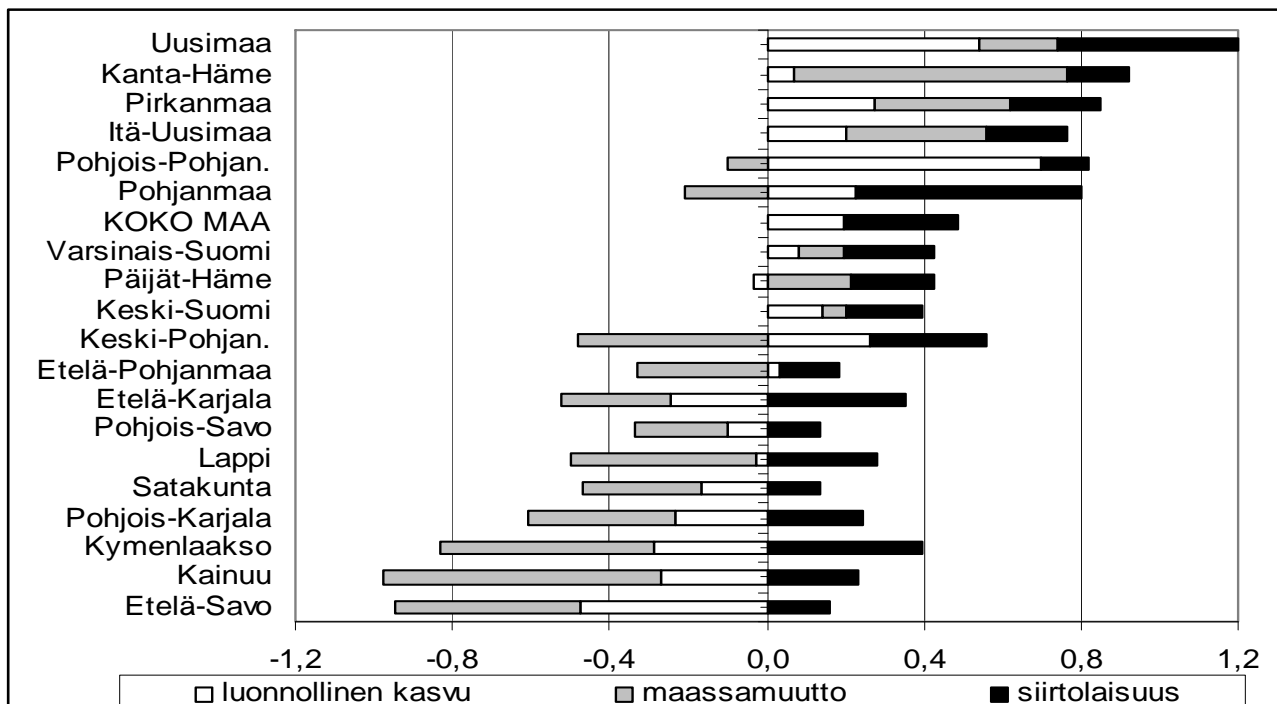

Lähde: Tilastokeskus, *) 2009 arvio tehty tammi-toukokuun koko maan tietojen pohjalta

Vuonna 2008 väestönkasvu voimistui koko maassa, sillä lisääntyneen maahanmuuton ohella myös väestön luonnollinen kasvu kehittyi myönteisesti. Koko maan väestönkasvu oli vuonna 2008 23500 henkeä kun se vuonna 2007 oli 21400 henkeä. Maakunnista väestönkasvu oli suhteellisesti suurinta Uudellamaalla, joissa kaikki kasvun osatekijät olivat positiivisia. Pohjois-Pohjanmaa on korkean syntyvyyden ja nuoren ikärakenteen ansiosta luonnollisen väestönkasvun kärkimaakunta. Uusimaa on puolestaan kärjessä maahanmuuton osalta ja Pirkanmaa ja Kanta-Häme maassamuuton osalta. Useimmissa väestötappiomaakunnissa väestön väheneminen on hieman hidastunut, mutta ikääntymisen vuoksi luonnollinen kasvu heikkenee jatkuvasti ja väestön kasvua on enää vaikea saavuttaa. Etelä-Savo, Kainuu, Pohjois-Karjala, Satakunta ja Pohjois-Savo ovat muuttotappiomaakuntia, joissa myös luonnollinen väestönkasvu on ollut negatiivista jo useiden vuosien ajan. Kymenlaakso ja Etelä-Karjala saavat suhteellisen paljon maahanmuuttajia, mikä ei kuitenkaan riitä korvaamaan luonnollisen kasvun ja maassamuuton aiheuttamaa väestön vähenemistä.

Vuoden 2009 alkupuolella maahanmuutto, maassamuutto sekä myös luonnollinen kasvu ovat hidastuneet. Vaikutukset maakuntien nettomuuttoon ja väestönkasvuun eivät ole toistaiseksi kovin suuria. Selvimmin muuttotappio on kasvanut Etelä-Pohjanmaan maakunnassa verrattuna edellisen vuoden alun tilanteeseen.

Kuvio 42. Väkiluvun muutos osatekijöittäin (%) maakunnissa vuonna 2008

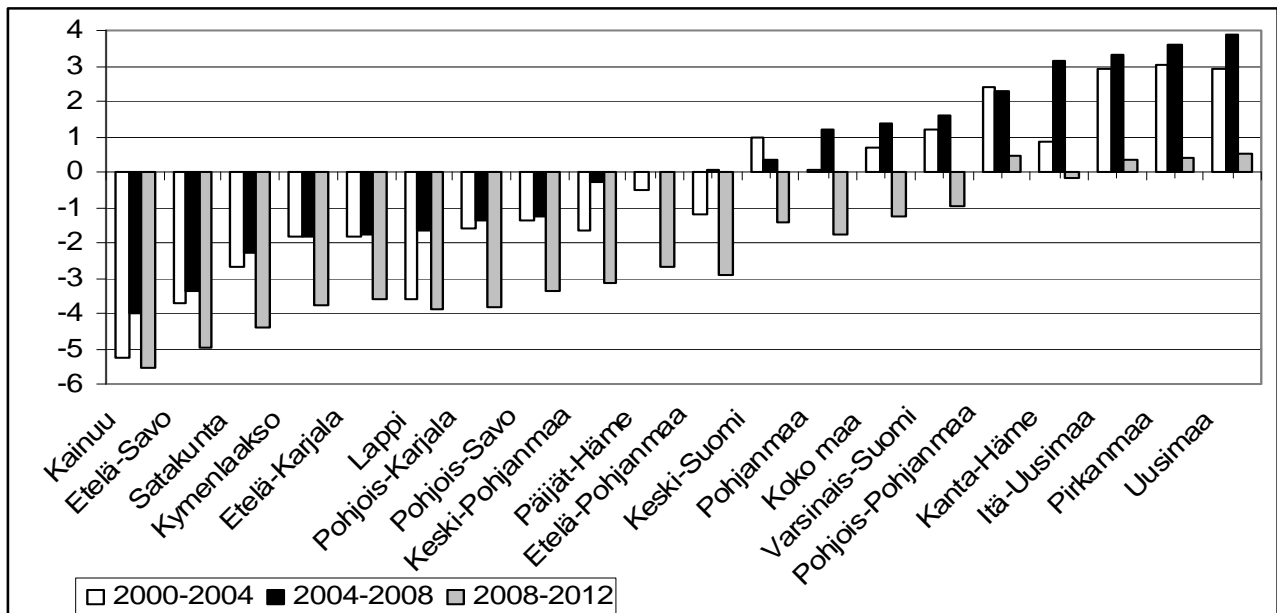
Lähde: Tilastokeskus

Maakuntien sisällä muuttoliike on kohdistunut viime vuosina yhä voimakkaammin maakuntien keskuksiin. Suuret keskuksien kuten Helsingin, Tampereen, Turun ja Oulun seutu kasvavat edelleen nopeasti. Samoin monet pienemmät keskuksien ovat kääntyneet muuttovoitollisiksi tai niiden muuttotappiot ovat pienentyneet. Suhteellisesti eniten väestö kasvoi vuonna 2008 Oulun seudulla, jossa myös luonnollinen väestönkasvu on edelleen nopeaa

Työikäisen väestön väheneminen ja vanhusväestön kasvu on ollut monilla alueilla arkipäivää jo useiden vuosien ajan. Eläkkeelle siirtyminen voimistuu koko ajan ja saavuttaa huippunsa 2010-luvun alkupuolella suurten ikäluokkien tullessa eläkeikään. Työikäisen väestön väheneminen merkitsee yleensä myös työvoiman määrän vähenemistä, mikä heikentää työvoiman saatavuutta ja hi-

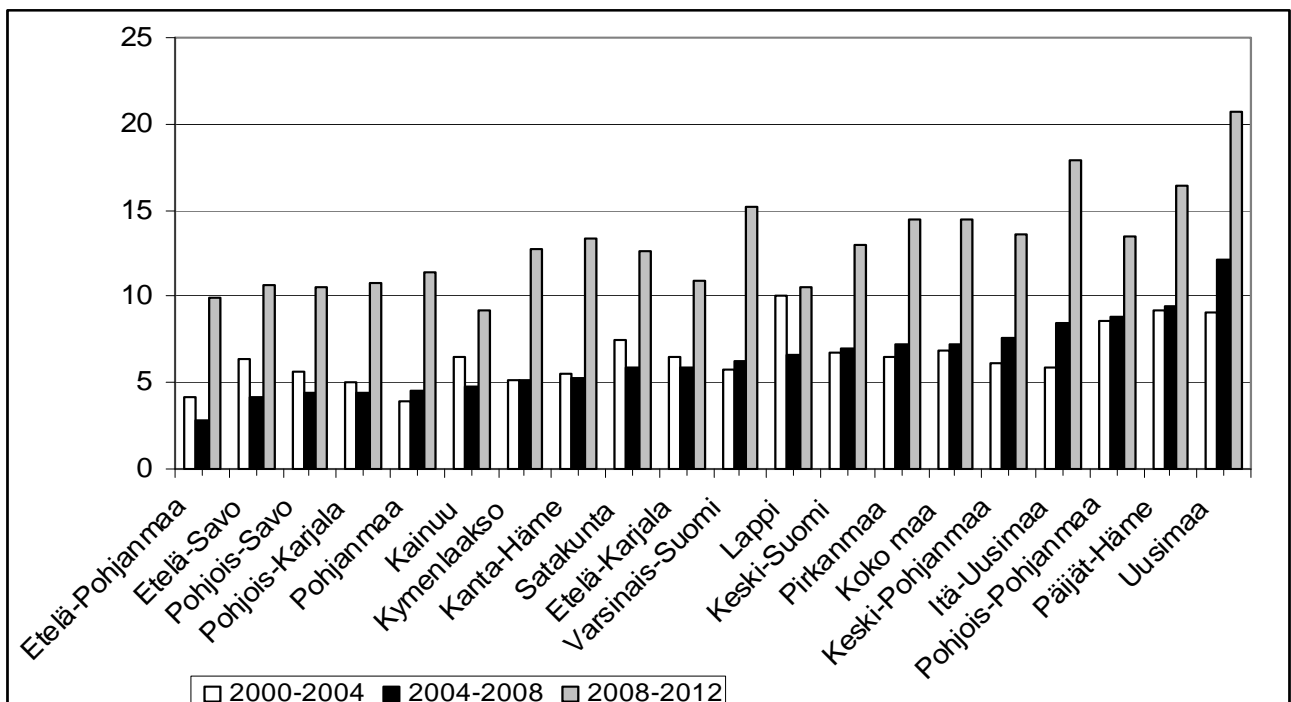
dastaa talouskasvua. Yli 64-vuotiaiden määrän kasvunopeus kiihtyy kaksinkertaiseksi kaikissa maakunnissa seuraavan neljän vuoden aikana. Erityisen voimakasta kasvu on alueilla, joissa osuus on ollut alhainen kuten Uusimaa ja Pohjois-Pohjanmaa. Itä-Suomen maakunnissa vanhusten osuus väestöstä on jo tällä hetkellä niin korkea, että määrän kasvu on puolet hitaampaa kuin Uudella- maalla. Korkeimmillaan yli 64-vuotiaiden osuus väestöstä on yli 25% useissa Itä-Suomen seutu- kunnissa ja alimmillaan noin 12% Oulun seutukunnassa.

Kuvio 43. Työikäisten (15-64 v.) määrän muutos (%) maakunnittain vuosijaksoilla 2000-2004, 2004-2008 ja 2008-2012*)

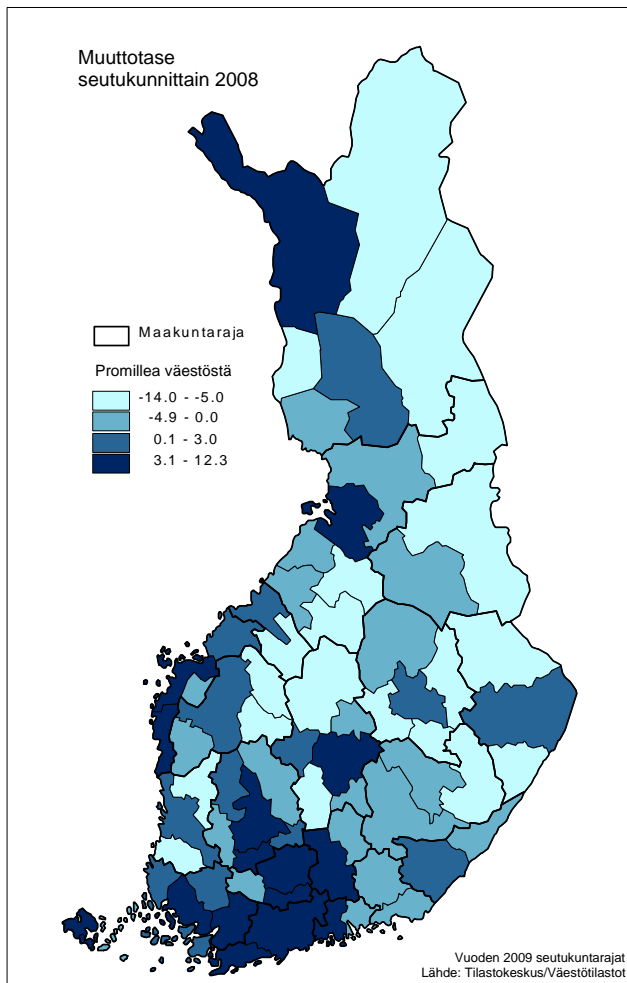
Lähde: Tilastokeskus, *) väestöennuste

Kuvio 44. Yli 64-vuotiaiden määrän muutos (%) maakunnittain vuosijaksoilla 2000-2004, 2004-2008 ja 2008-2012*)

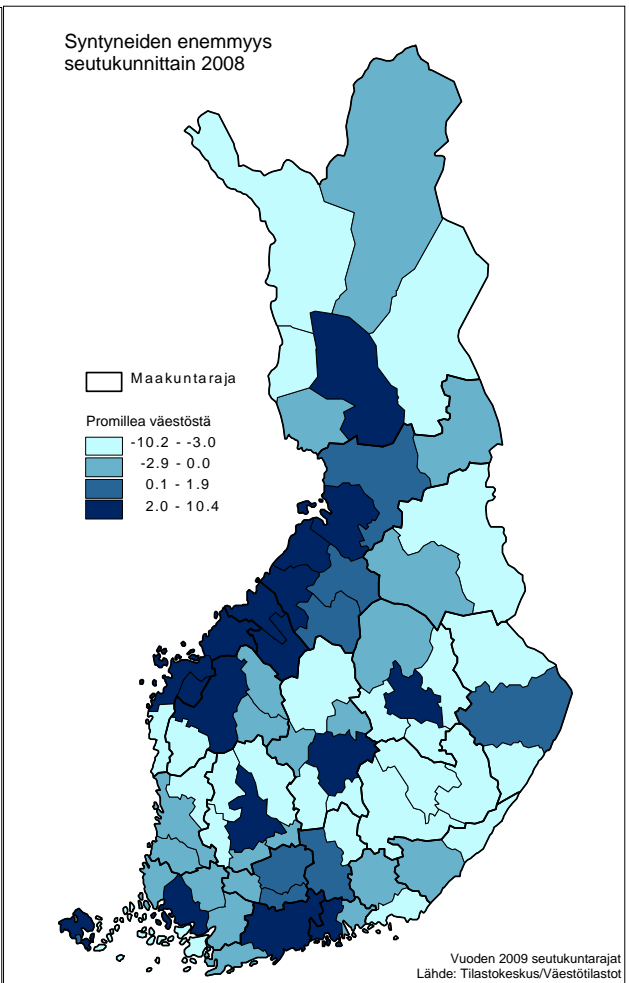

Lähde: Tilastokeskus, *) väestöennuste

Kuvio 45: Muuttotase seutukunnittain 2008

Kuvio 46: Luonnollinen väestönkasvu (%) seutukunnittain 2008

Lähteet:

Aluebarometri 1/ 2009, Tilastokeskus
Alueelliset talousnäkymät keväällä 2009, TEM (2009)
Economic Outlook, Interim report, March 2009, OECD
Kansantalouden ennuste, PTT (2009)
Liiketoiminnan kuukausikuvaajat, aikasarjat 1996-2008, Tilastokeskus
Lyhyen aikavälin talous- ja työmarkkinaennuste, kevät 2009, Työ- ja elinkeinoministeriö
Maakuntien suhdannekatsaus 2004-2008 (2008), Työ- ja elinkeinoministeriö
PTT-katsaus 1/ 2009, Suhdannekuva, PTT (2009)
Rakennemuutostarkastus 1/2009, Kuntaliitto (2009)
Suhdanne 2009/1 , ETLA
Suhdannekuva 2009/ 2 , Valtiovarainministeriö (2009)
Suhdannebarometri (2009), Elinkeinoelämän keskusliitto
Taloudellinen katsaus (2009), Valtiovarainministeriö
Talousennuste, PTL (2009)
Tuotannon ja työllisyyden ennuste maakunnittain 2008-2013 (2009), ETLA
Työllisyys- ja työttömyystilastot maakunnittain, Työvoimatutkimus, Tilastokeskus
Työttömyystilastot alueittain, Työ- ja elinkeinoministeriö
Väestö- ja muuttoliiketilastot, Tilastokeskus

Liite: Maakuntakohtaiset tarkastelut

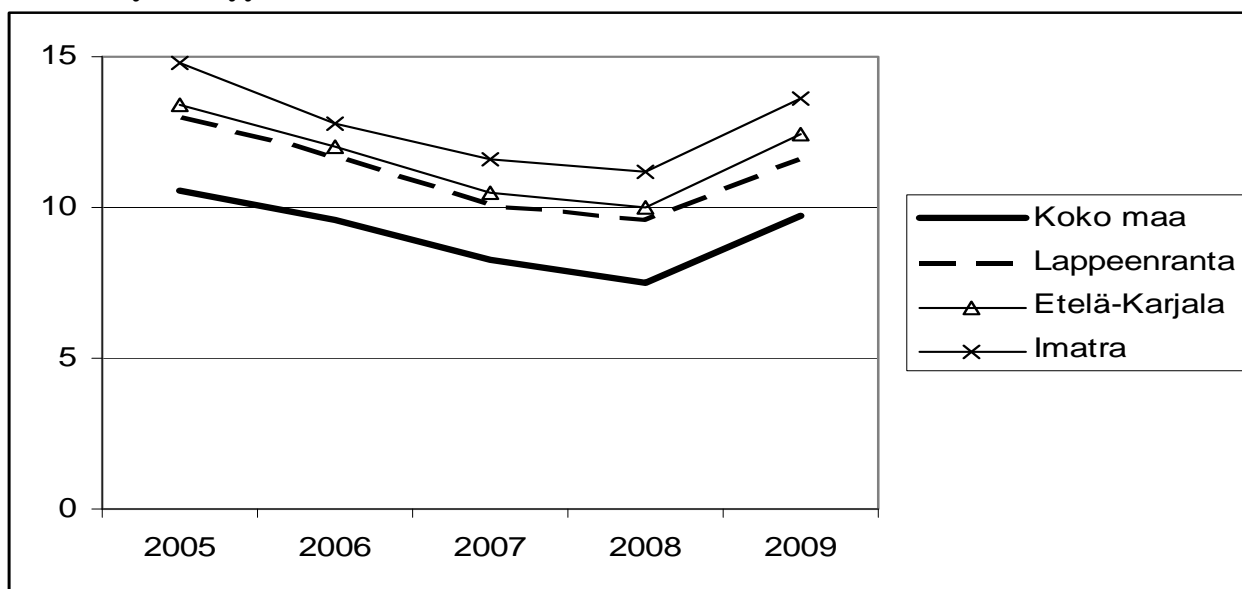
Etelä-Karjala	35
Etelä-Pohjanmaa	37
Etelä-Savo	39
Itä-Uusimaa	41
Kainuu	43
Kanta-Häme	45
Keski-Pohjanmaa	47
Keski-Suomi	49
Kymenlaakso	51
Lappi	53
Pirkanmaa	55
Pohjanmaa	57
Pohjois-Karjala	59
Pohjois-Pohjanmaa	61
Pohjois-Savo	63
Päijät-Häme	65
Satakunta	67
Uusimaa	69
Varsinais-Suomi	61

Liitteessä tarkastellaan maakunnittain väestön, työvoiman ja työllisyyden sekä yritysten liikevaihdon kehitystä. Osa tarkasteluista on tehty seutukuntatasolla. Tarkasteltavat vuodet ovat 2000 – 2009, mutta väestön ja työllisyyden osalta on kehitystä kuvattu vuoteen 2013 saakka tilastokeskuksen väestöennusteen ja Etlan maakunnittaisen talousennusteen pohjalta.

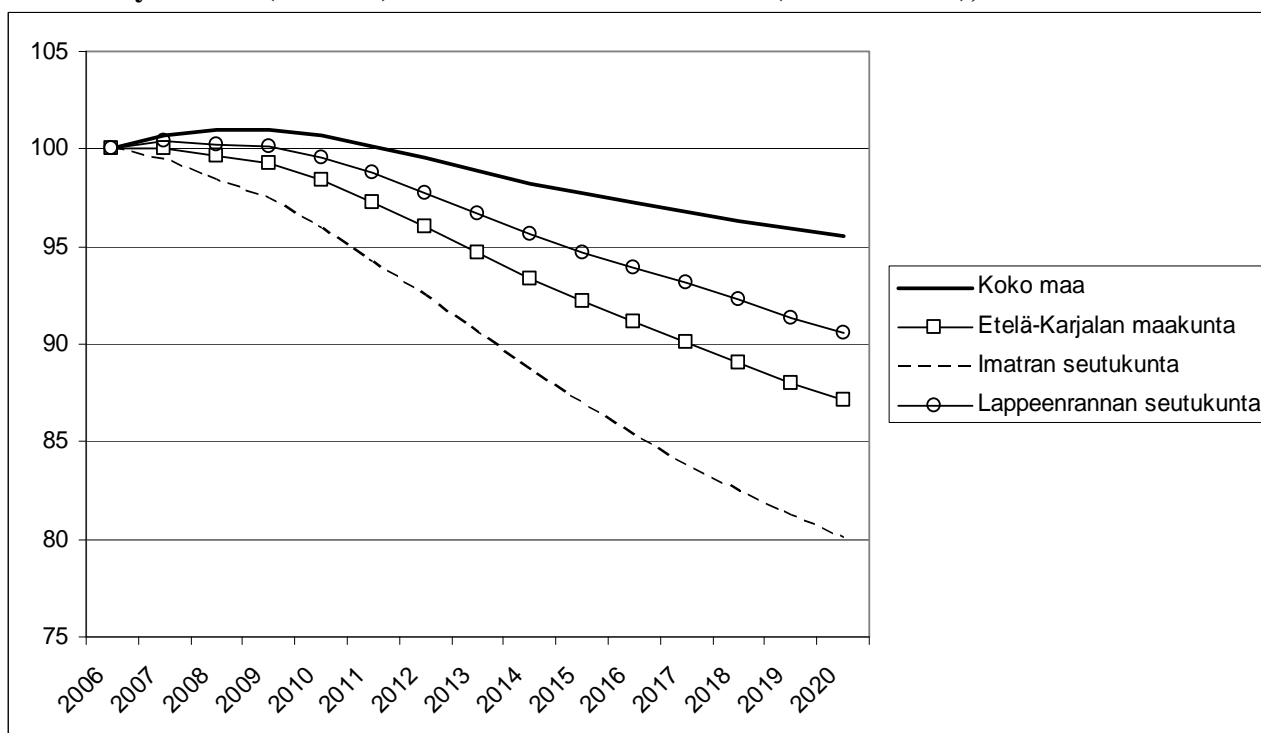
Etelä-Karjala

Etelä-Karjalan maakunnan talouden ja työllisyyden kehitys on ollut viime vuosina melko ongelmallista paperi- ja massateollisuuden supistumisen vaikutuksesta. Väkiluku on ikääntymisen myötä alkanut laskea ja erityisesti työikäisen väestön määrä vähenee maan keskiarvoa nopeammin. Netto-muutto on ollut negatiivista Lappeenrannan seutukuntaa lukuun ottamatta. Talouden taantuma on voimistanut teollisuuden liikevaihdon vähenemistä, mutta myös rakennussektori on pudonnut voimakkaasti. Työttömyysaste on maakunnan eri osissa noussut tasatahtia koko maan työttömyyden kanssa.

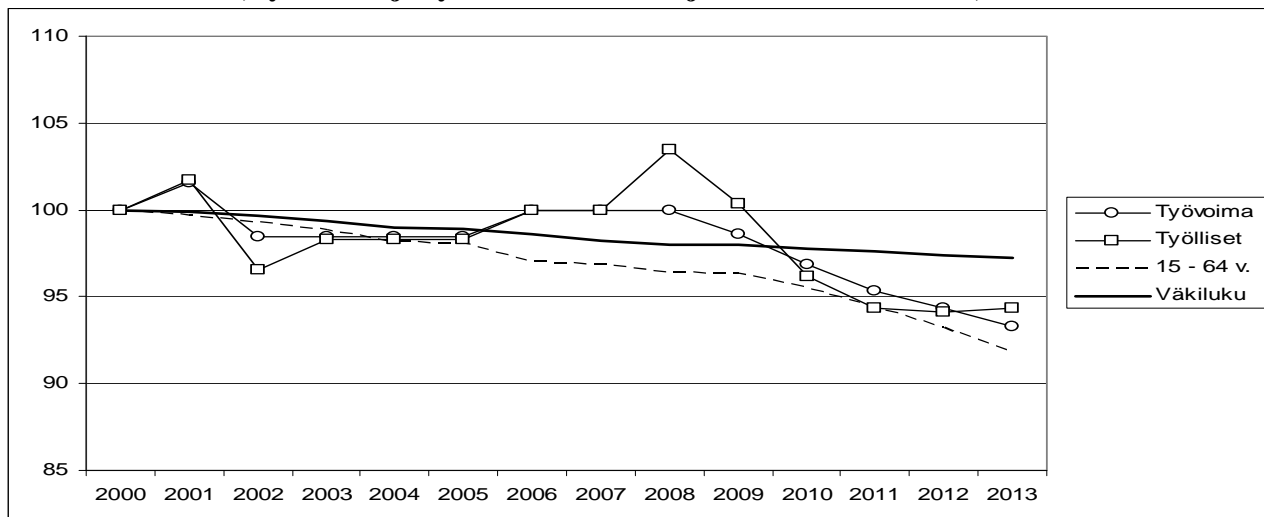
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

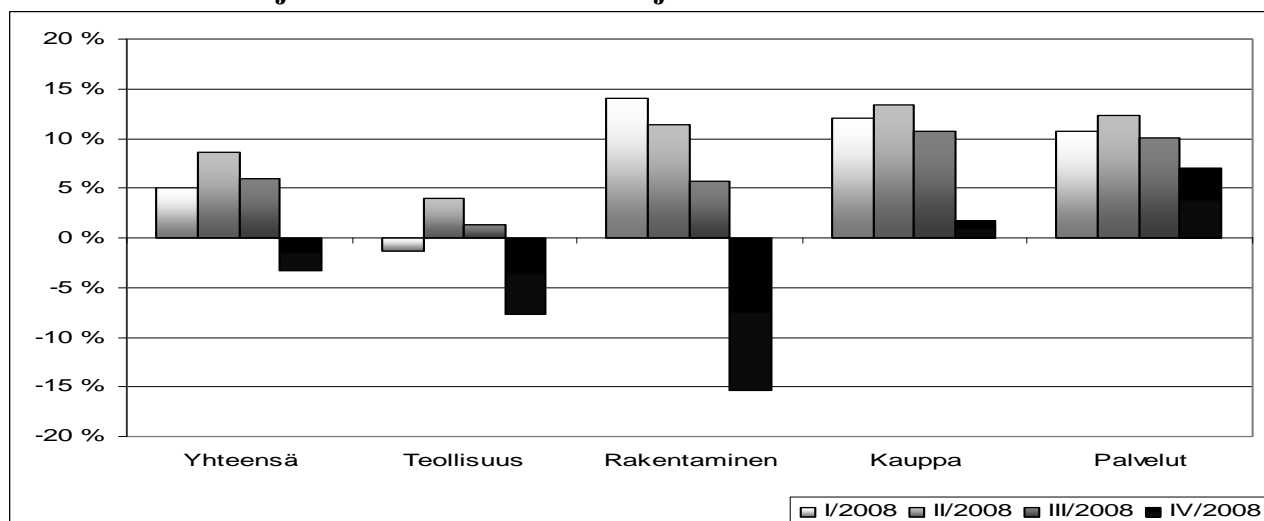
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

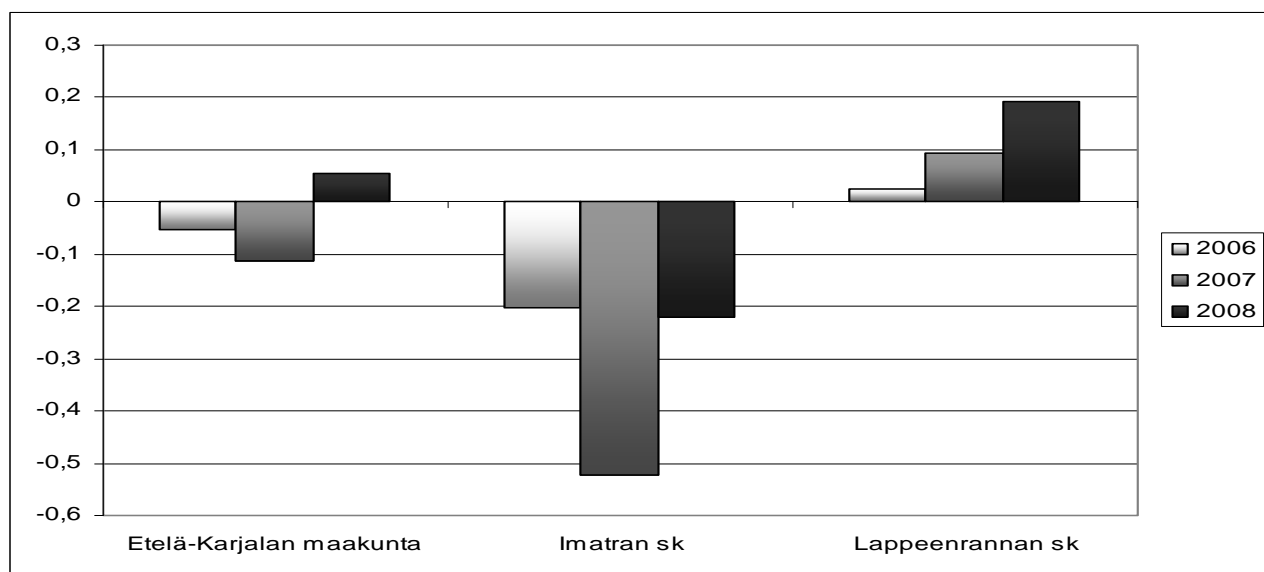
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

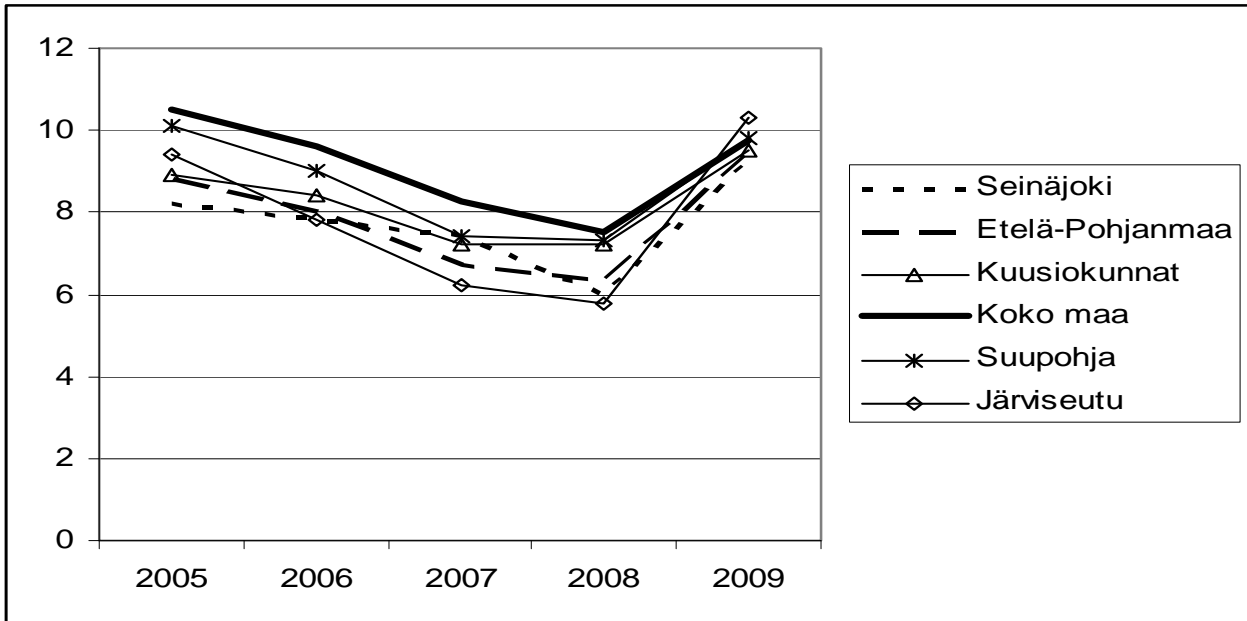
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

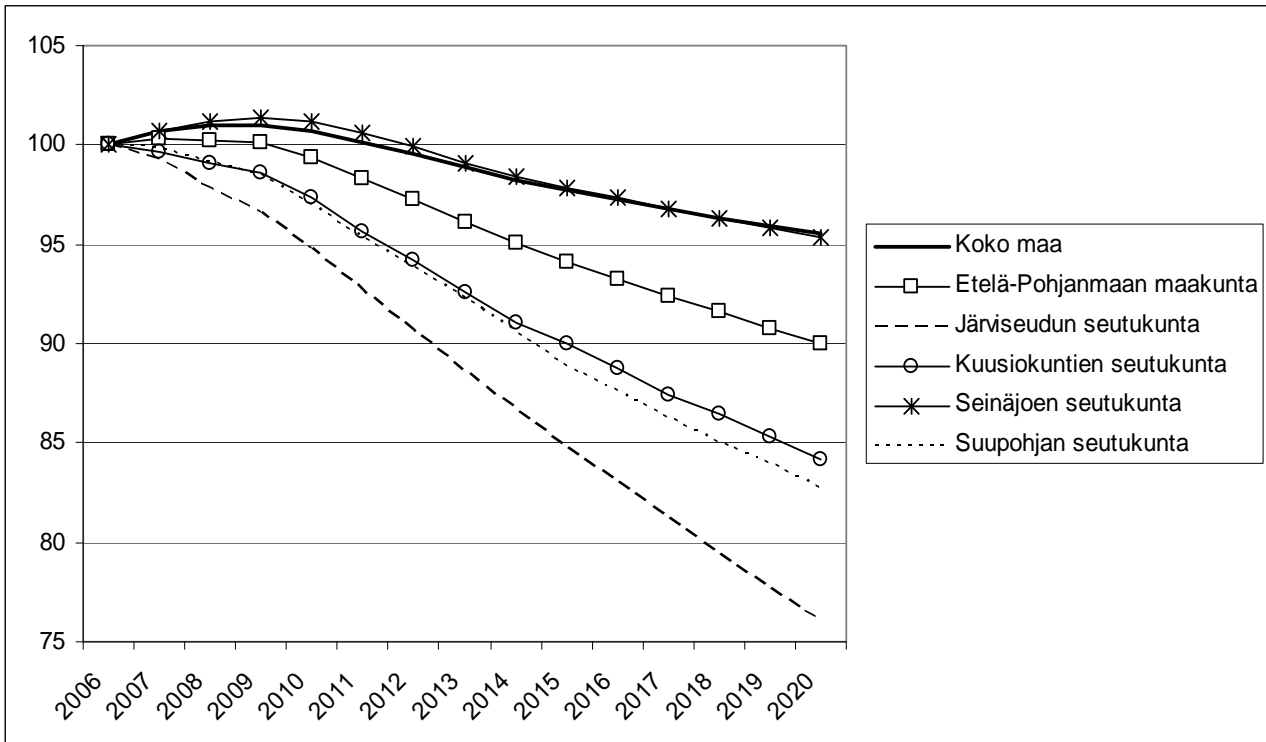
Etelä-Pohjanmaa

Etelä-Pohjanmaan maakunnan kehitys on ollut viime vuosina myönteistä erityisesti työllisyyden ja talouden suhteen, mutta nyt laskusuhdanteen myötä on työttömyys maakunnan eri seutukunnissa noussut nopeammin kuin koko maassa keskimäärin. Maakunnan kehitys on kaksijakoista siten, että väestö ja työvoima kasvaa enää Seinäjoen seutukunnassa. Muissa seutukunnissa muuttoliike on tappiollista ja työikäisen väestön määrä vähenee voimakkaasti. Yritystoiminnan liikevaihdon kasvu on pysähtynyt vuoden 2008 aikana ja kääntynyt teollisuuden osalta laskuun.

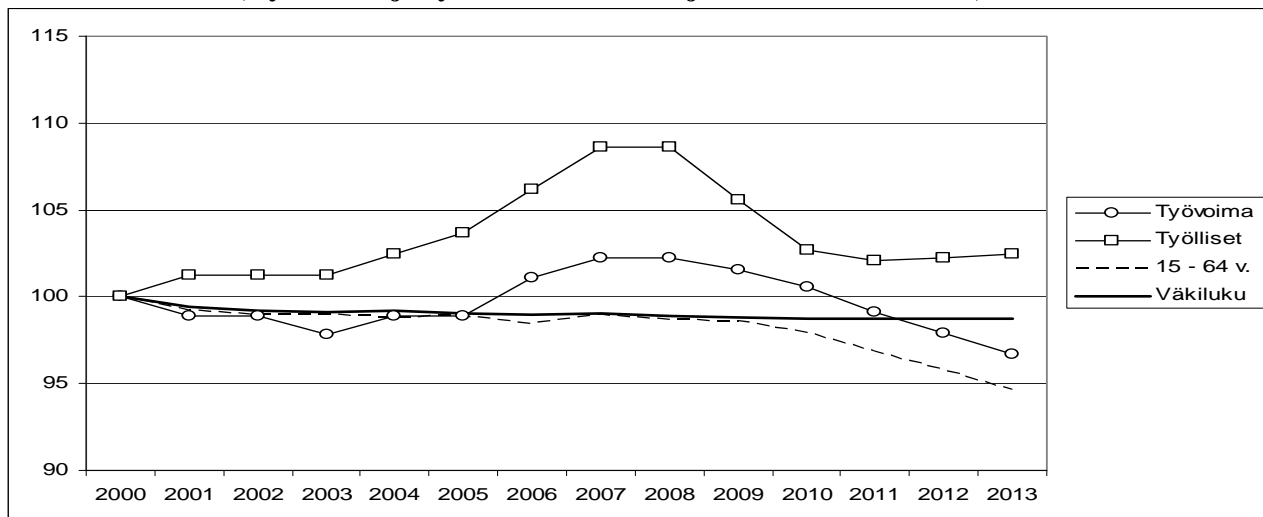
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

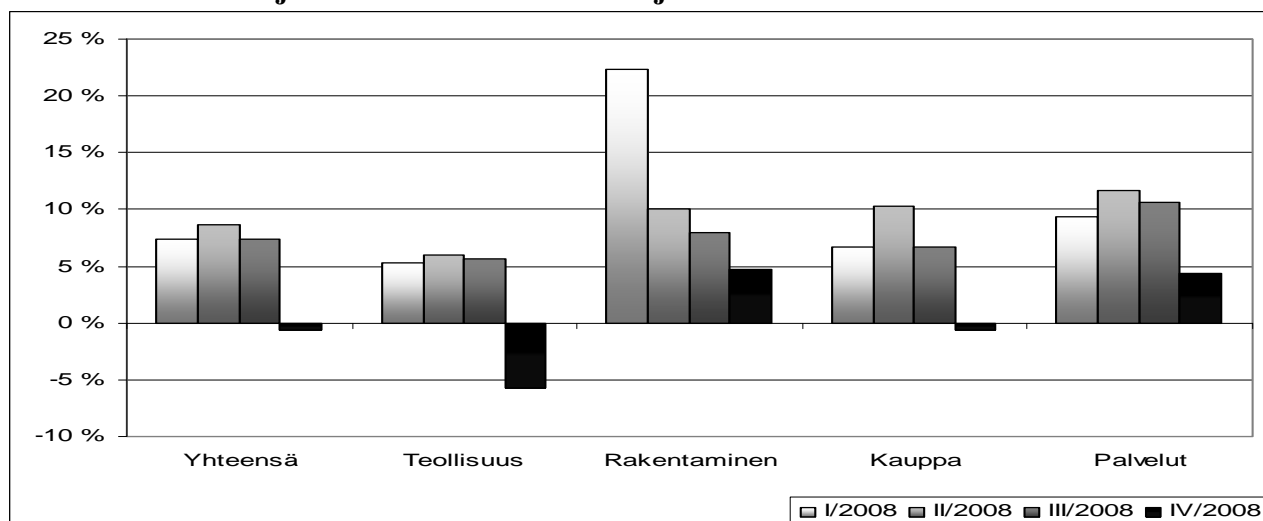
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

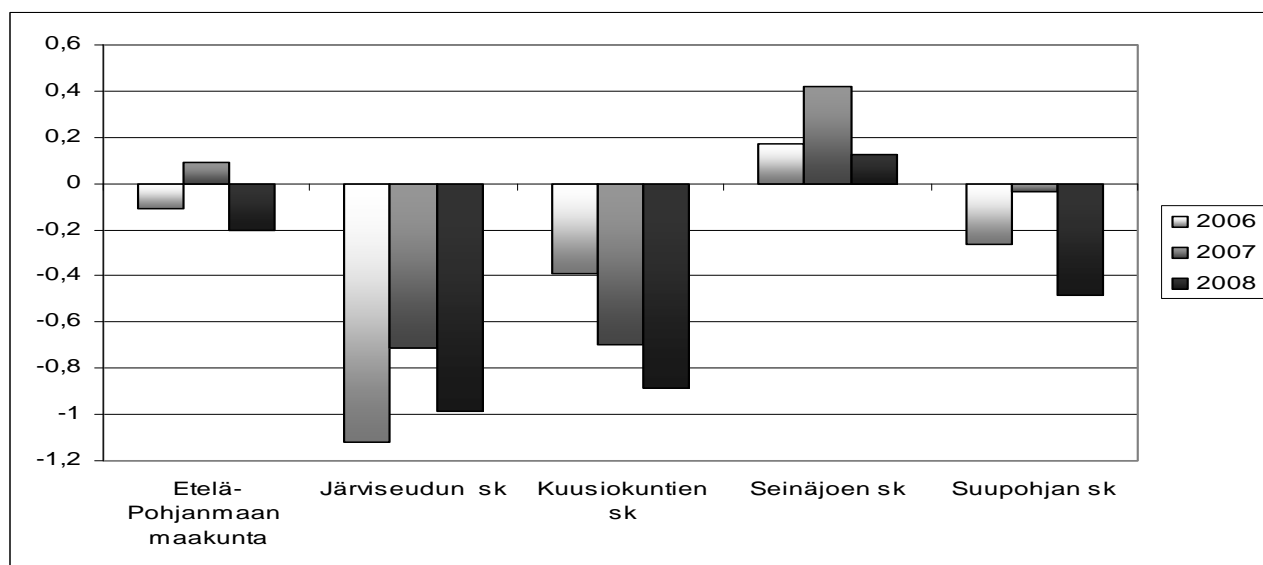
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

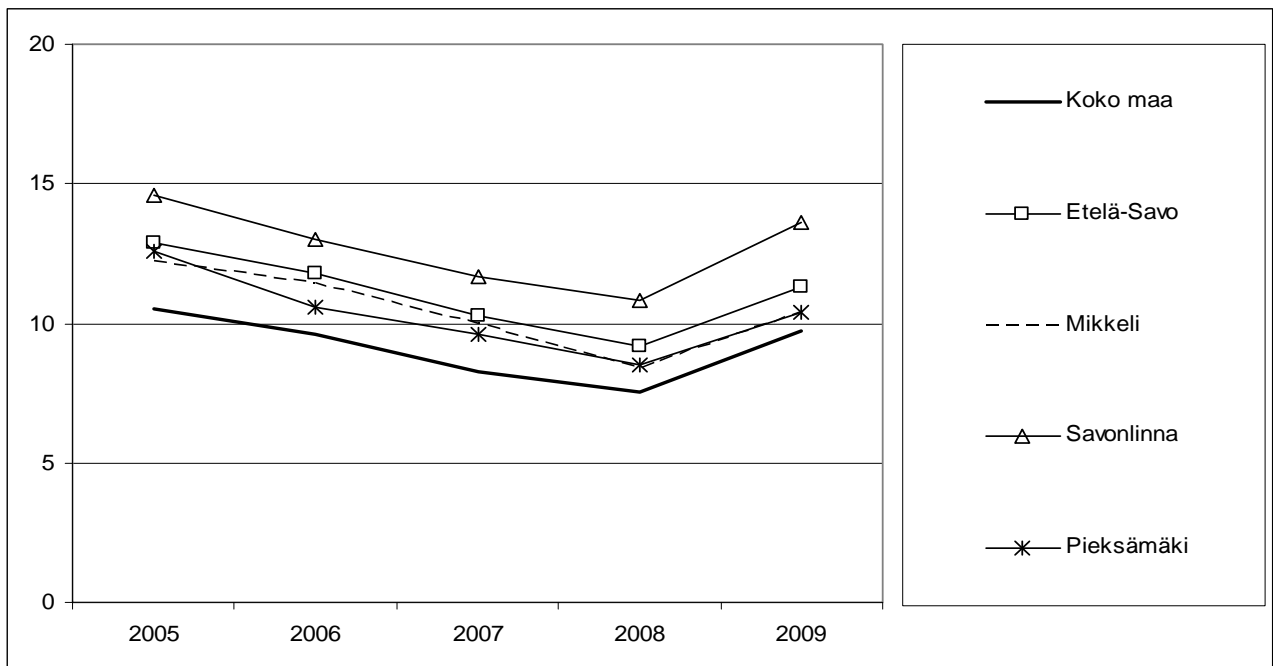
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

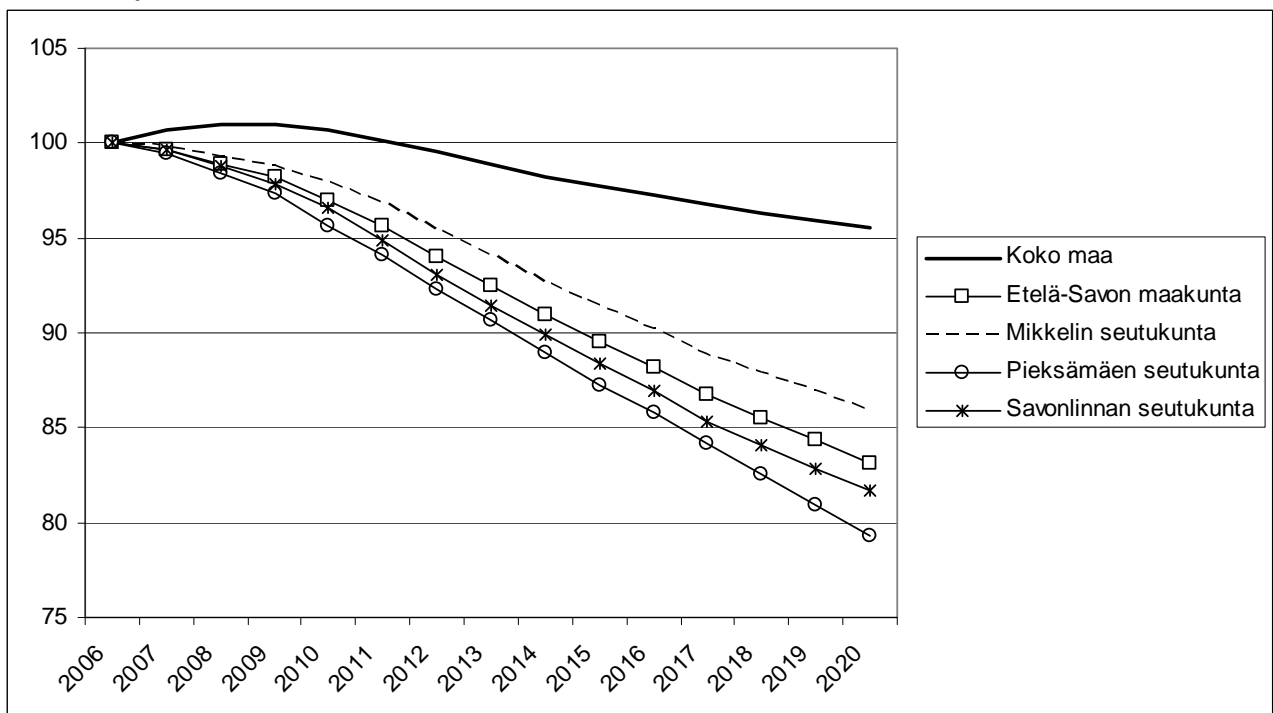
Etelä-Savo

Etelä-Savon maakunnan kehitys on ollut viime vuosina heikkoa sekä väestön että työllisyyden suhteen. Väkiluvun ennustetaan edelleen laskevan voimakkaasti ja ikääntymisen myötä, työikäisen väestön määrä putoaa lähivuosina maan keskiarvoa nopeammin. Maakunnan kaikki seutukunnat kärsivät voimakkaasta muuttotappiosta. Talouden taantuma vaikuttaa erityisesti teollisuuden sektorilla ja myös muilla sektoreilla liikevaihdon kasvu on pysähtynyt. Työttömyyden kasvu on hieman hitaampaa kuin muualla maassa keskimäärin.

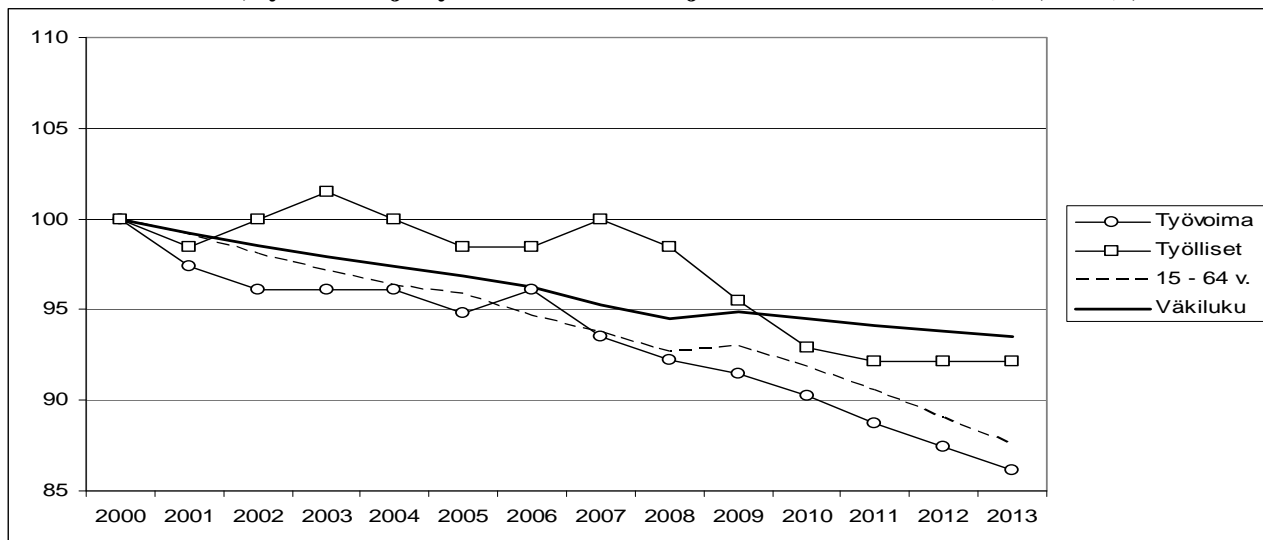
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005 - 2009

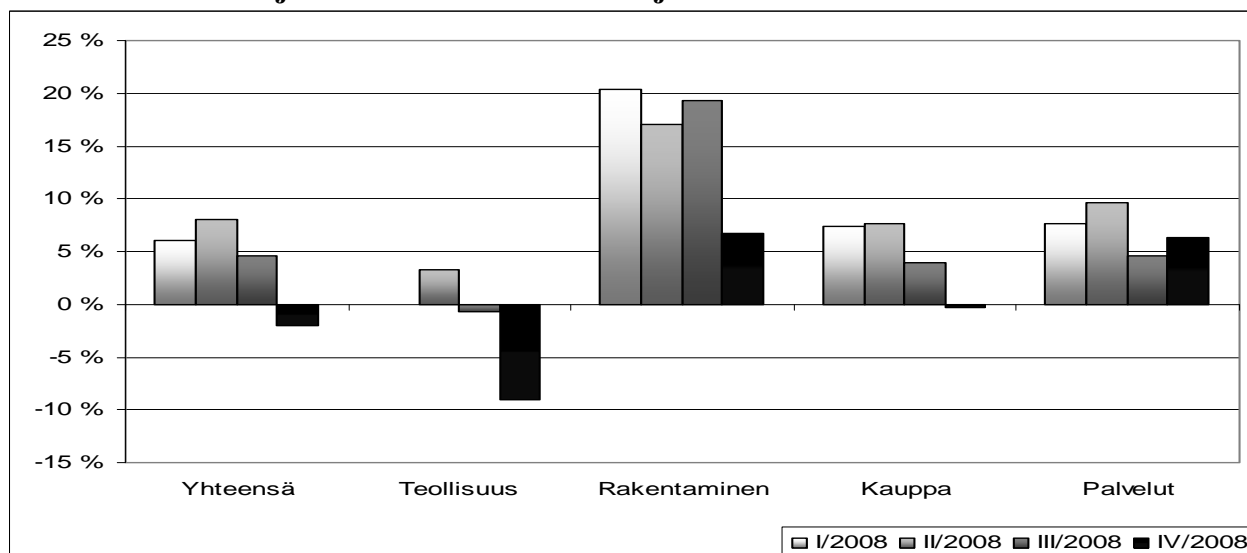
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020, 2006=100

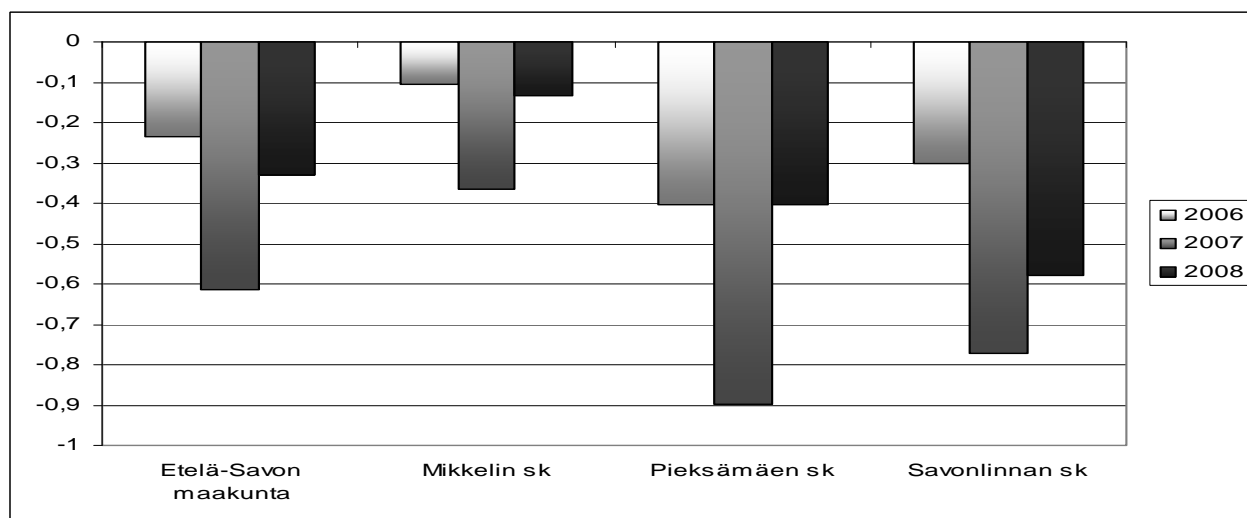
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013 (TK, Etla) , 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

Kuva 5. Nettomuutto seutukunnittain vuosina 2006-2008

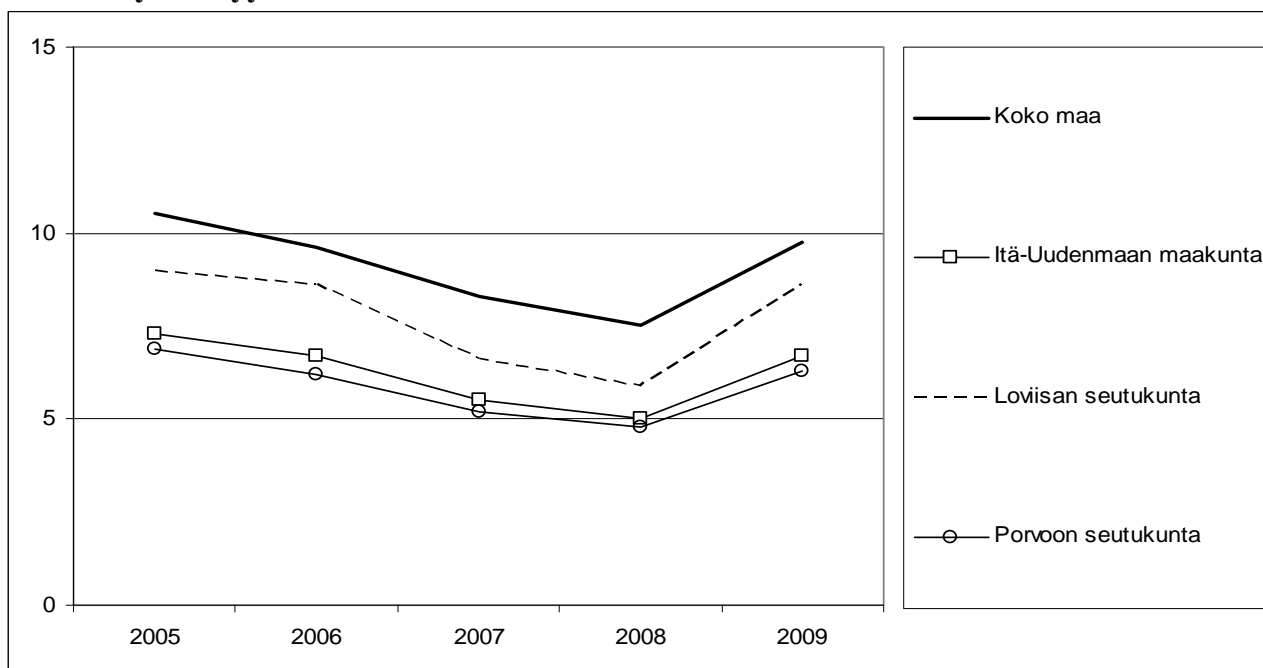

Itä-Uusimaa*)

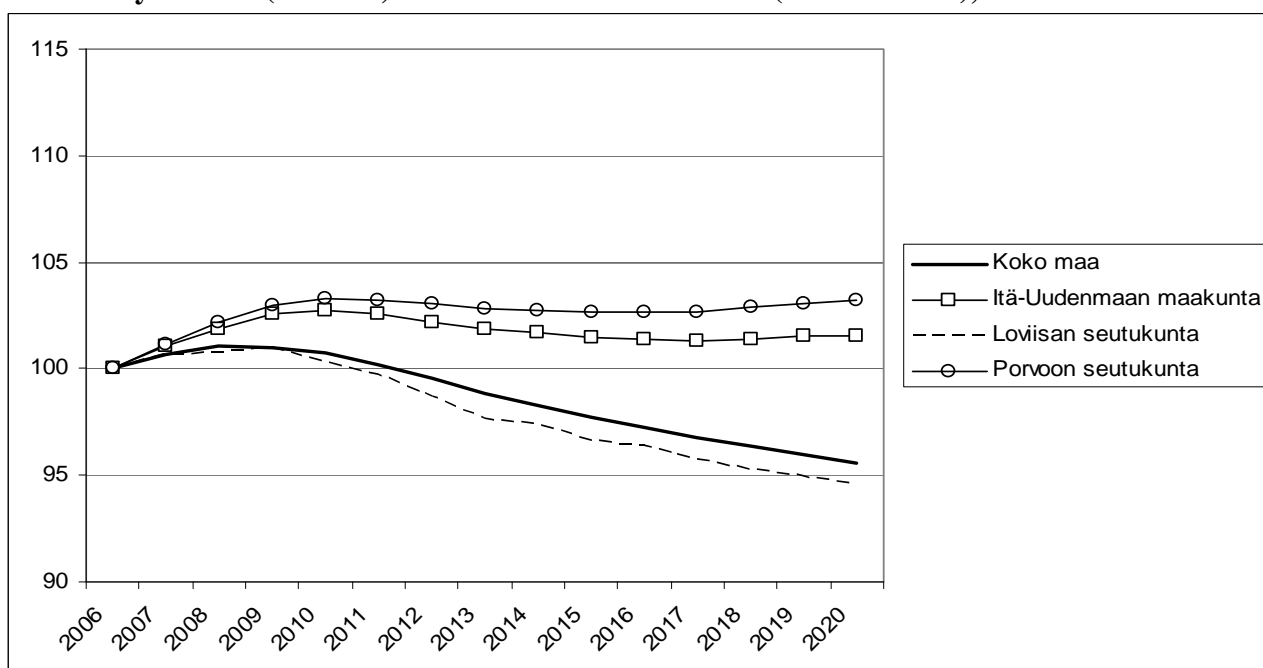
Itä-Uudenmaan maakunnan kehitys on ollut viime vuosina myönteistä väestön, työllisyyden sekä talouden suhteen. Väestön määrä on kasvanut muuttovoiton ansioista Porvoon seutukunnassa, mutta Loviisan seutukunnassa kasvu on taittumassa ja sen nettomuutto on kääntynyt negatiiviseksi. Työttömyysaste on edelleen maan keskiarvoa alempi, vaikkakin talouden taantuma on nostanut työttömyysastetta molemmissa seutukunnissa. Yritystoiminnan liikevaihdon kasvu on hidastunut kaikilla toimialoilla vuoden 2008 aikana ja teollisuuden sektorilla on tapahtunut selvää laskua.

*) ennustelaskelmissa ei ole otettu huomioon maakuntarajan muutosta 1.1. 2009

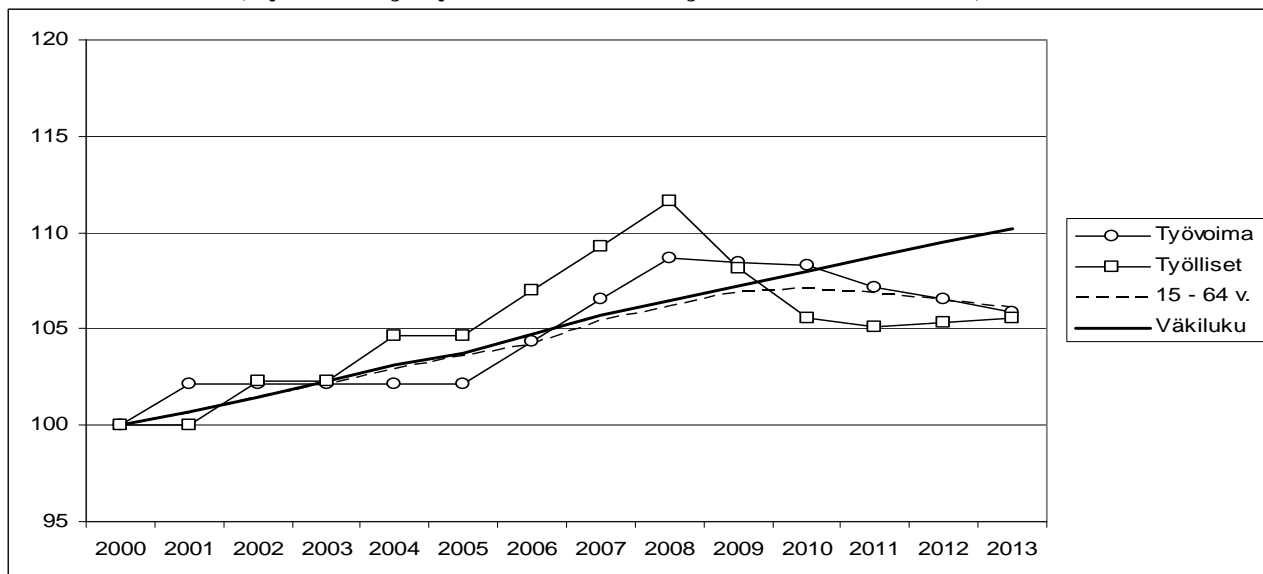
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

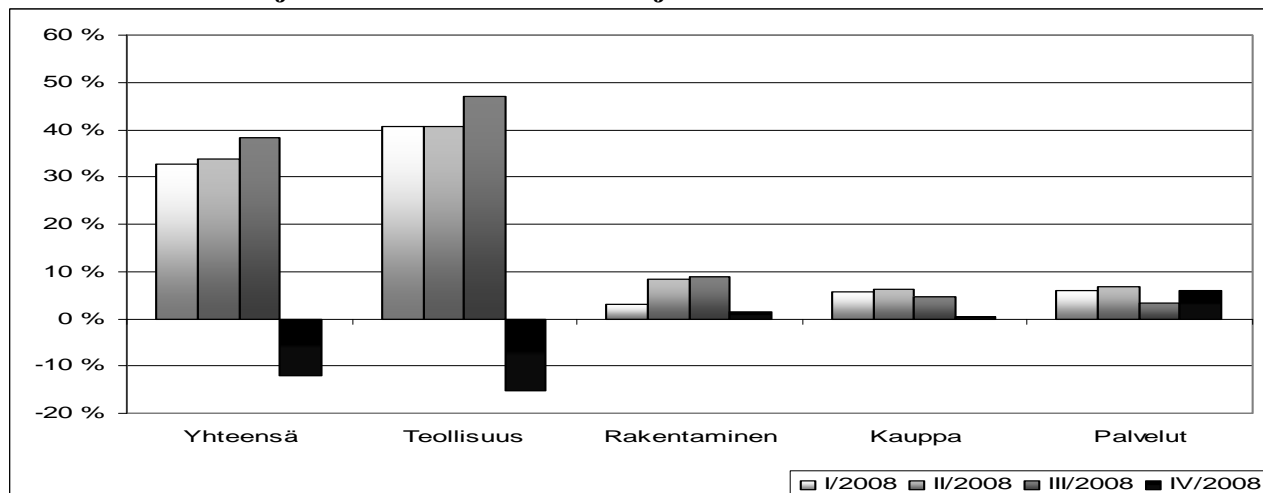
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

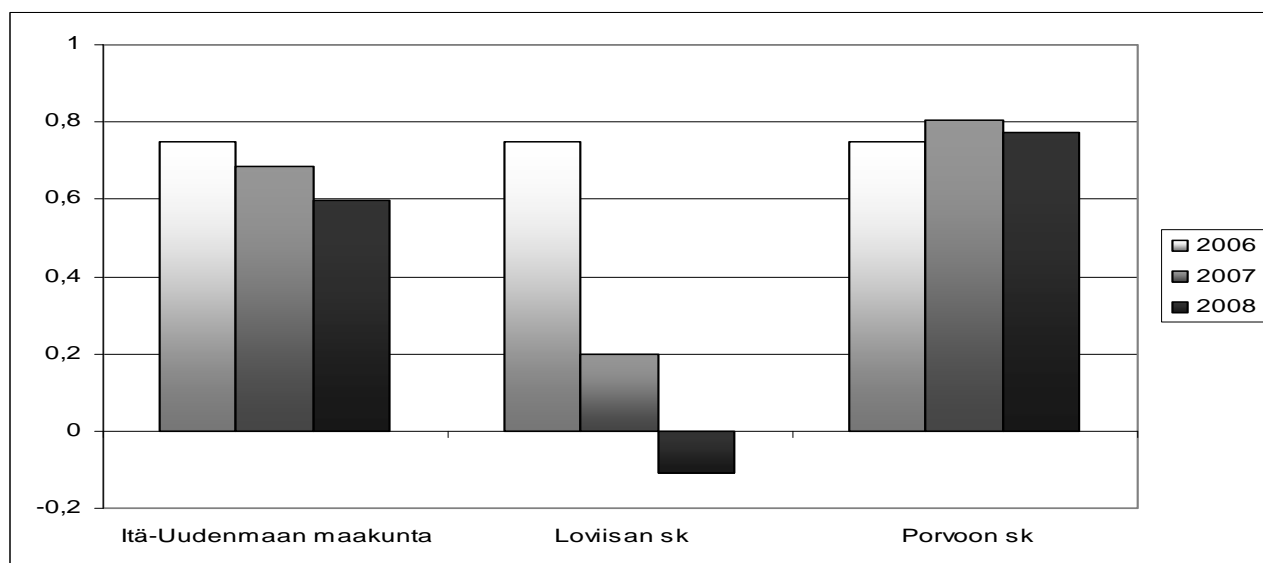
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

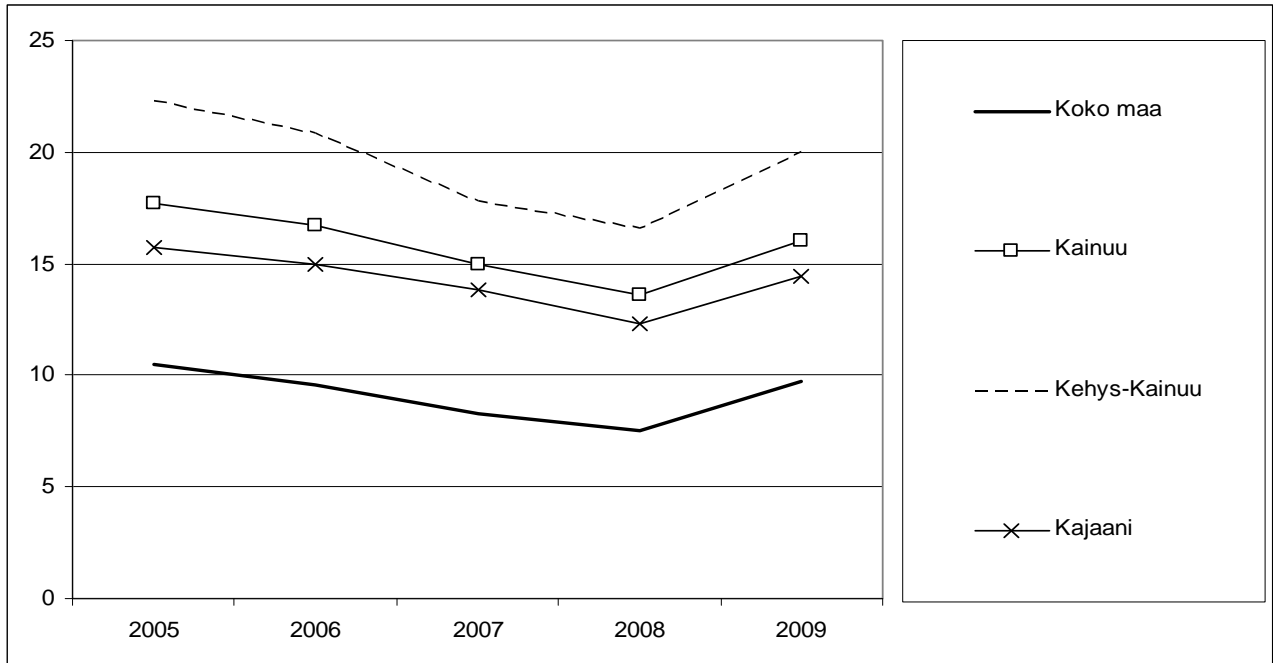
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

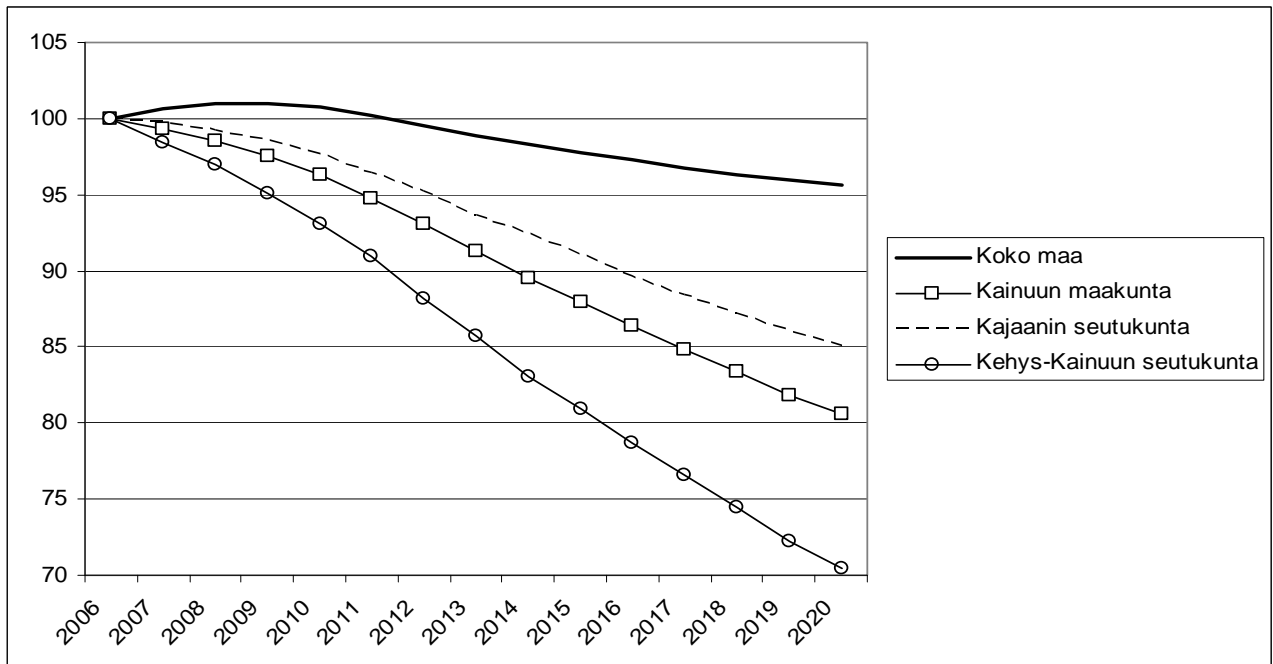
Kainuu

Kainuun maakunnan väestönkehitys on ollut viime vuosina heikkoa. Ikääntymisen myötä luonnollinen kasvu vähenee ja työikäisen väestön määrä ennustetaan putoavan voimakkaasti. Myös muuttotappiot ovat olleet suuria. Erityisen heikossa asemassa on Kehys-Kainuun seutukunta, jossa talouden taantuma on nostanut työttömyyden lähes 20%:n tasolle. Yritystoiminnan liikevaihdon kasvu on pysähtynyt ja kääntynyt laskuun teollisuuden osalta vuoden 2008 lopussa

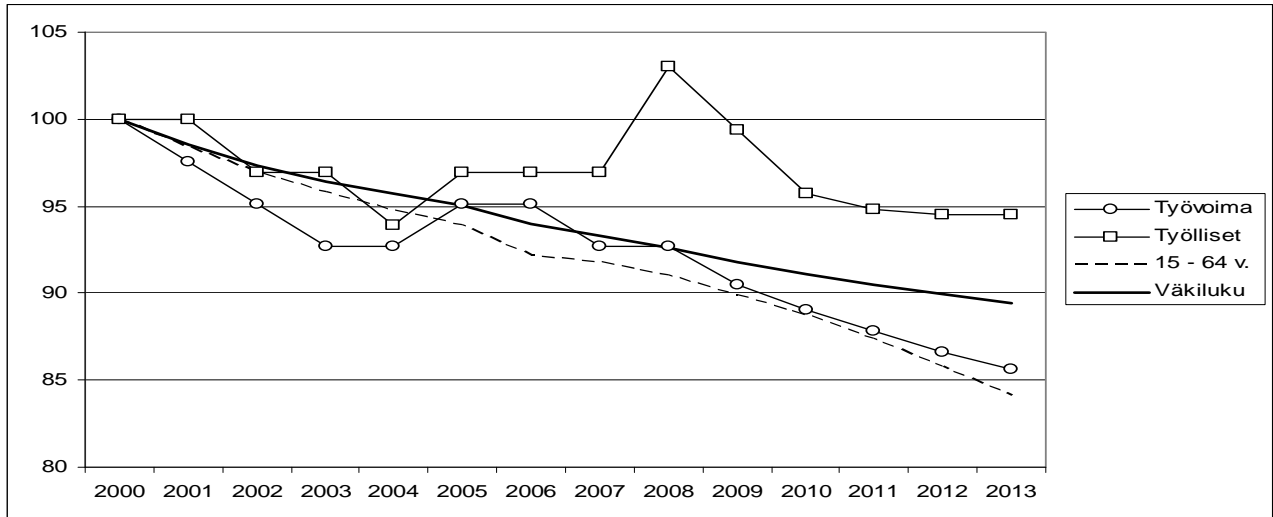
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

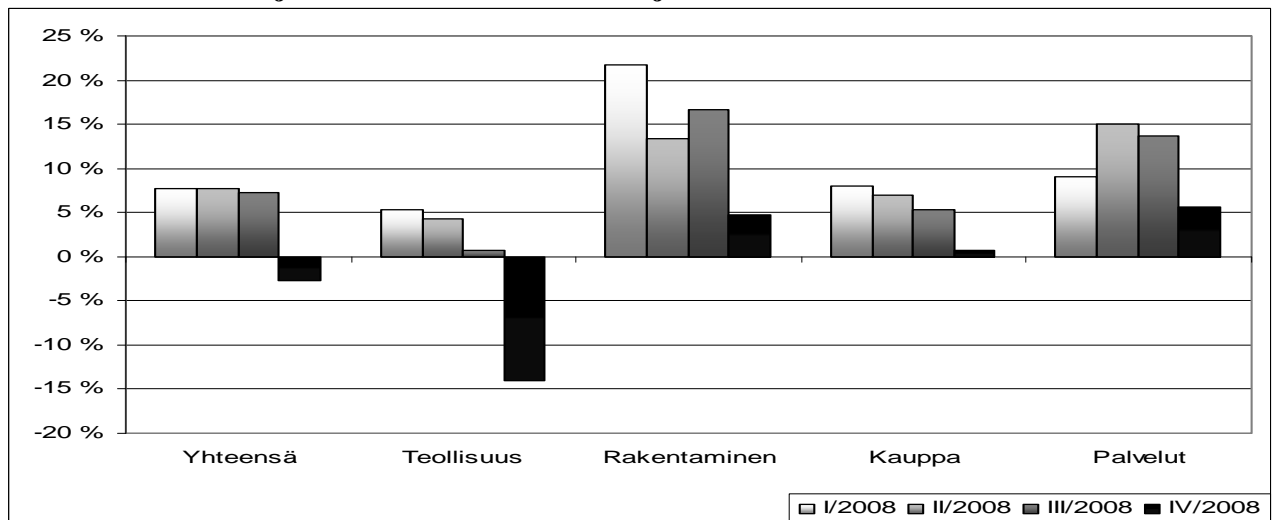
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

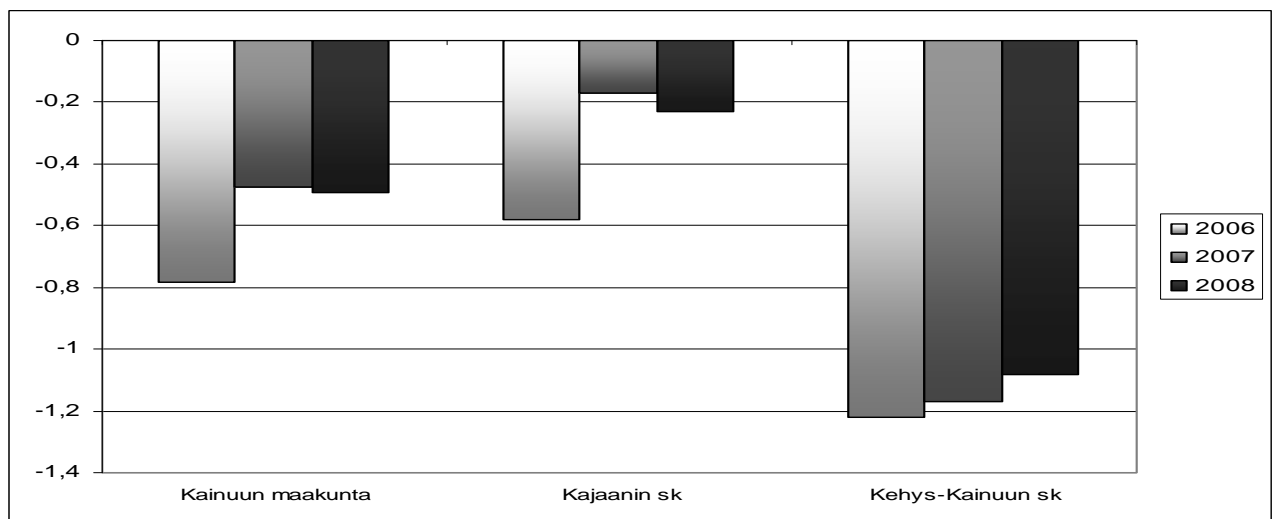
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

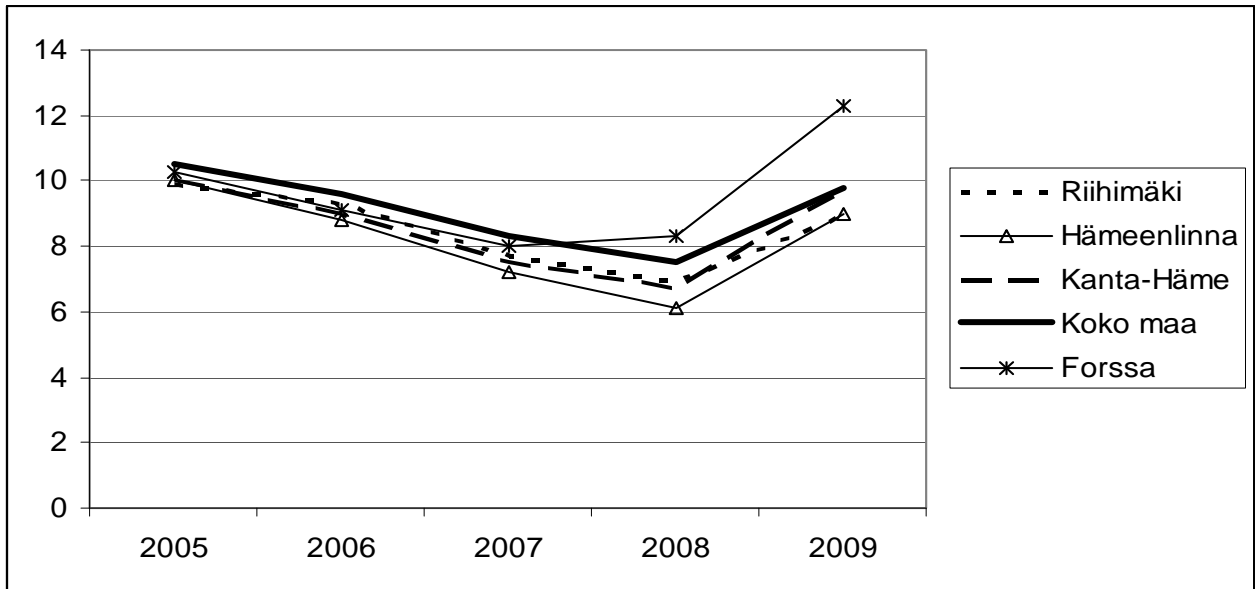
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

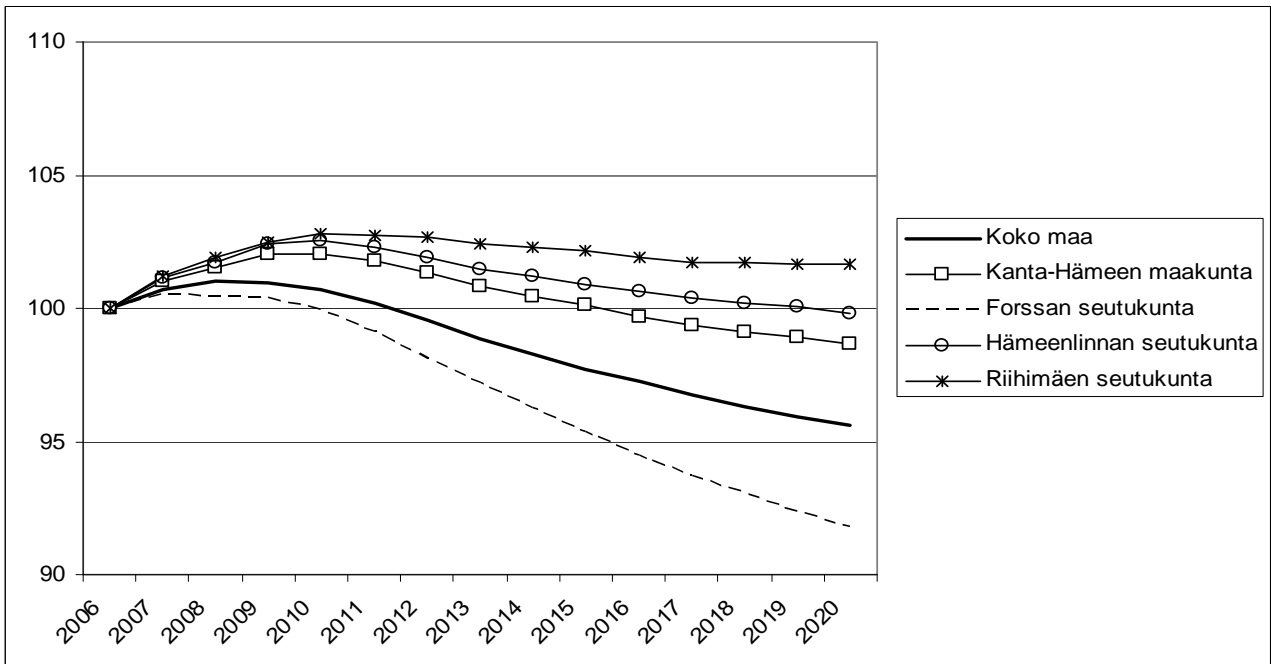
Kanta-Häme

Kanta-Hämeen maakunnan kehitys on ollut viime vuosina suhteellisen myönteistä väestön ja työllisyyden suhteen. Väkiluvun kasvun ennustetaan olevan lähivuosina edelleen myönteistä johtuen useimpien seutukuntien saamasta muuttovoitosta. Myös työikäisen väestön vähenemisen arvioidaan olevan koko maan keskiarvoa hitaampaa Forssan seutukuntaa lukuun ottamatta. Talouden taantuma on nostanut maakunnan työttömyysastetta kaikissa seutukunnissa erityisesti Forssan seutukunnassa. Yritystoiminnan liikevaihto kasvoi edelleen hieman vuoden 2008 lopulla, mutta kaupan osalta tapahtui jo lievää vähenemistä

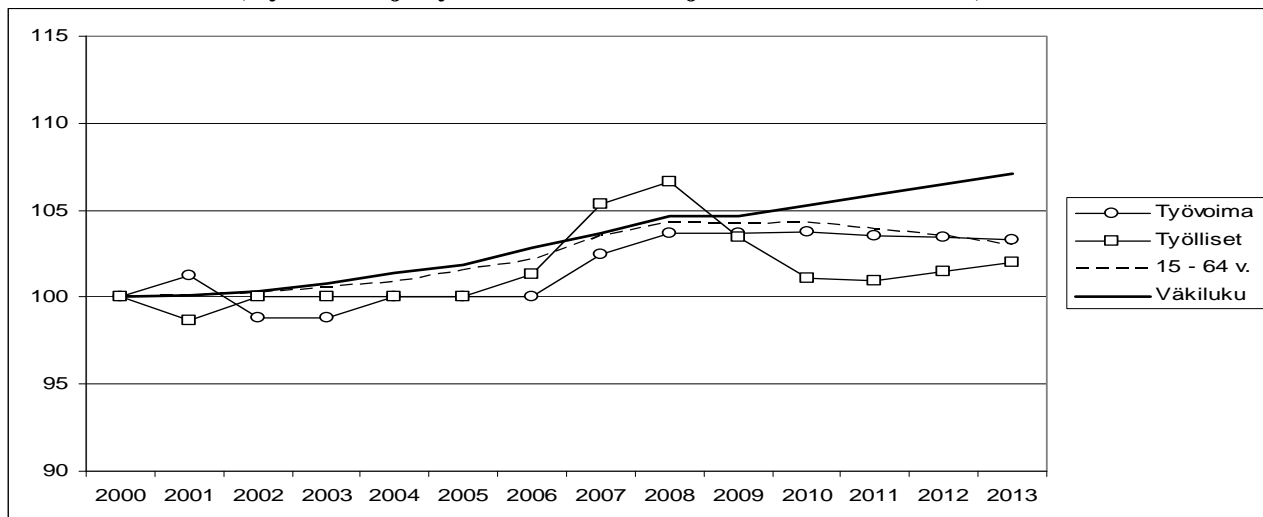
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

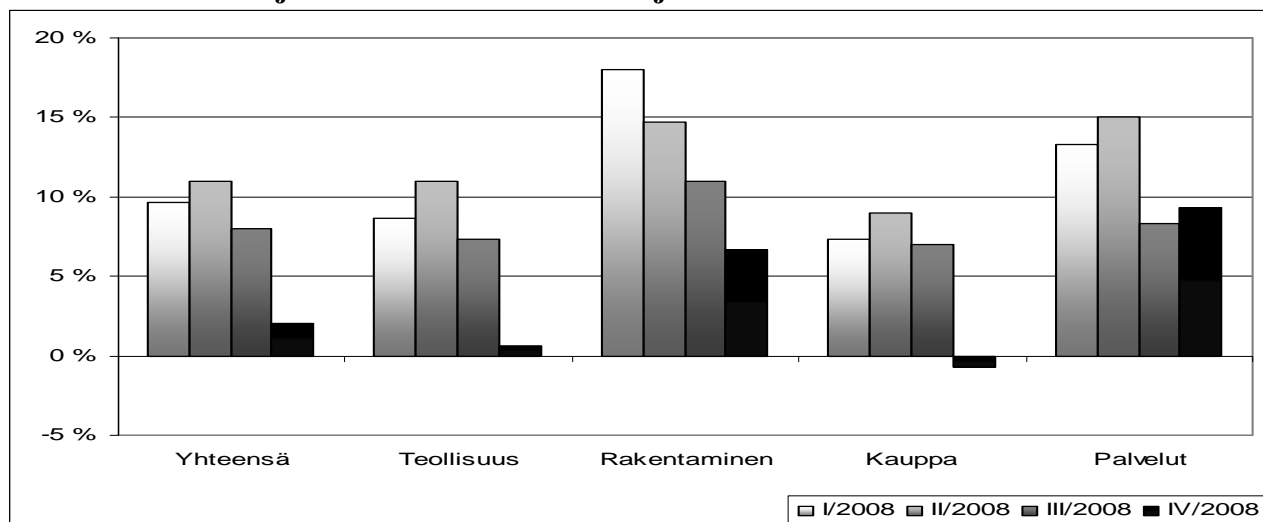
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

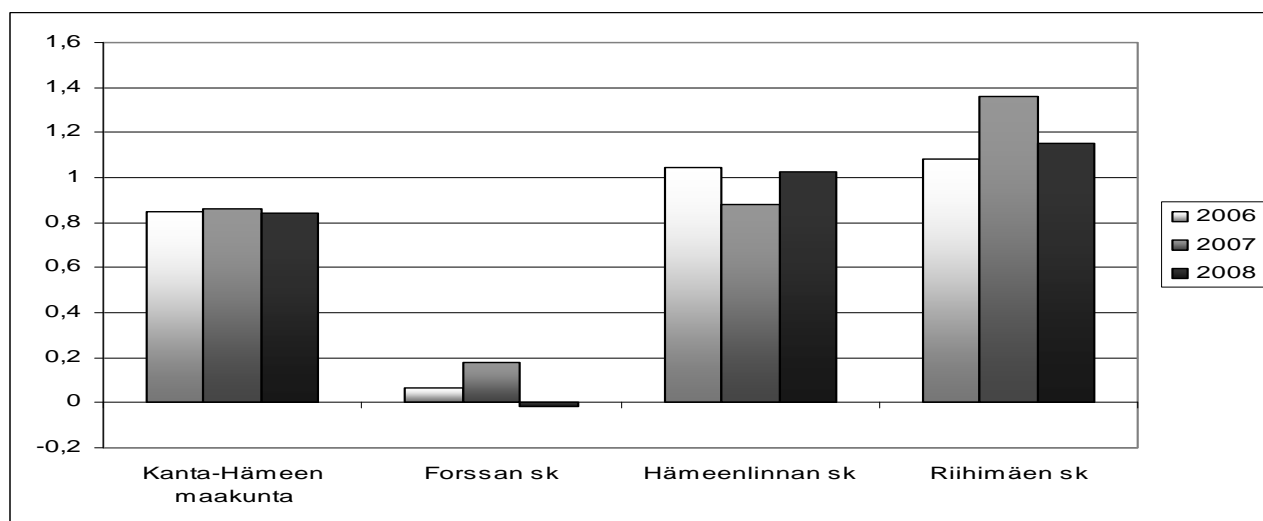
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

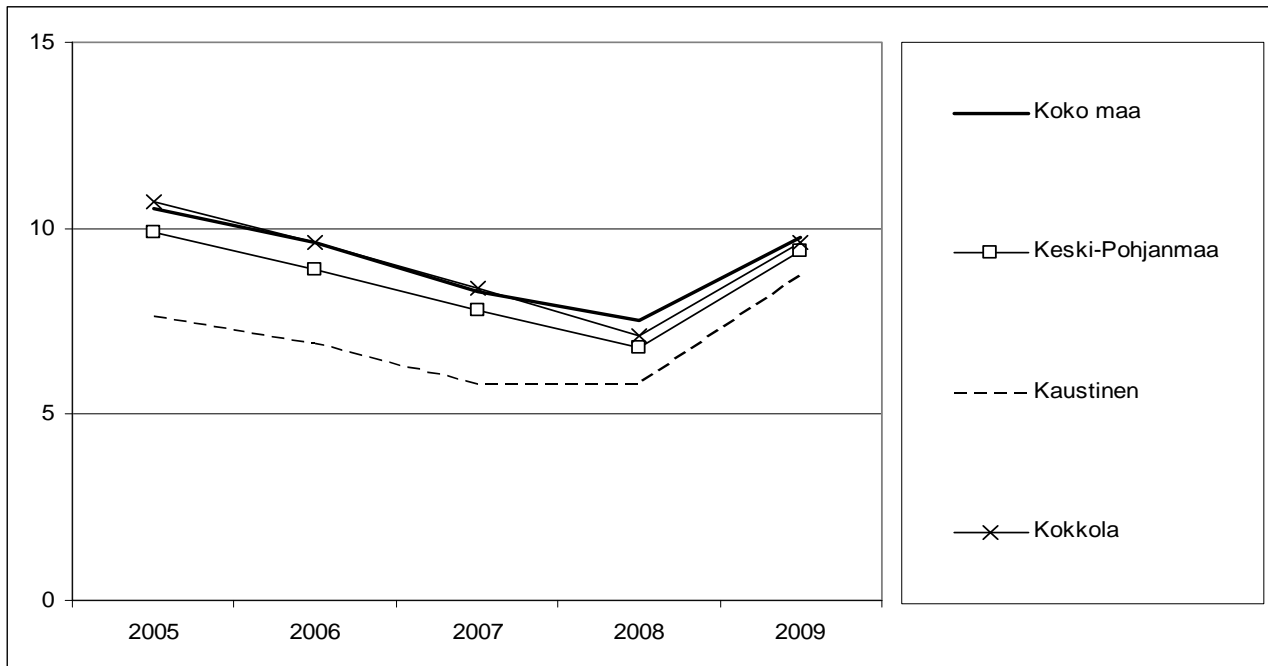
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

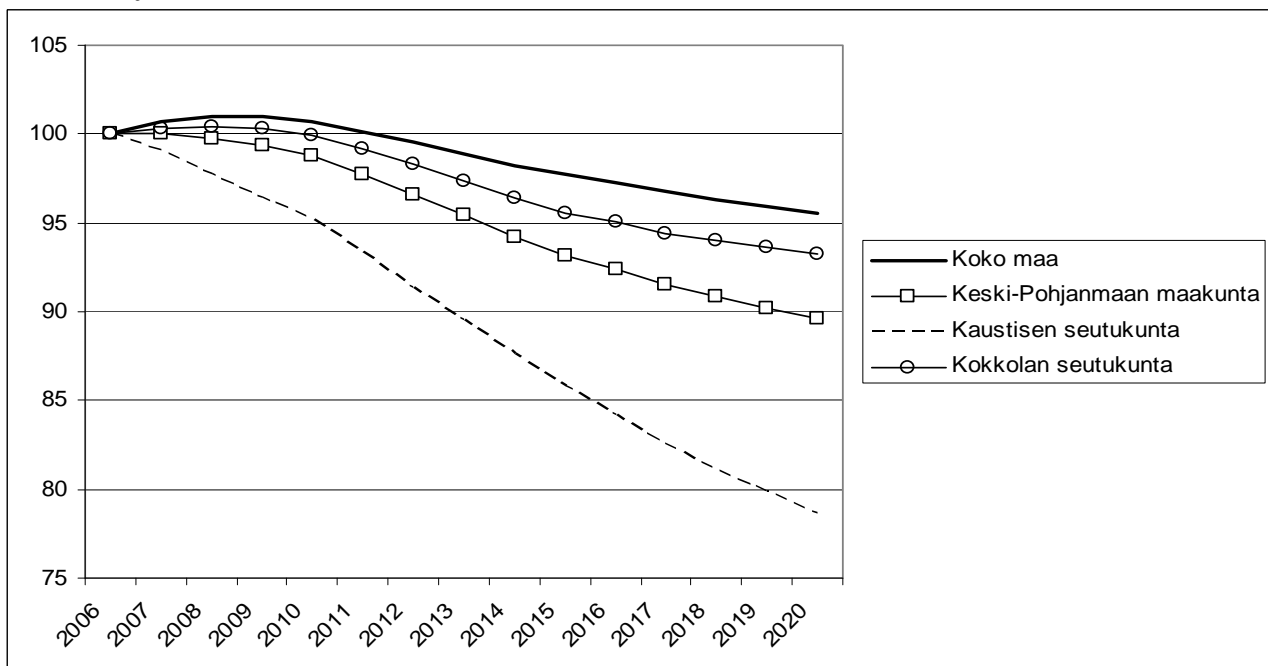
Keski-Pohjanmaa

Keski-Pohjanmaan maakunnan kehitys on ollut viime vuosina myönteistä työllisyyden ja talouden suhteen. Väkiluvun arvioidaan pysyvän lähivuosina lähes ennallaan, mutta työikäisen väestön määrä laskee voimakkaasti erityisesti Kaustisten seutukunnassa, joka on kärsinyt voimakkaasta muuttotappiosta. Talouden taantuma on nostanut työttömyysasteen lähelle koko maan tasoa. Yritystoiminnan liikevaihto kasvoi vielä vuoden 2008 aikana, mutta teollisuudessa tapahtui jo vähenemistä vuoden loppupuolella.

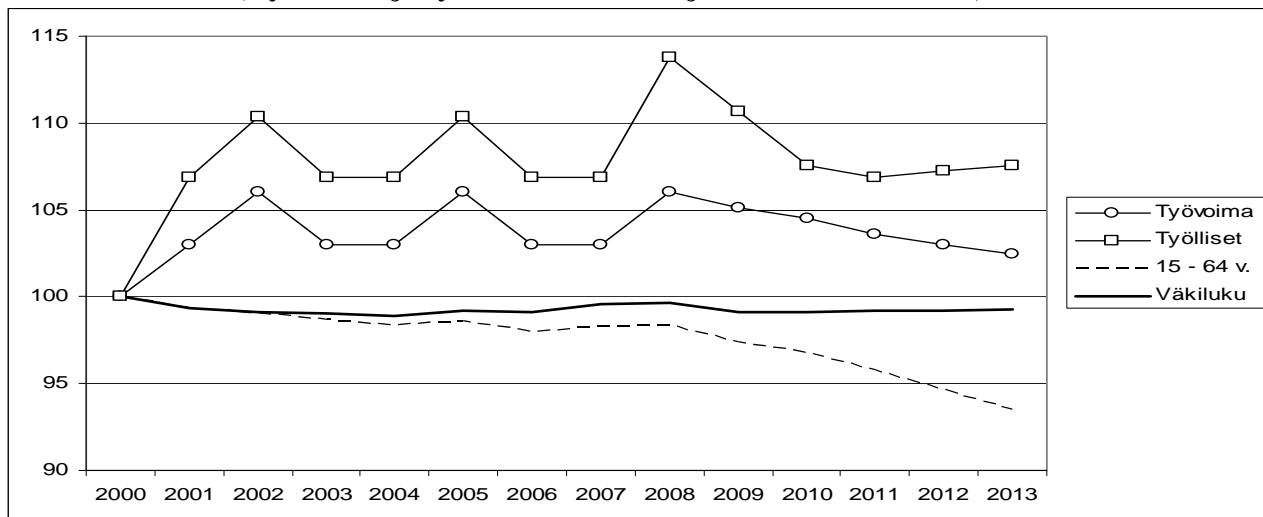
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

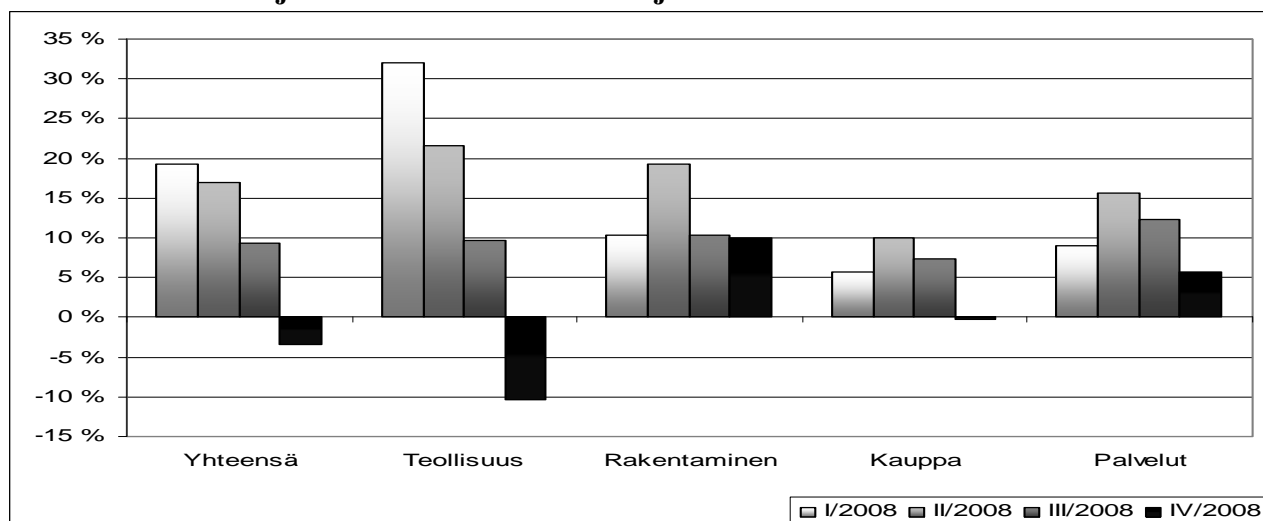
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

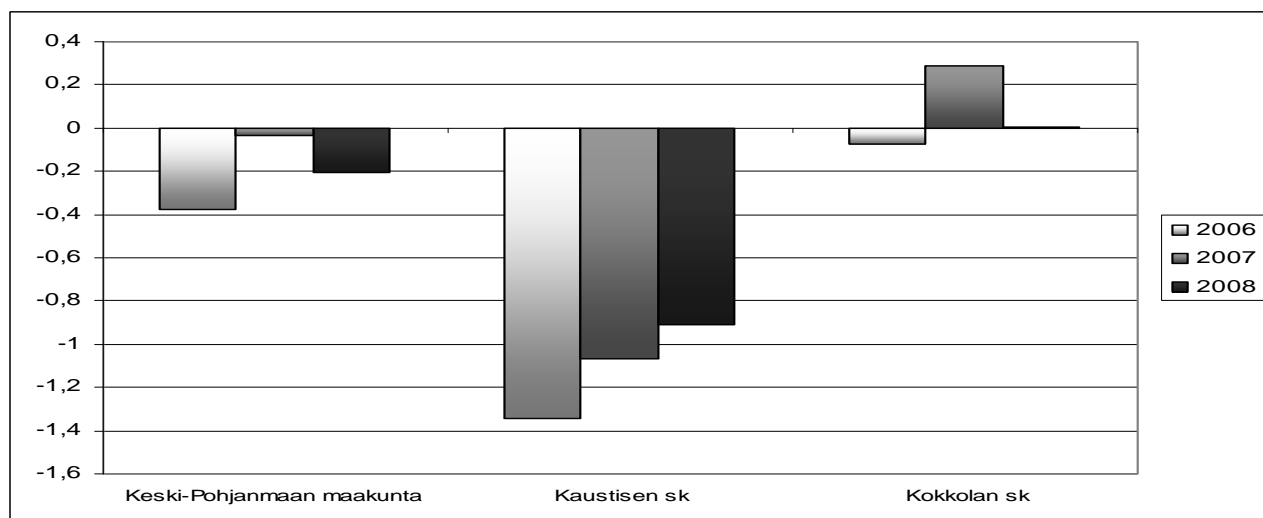
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

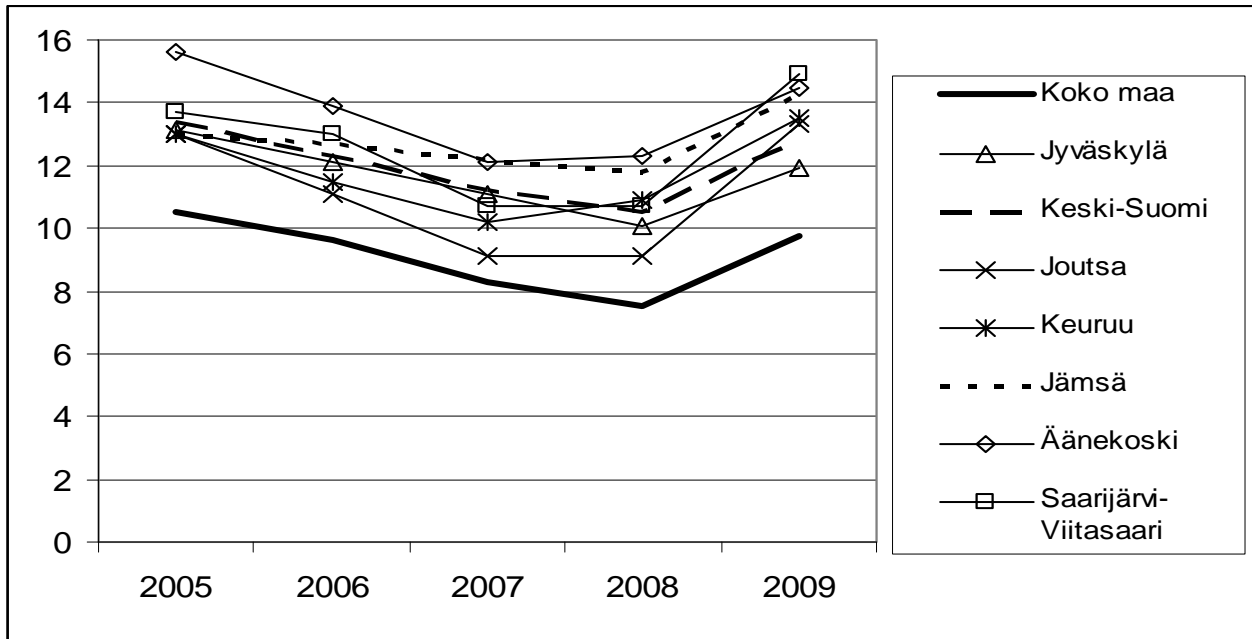
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

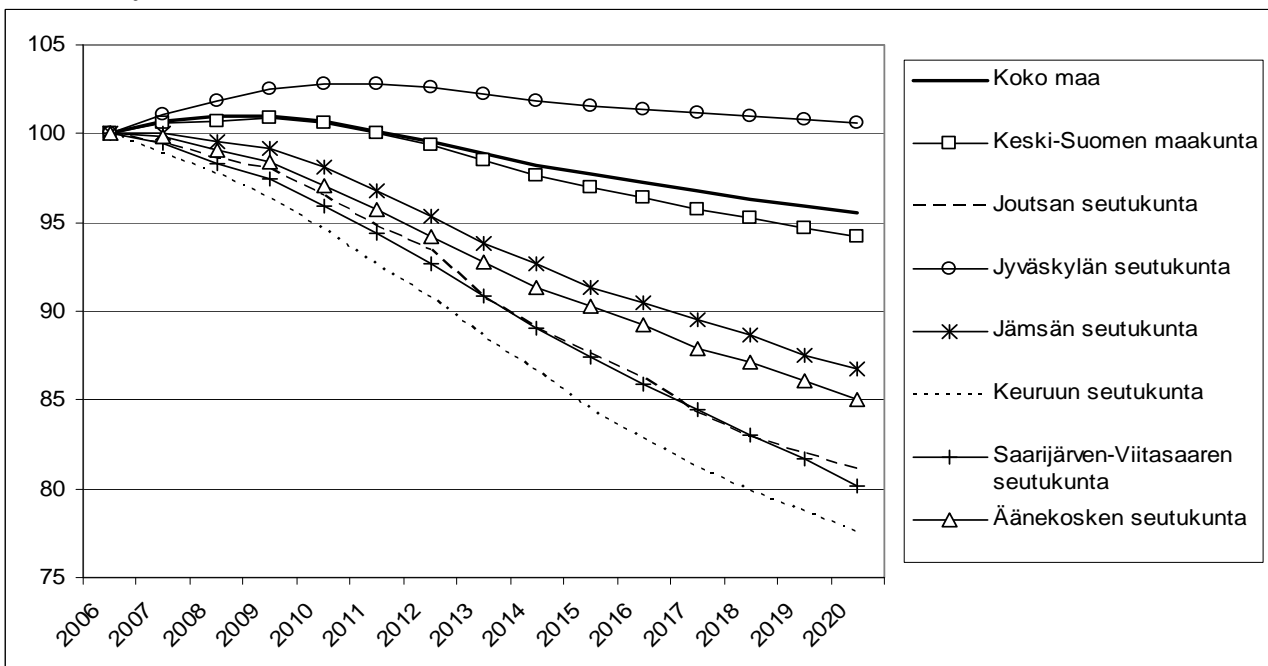
Keski-Suomi

Keski-Suomen maakunnan kehitys on ollut viime vuosina myönteistä, mutta varsin kaksijakoista siten että Jyväskylän seutukunta on kasvanut ja muut seutukunnat ovat kärsineet muuttotappioista ja korkeasta työttömyydestä. Talouden laskusuhdanne on nostanut jo ennestään korkeaa työttömyysastetta maakunnan pienissä seutukunnissa nopeammin kuin koko maassa keskimäärin. Yritystoiminnan liikevaihdon kasvu on kääntymässä negatiiviseksi eri sektoreilla ja teollisuudessa se on jo tapahtunut vuoden 2008 lopussa.

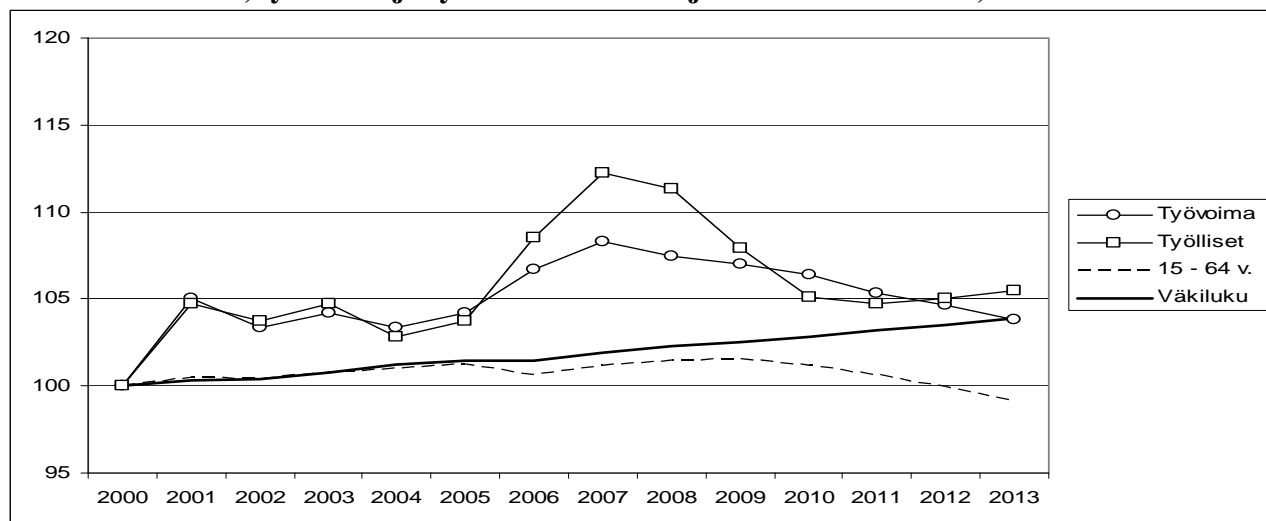
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

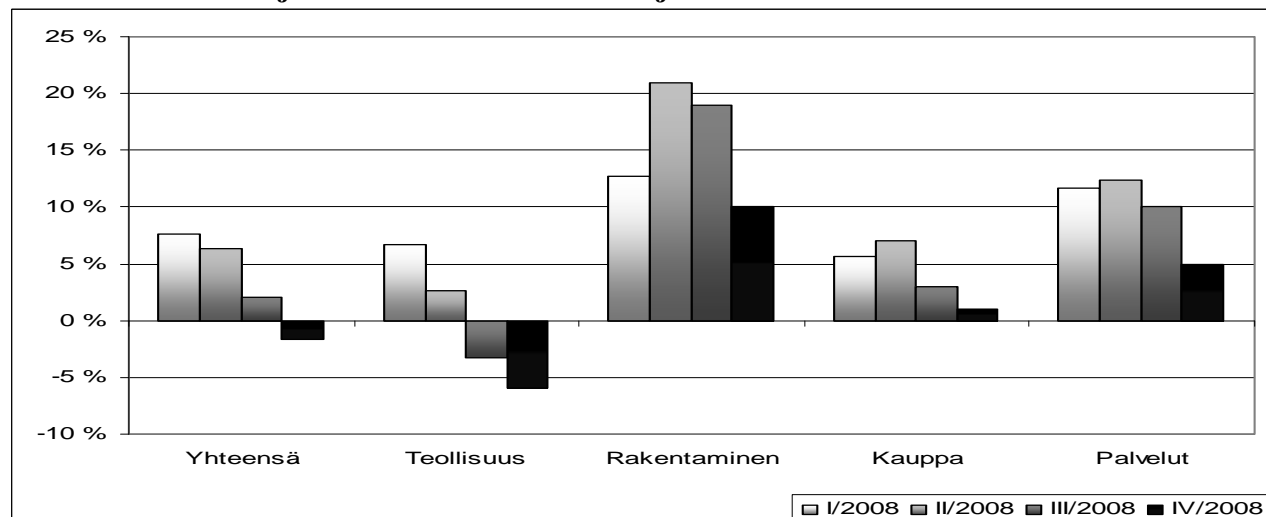
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 , 2006=100

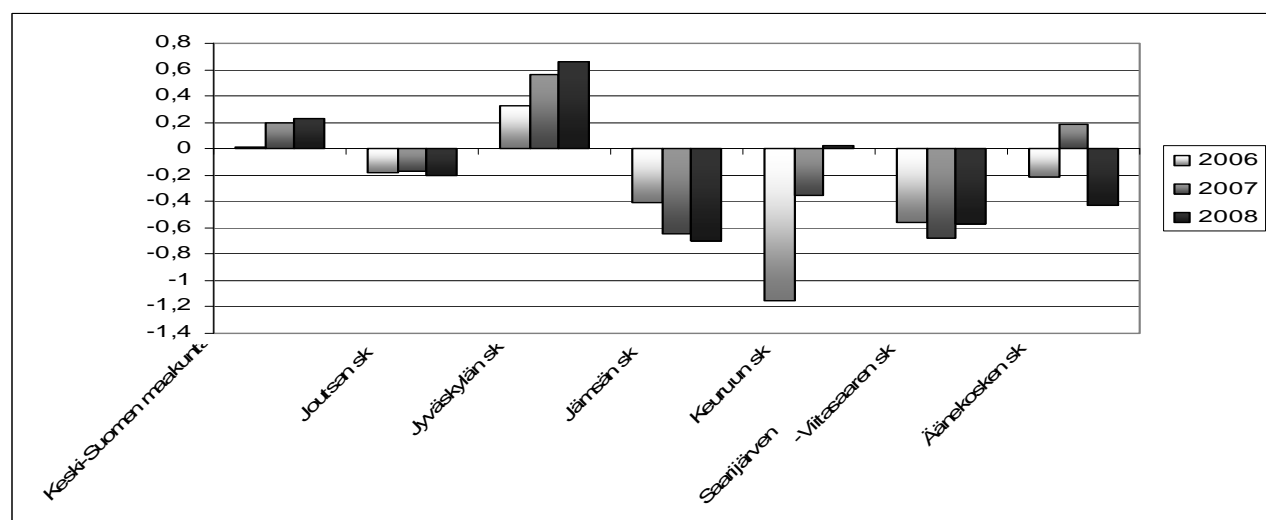
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

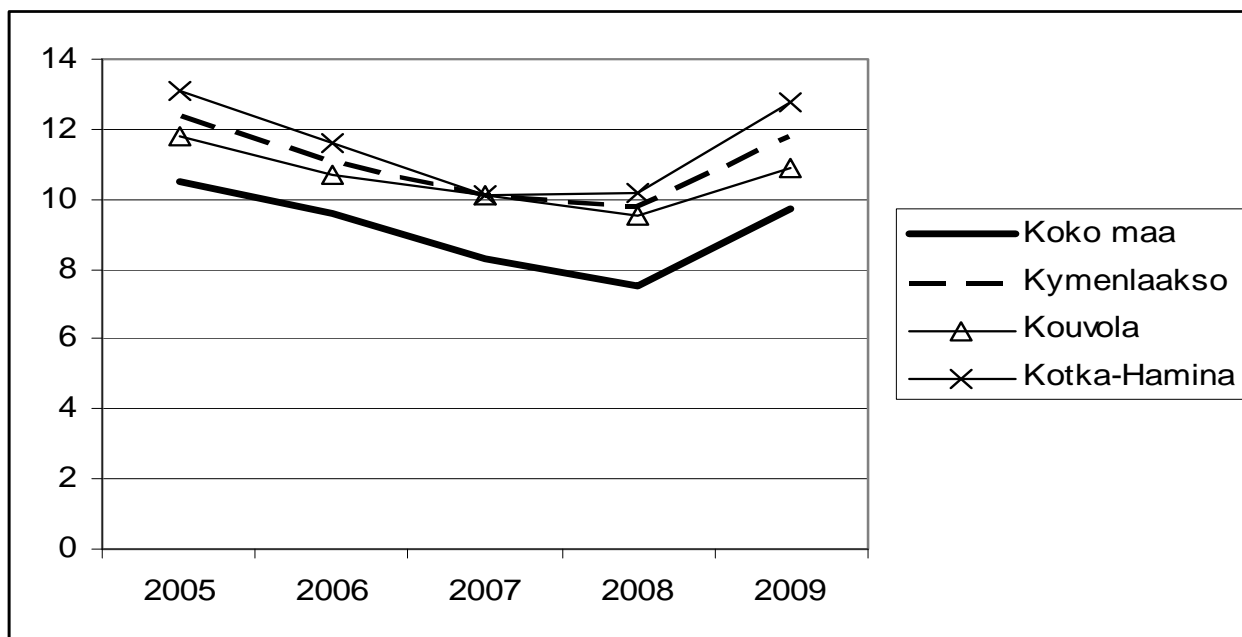
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

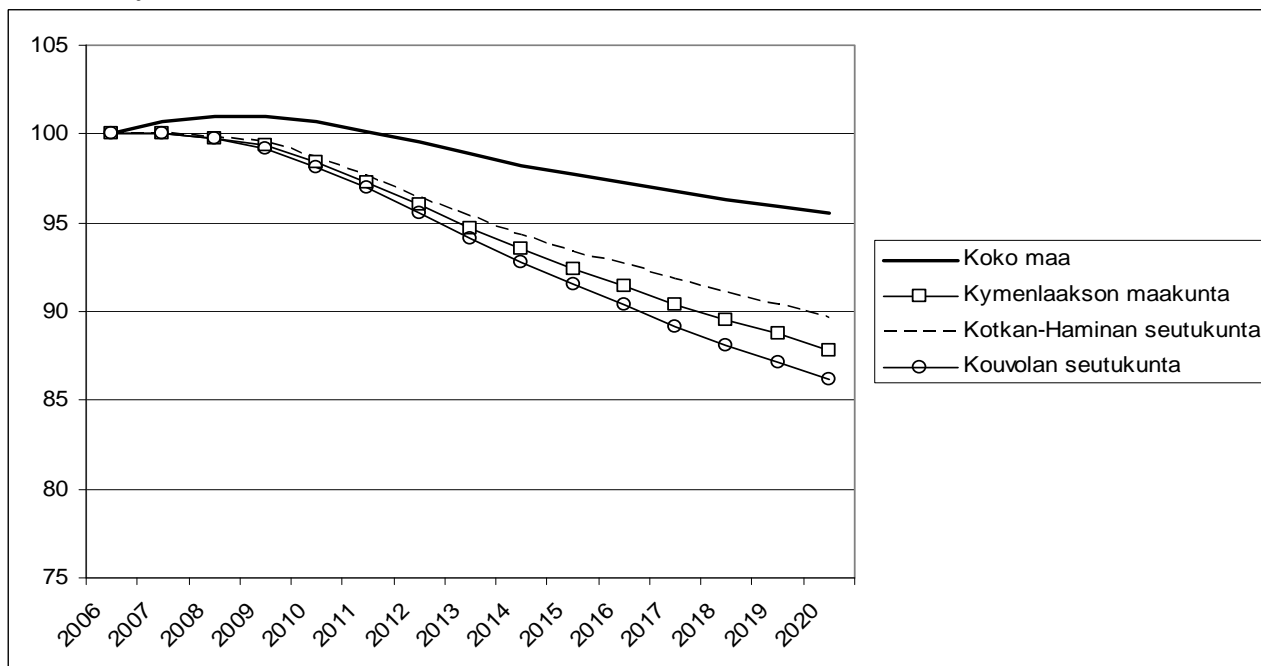
Kymenlaakso

Huolimatta metsäteollisuuden työpaikkojen vähenemisestä viime vuosina Kymenlaakson maakunnan kehitys on ollut kohtuullisen myönteistä. Kuitenkin ikääntymisestä ja muuttotappioista johtuva työikäisten määrän lasku on voimakasta molemmissa seutukunnissa ja jatkuu koko 2010-luvun ajan. Talouden laskusuhdanne heijastuu kaikille päätoimialoille, mutta erityisesti maakunnan teollisuuteen, jonka henkilöstömäärä ja liikevaihto ovat kääntyneet laskuun. Maan keskitasoa korkeampi työttömyys on noussut Kotka-Haminan seutukunnassa nopeammin kuin Kouvolan seutukunnassa.

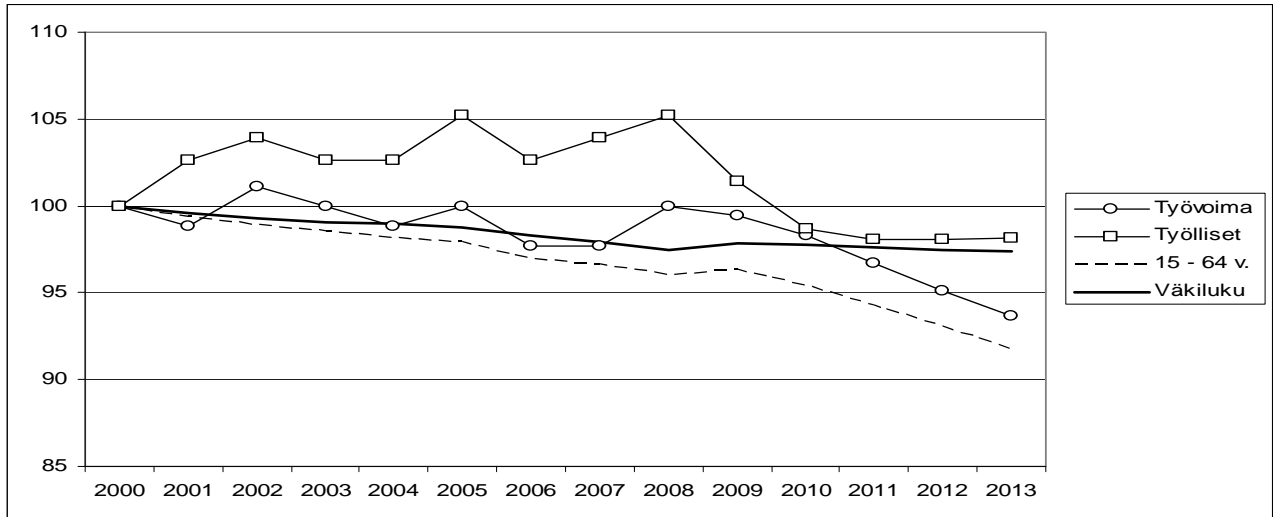
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

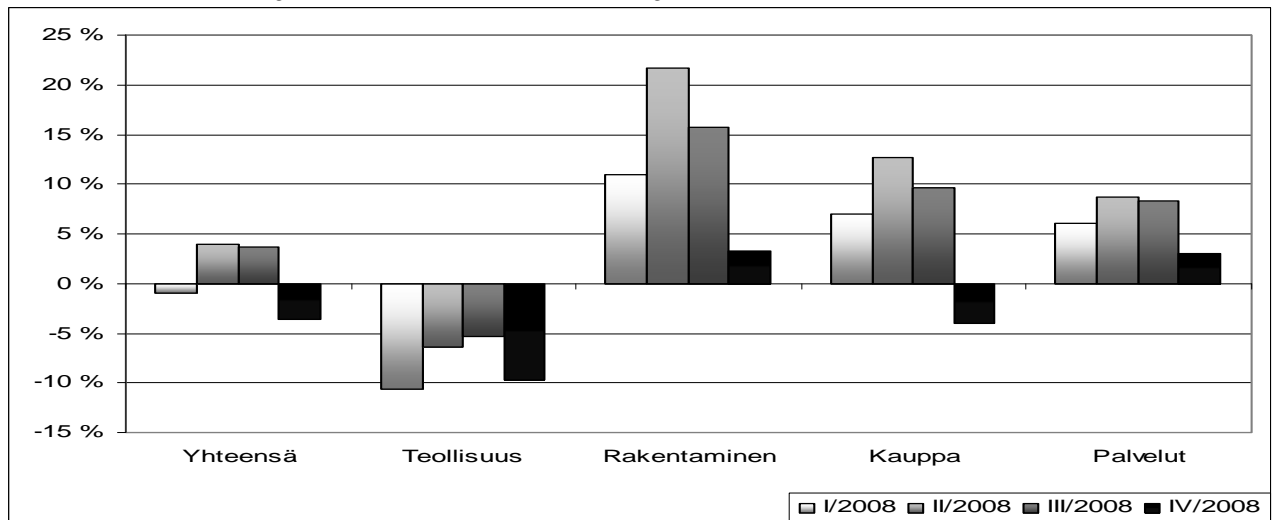
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

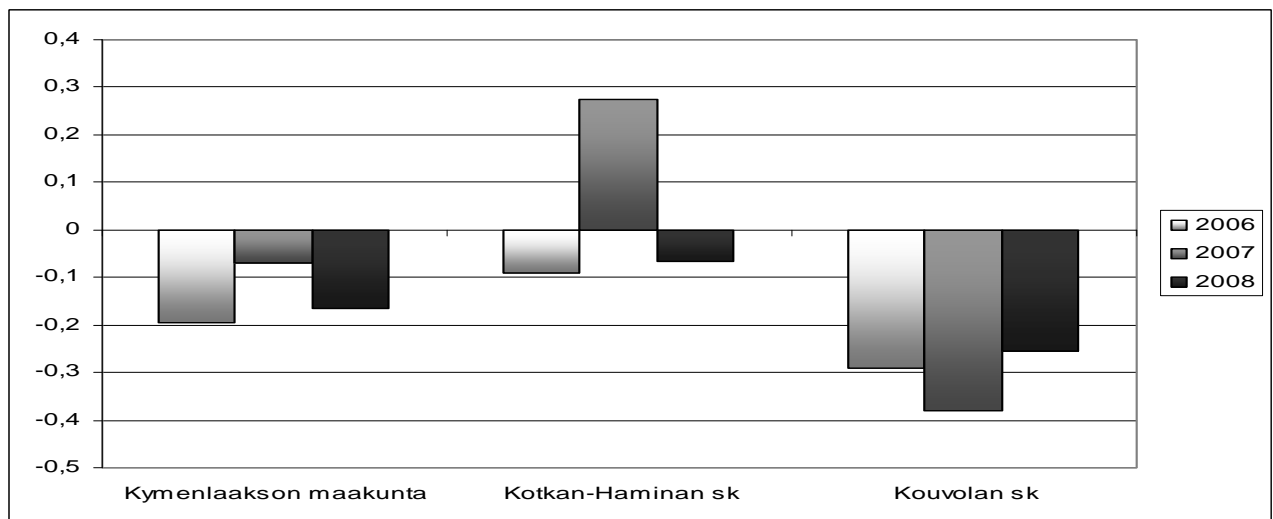
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

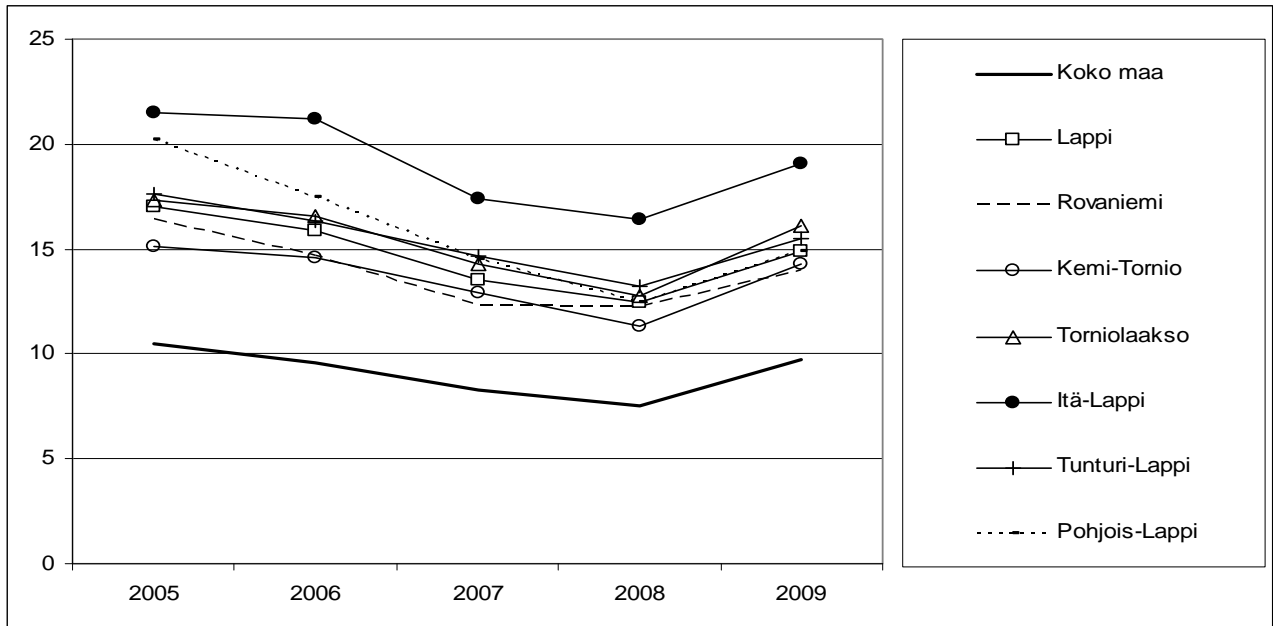
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

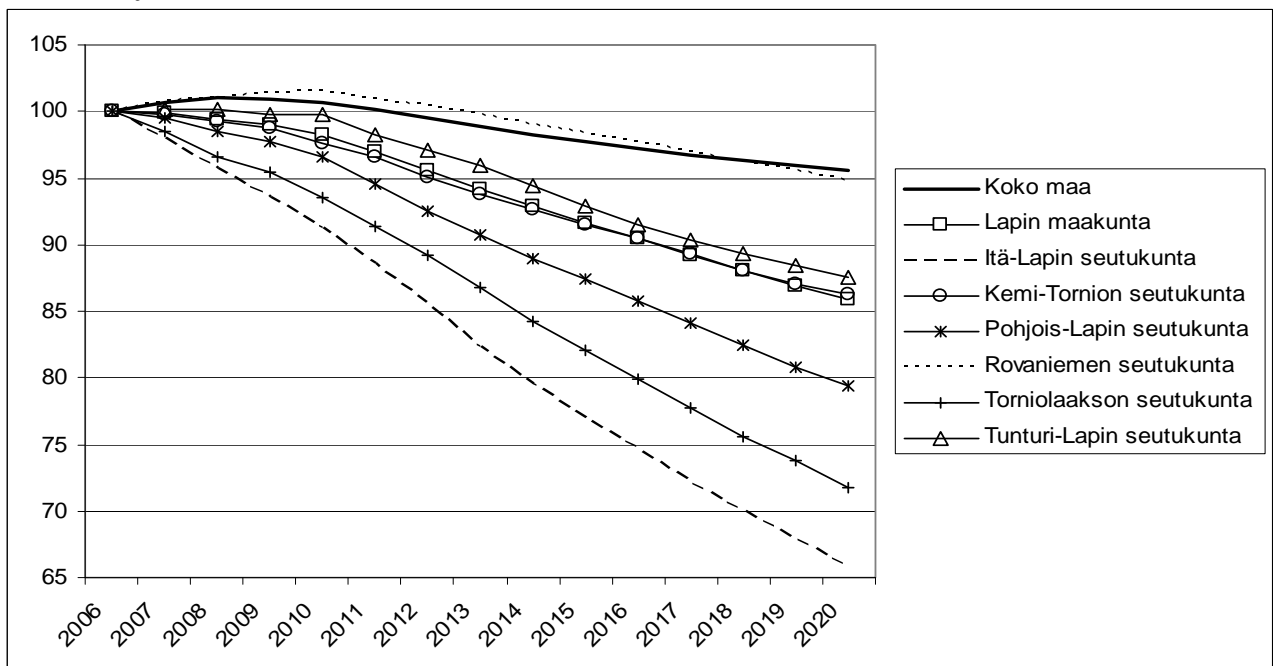
Lappi

Lapin maakunta muodostuu hyvin erilaisista seutukunnista, joista Rovaniemen seutukunta on kehittynyt parhaiten väestön ja työllisyyden osalta. Kohtuullisesti ovat menestyneet myös Kemi-Tornio teollisuuskeskuksena ja Tunturi-Lappi matkailusektorinsa ja siihen liittyvän rakentamisen ansiosta. Ongelmallisempia seutukuntia ovat Itä-Lappi, Pohjois-Lappi ja Torniolaakso, joissa väestön ikääntyminen ja muuttotappiot verottavat erityisesti työikäisen väestön määrää kiihtyvällä vauhdilla. Talouden taantuma nostaa jo nyt korkeaa työttömyysastetta kaikissa seutukunnissa 15 %:n tasolle ja Itä-Lapissa jopa 20%:n tuntumaan. Vientivetoinen metalli- ja metsäteollisuus ovat myös kärsineet laskusuhdanteesta, mikä näkyy liikevaihdon voimakkaana laskuna jo vuoden 2008 lopussa.

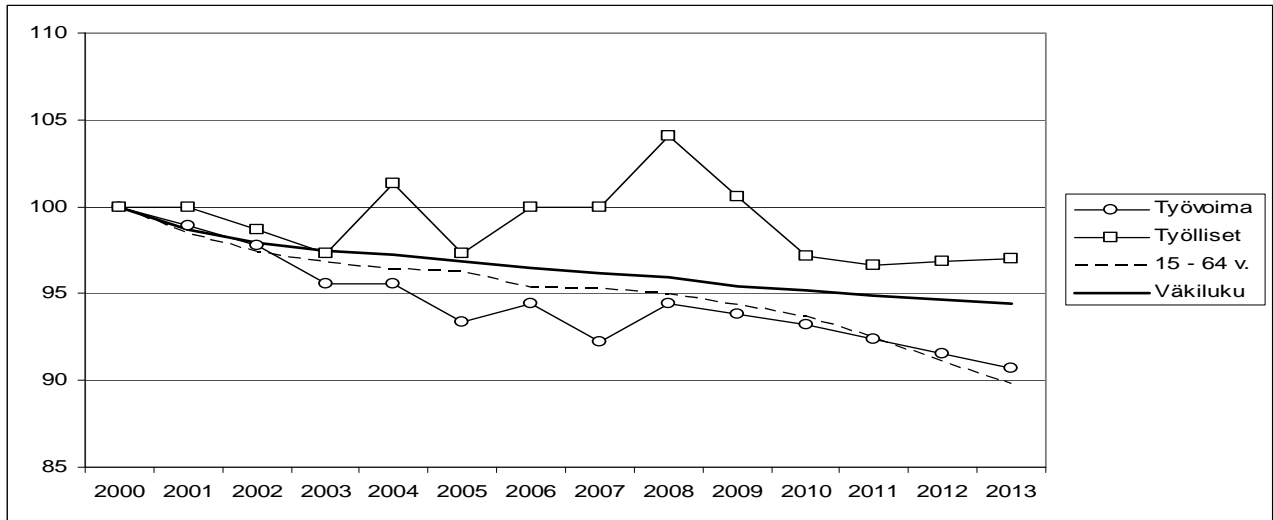
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

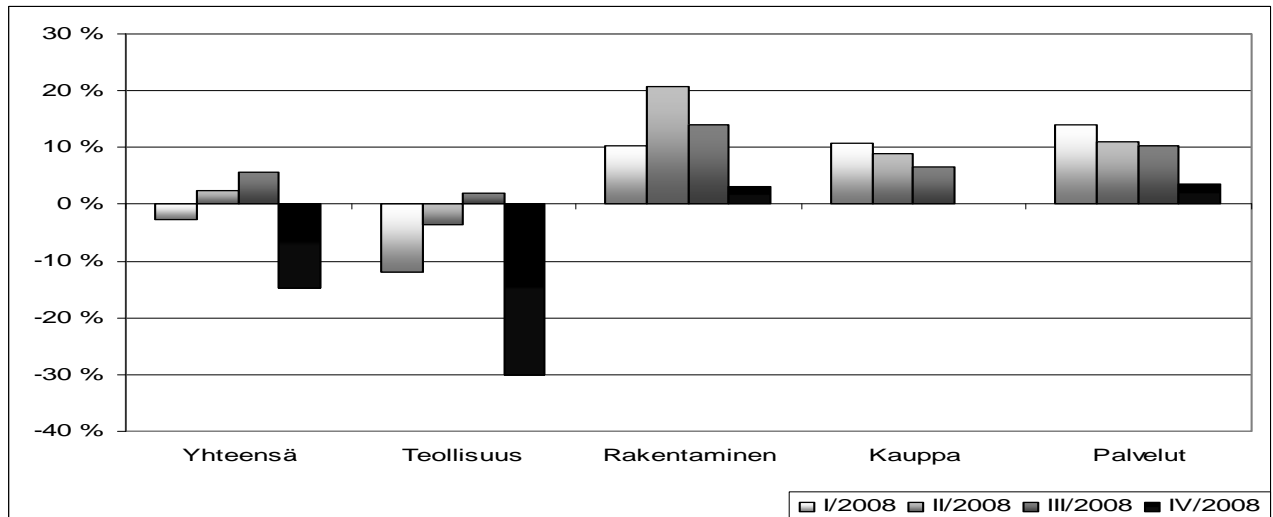
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

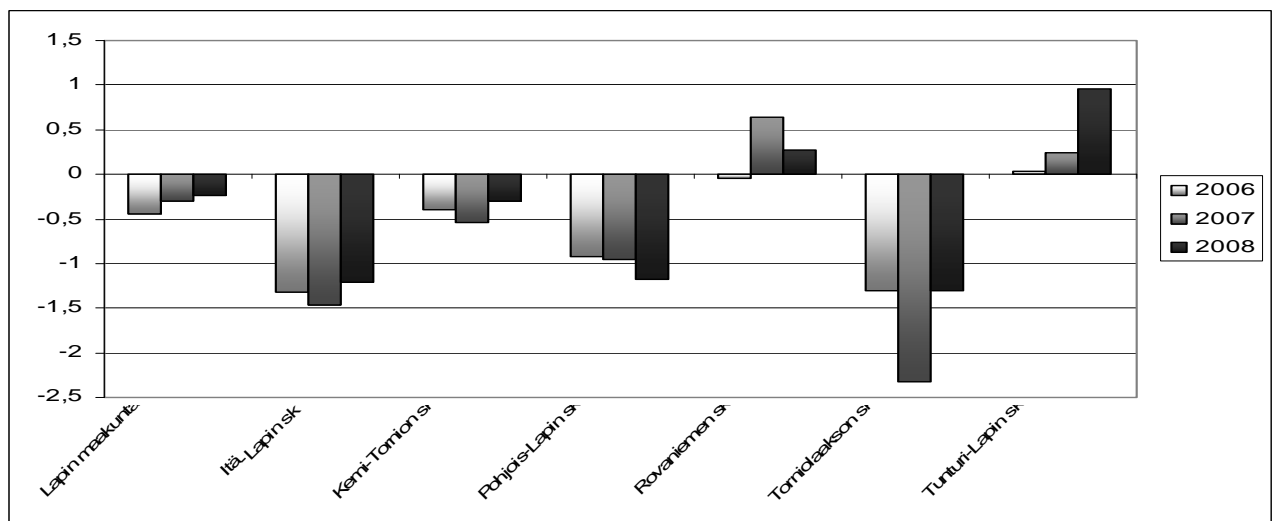
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

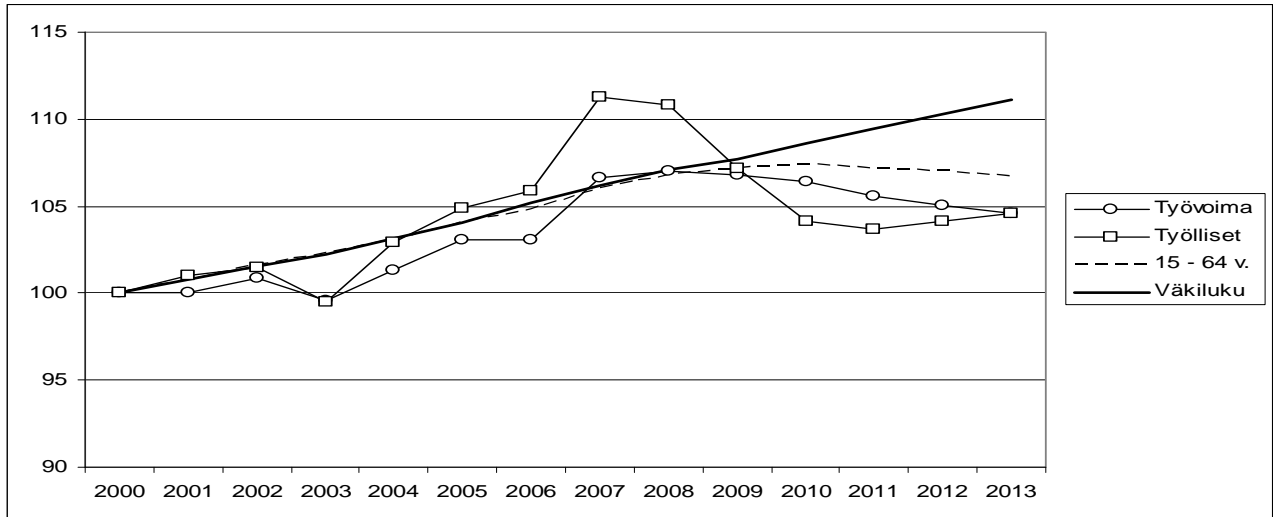
Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

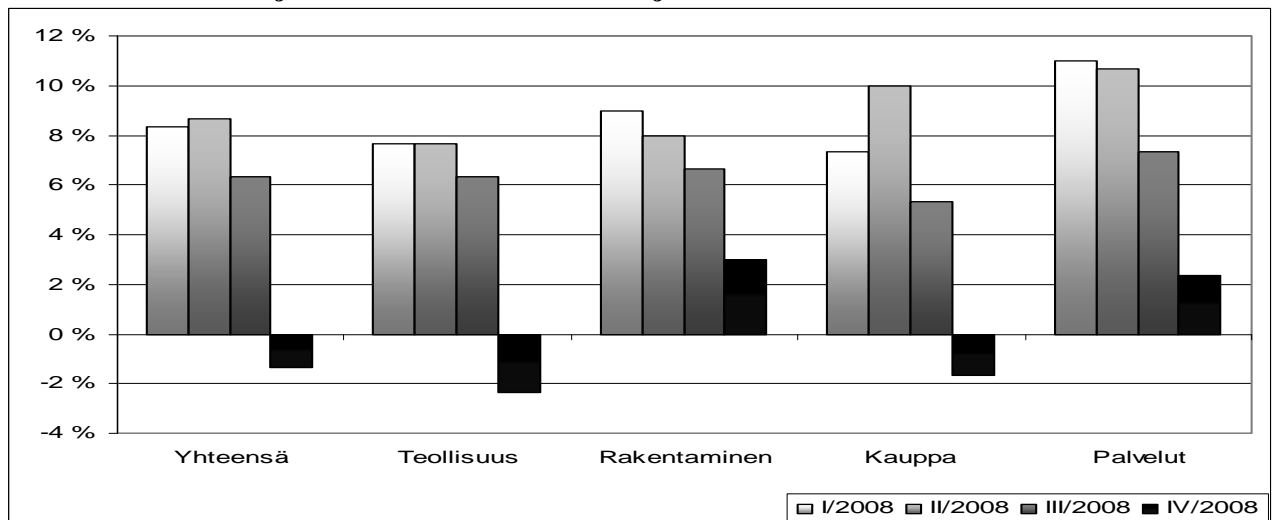
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

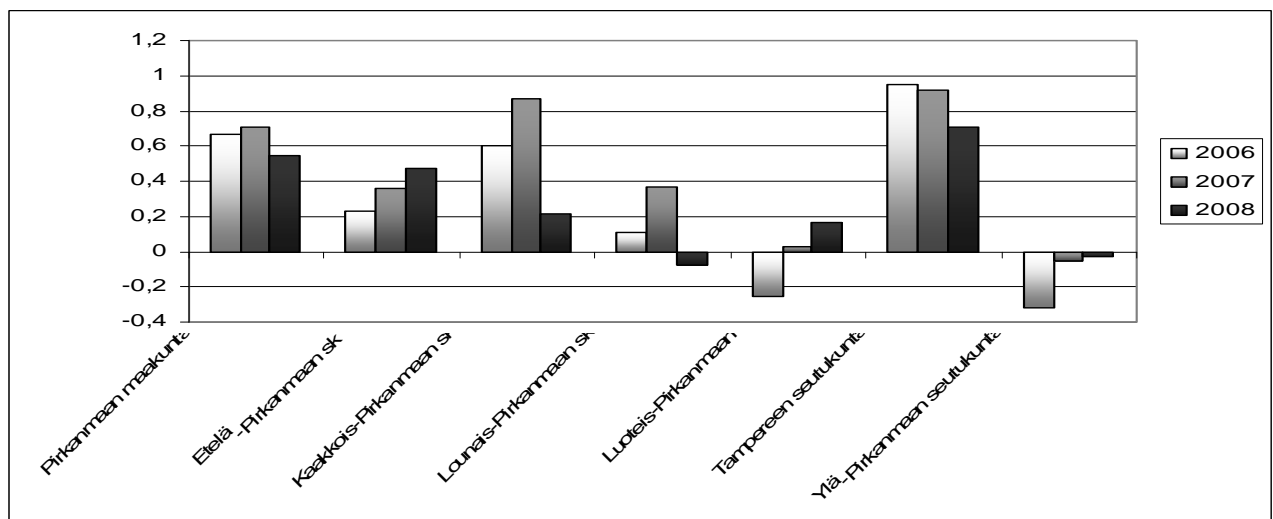
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008

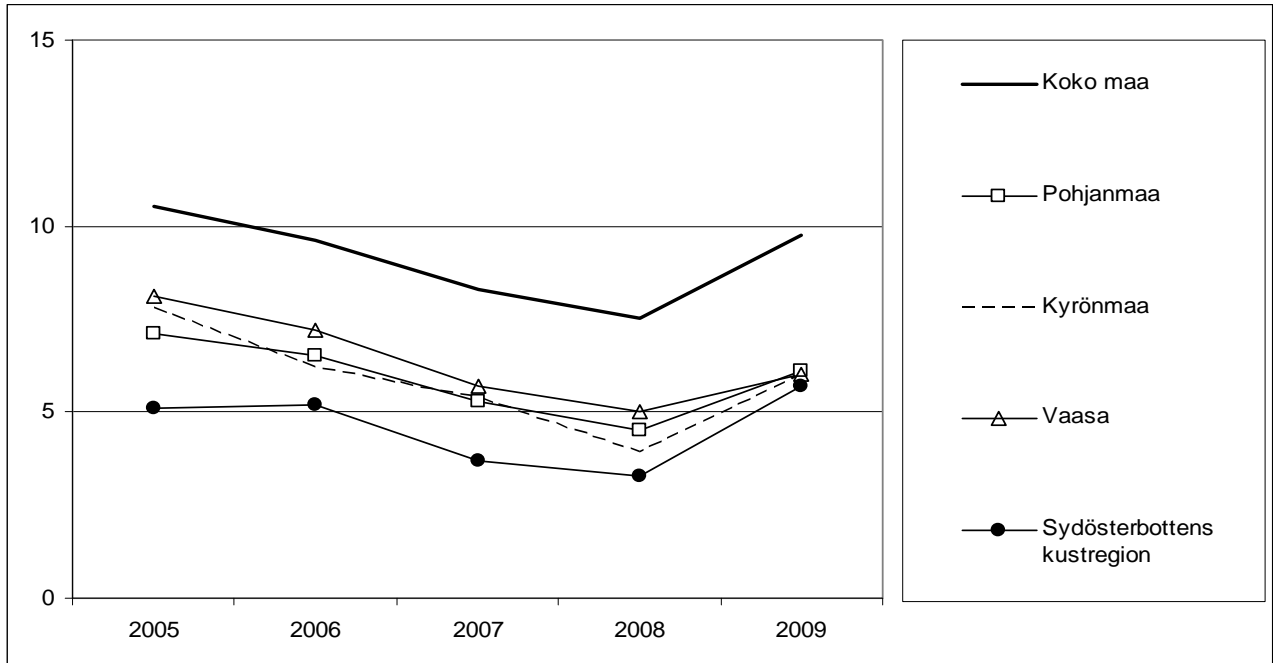
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

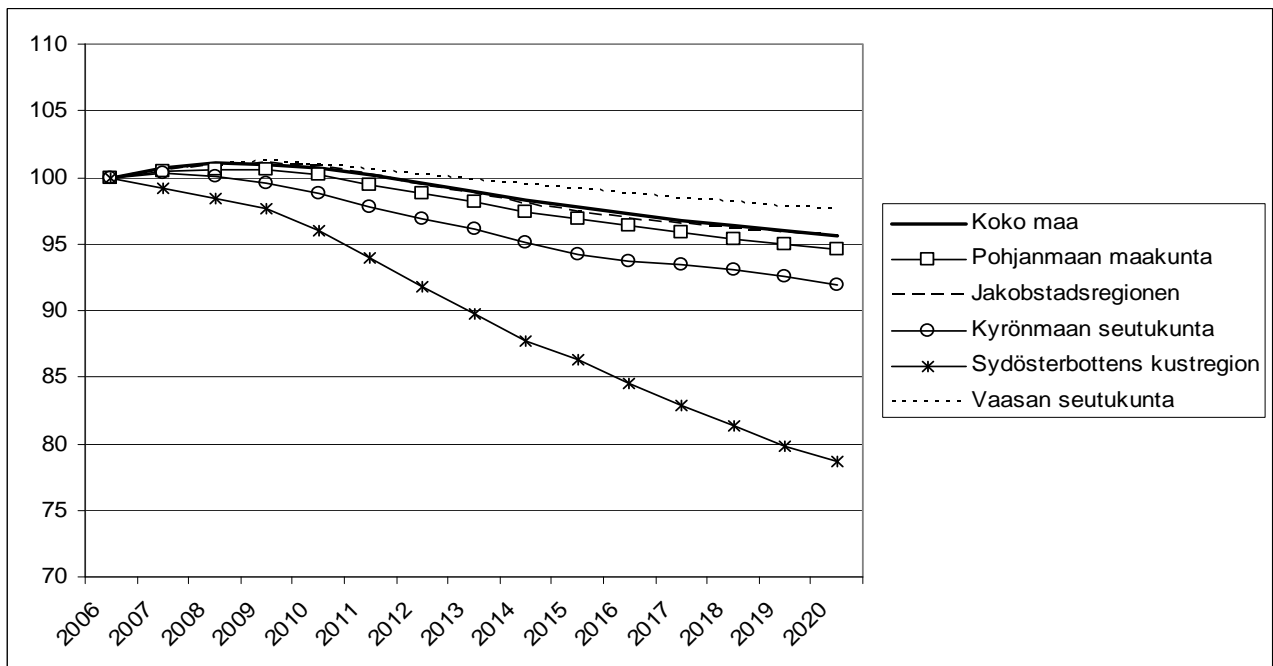
Pohjanmaa

Pohjanmaan maakunnan kehitys on viime vuosina ollut myönteistä väestön, työllisyyden ja myös talouden kehityksen suhteen. Nettomuutto oli vuonna 2008 positiivista Kyrönmaata lukuun ottamatta maakunnan muissa seutukunnissa. Työikäinen väestö alkaa vähentyä Pohjanmaalla samalla vauhdilla kuin koko maassa keskimäärin, mutta Sydösterbottenin seutukunnassa väheneminen on selvästi nopeampaa. Talouden laskusuhdanne näkyy eri seutukunnissa perinteisesti alhaisen työttömyysasteen kasvuna yli 5%:n tason vuoden 2009 alussa. Eri päätoimialojen liikevaihdon kasvu on hidastunut, mutta ei kääntynyt vielä laskuun vuoden 2008 lopulla.

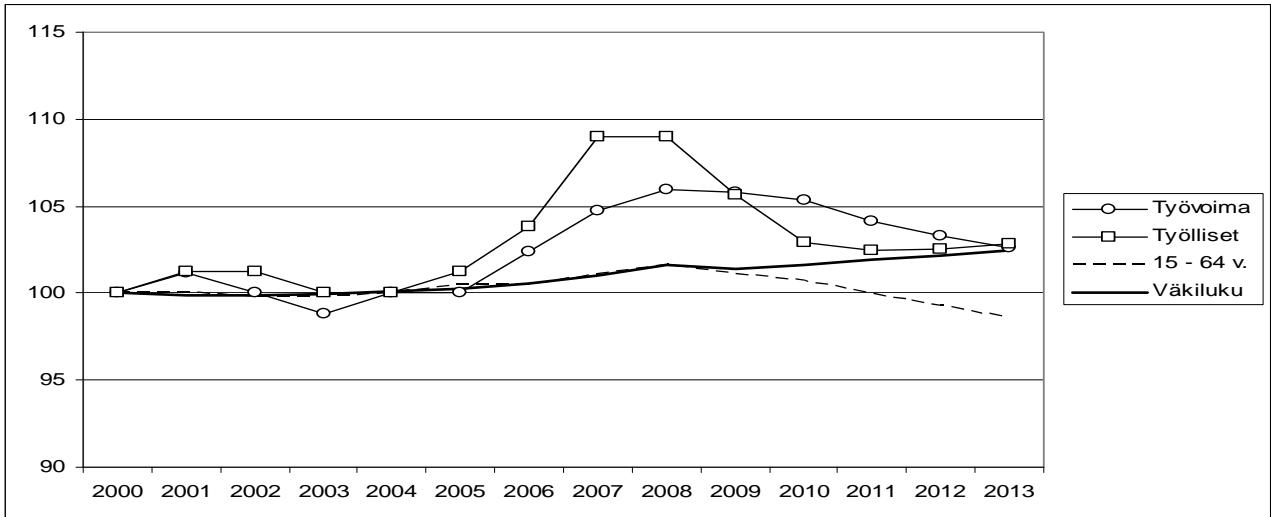
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

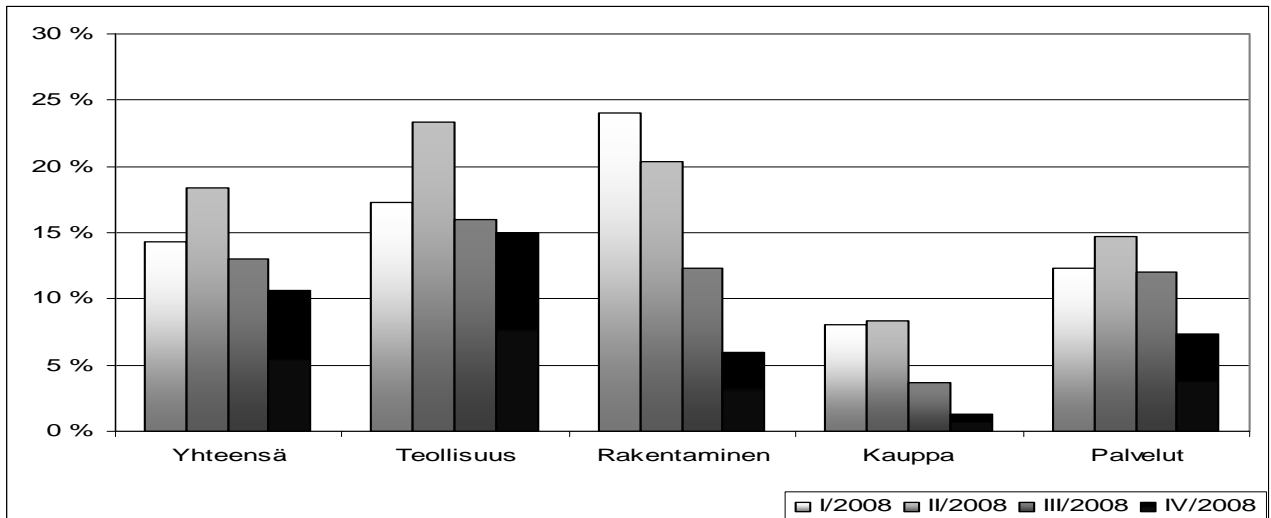
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

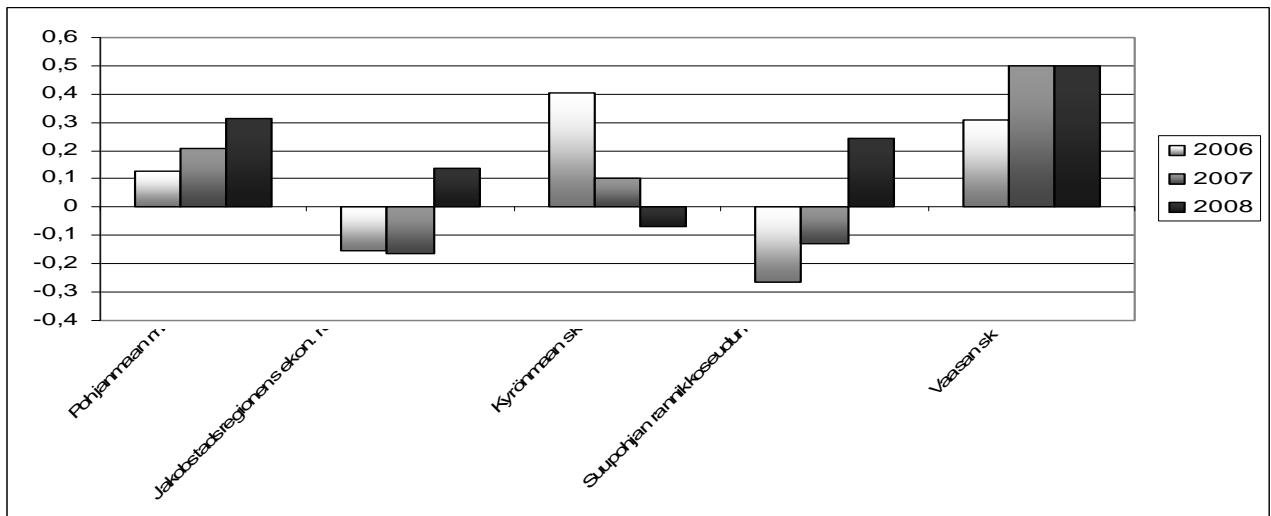
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

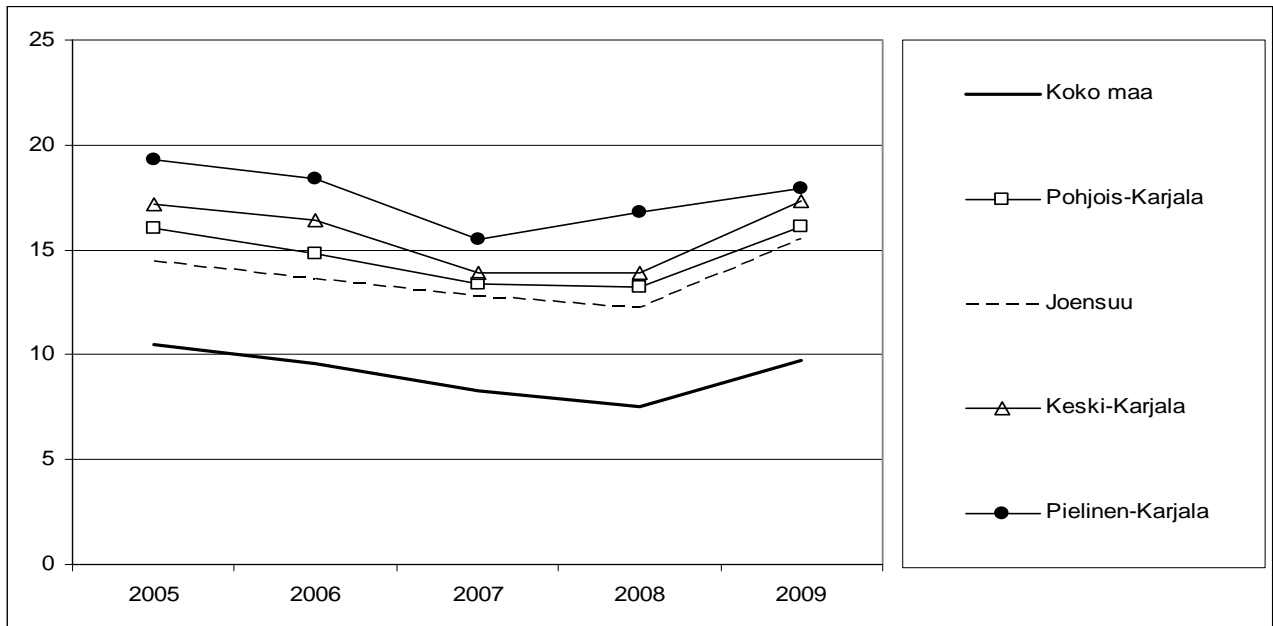
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

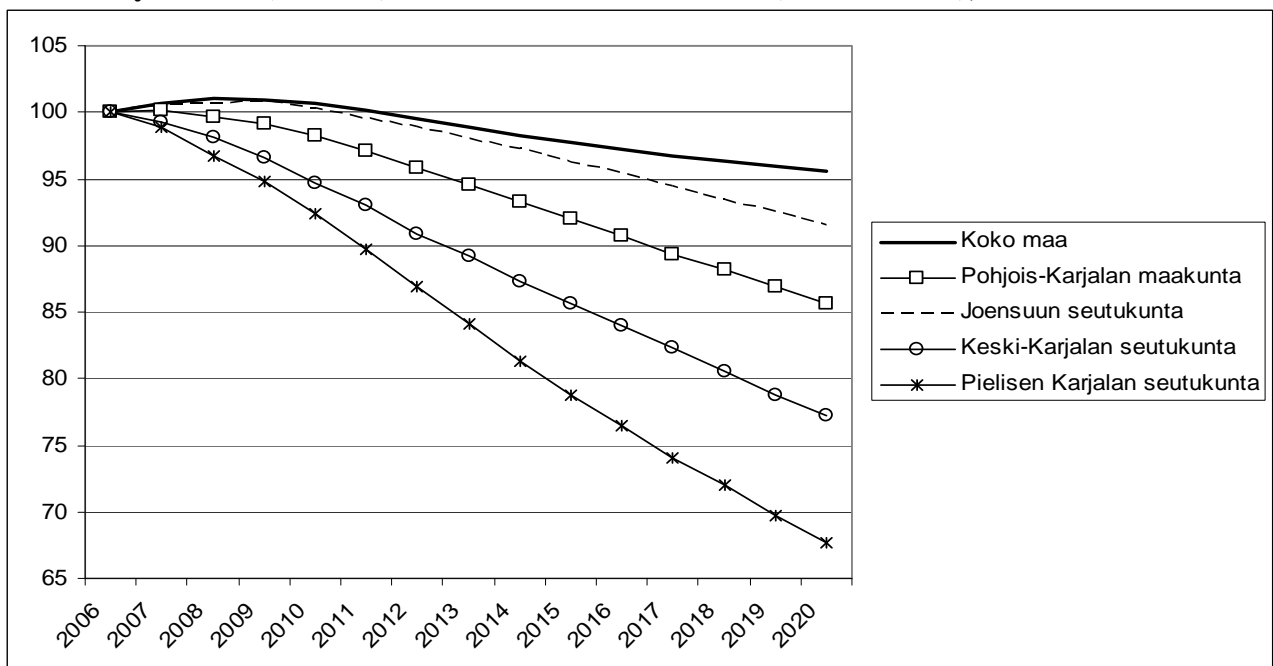
Pohjois-Karjala

Pohjois-Karjalan maakunnassa työpaikkojen määrän väheneminen ja työttömyyden kasvu alkoi jo vuosina 2007-2008. Tämä johtui pääasiassa muutaman suuren yrityksen toiminnan lopettamisesta maakunnassa, eikä Pohjois-Karjala ehtinyt päästä kasvu-uralle ennen talouden globaalin taantuman voimistumista syksyllä 2008. Maakunta kärsii myös suurista rakenteellisista ongelmista, mikä näkyy ikääntymisen ja muuttotappioiden aiheuttamana työikäisen väestön voimakkaana vähenemisenä erityisesti Keski-Karjalassa ja Pielisen-Karjalassa. Joensuun seutukunta on saanut lievää muuttovoittoa vuoden 2008 aikana, mutta työttömyysaste on viime kuukausina noussut myös siellä yli 15%:n tason. Päätoimialojen liikevaihdon kasvu on talouskriisin seurauksena pysähtynyt ja kääntynyt teollisuuden osalta laskuun vuoden 2008 lopulla.

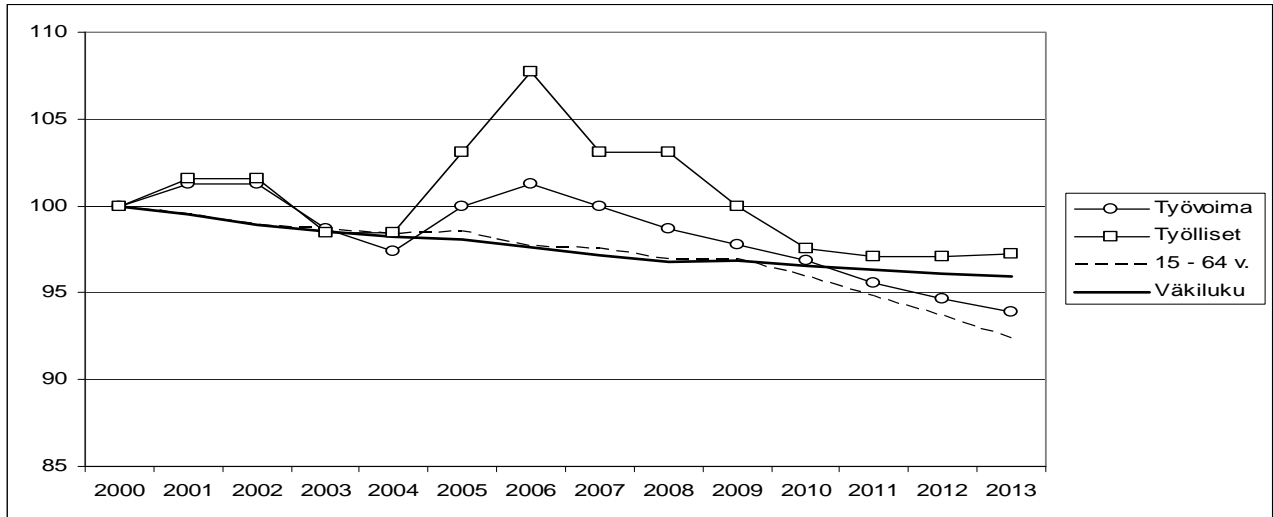
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

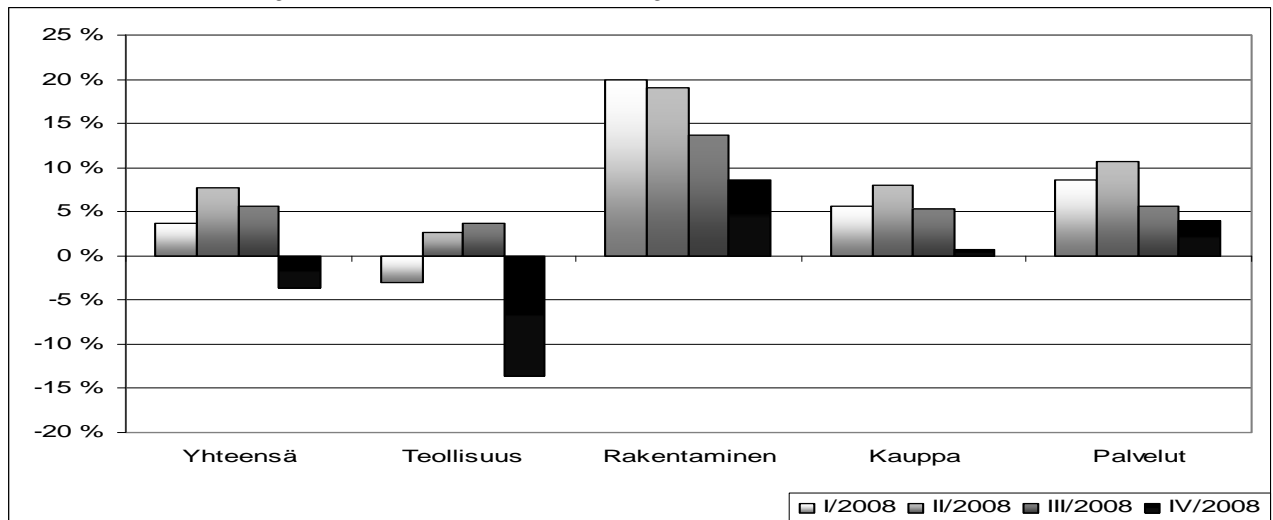
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

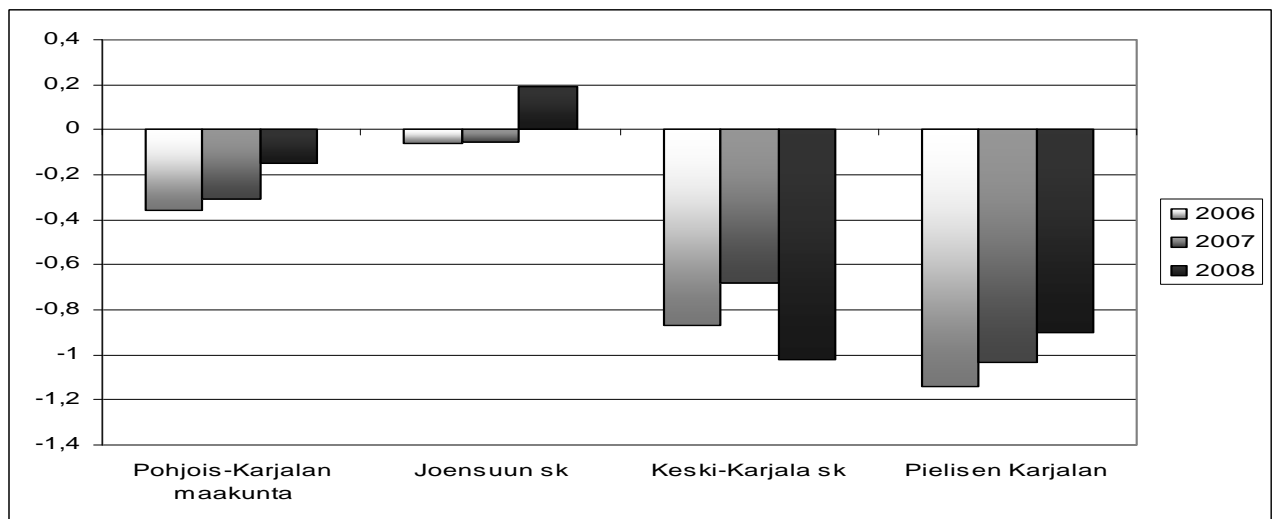
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

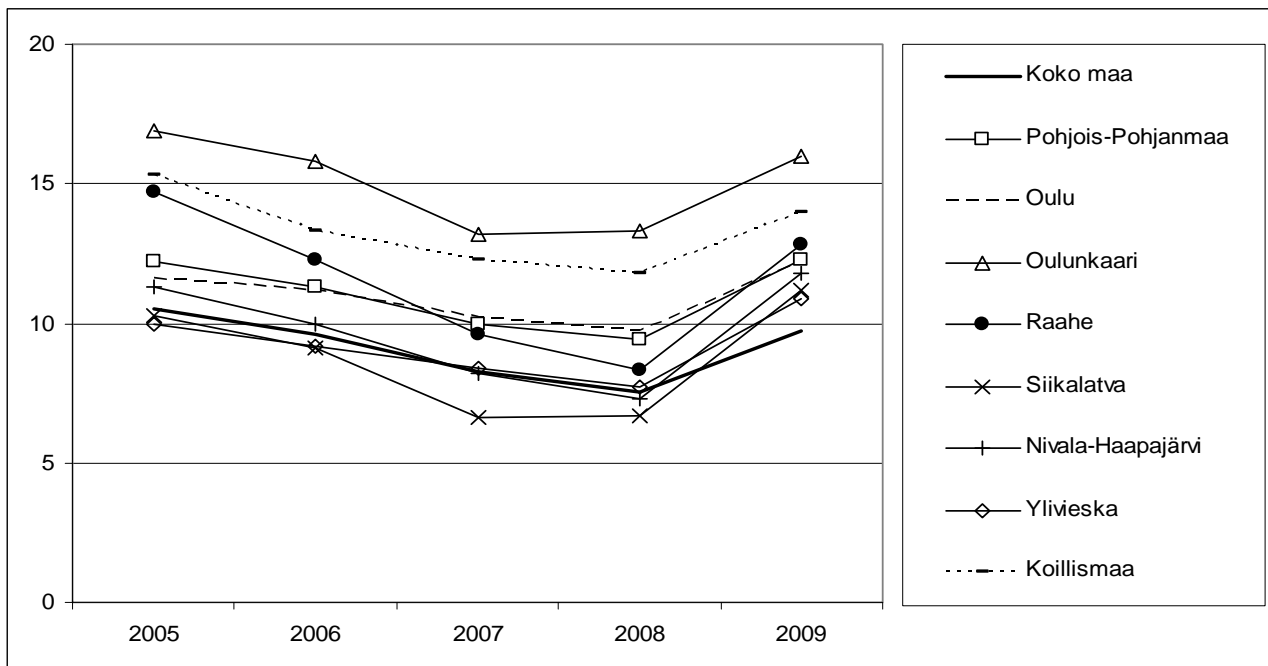
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

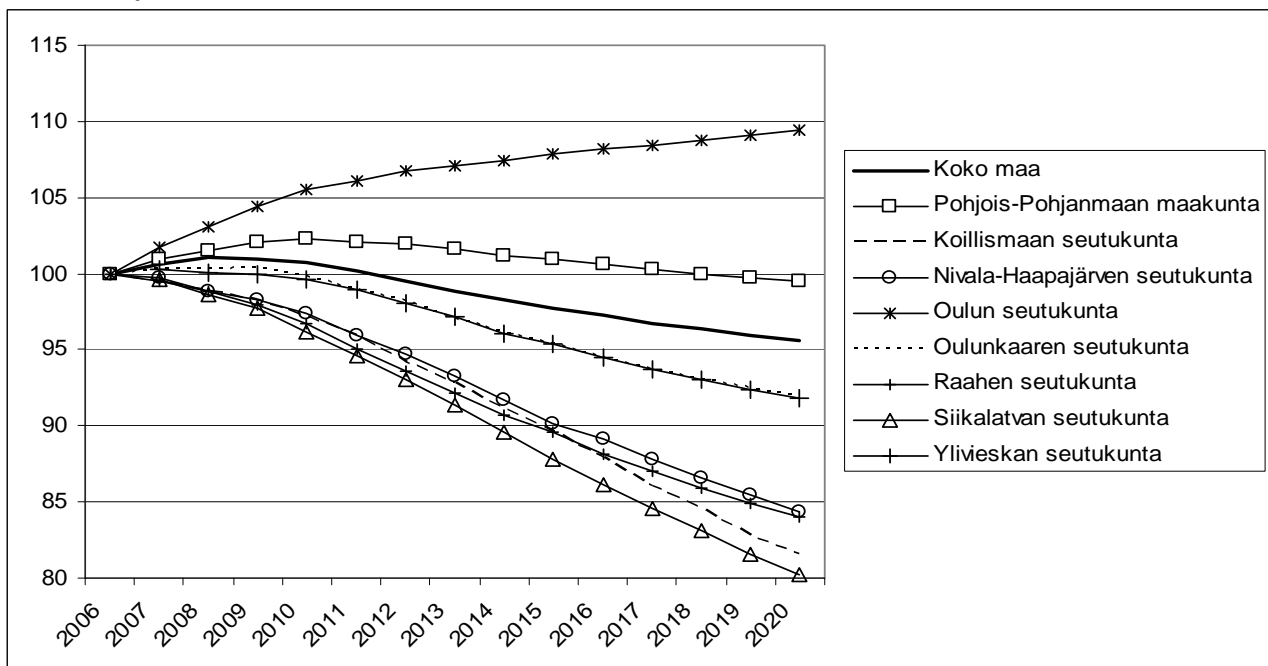
Pohjois-Pohjanmaa

Pohjois-Pohjanmaan väestön kehitys on ollut pitkään myönteistä korkean syntyvyyden ansiosta. Maakunnan kehitys on kuitenkin varsin kaksijakoista, sillä Oulun seutukuntaa lukuun ottamatta muut seutukunnat kärsivät muuttotappioista ja työikäisen väestön määrä laskee yhä voimakkaammin. Maakunnan työllisyys on parantunut viime vuosina, mutta talouden taantuman myötä työttömyys on kääntynyt kasvuun ja on kaikissa seutukunnissa selvästi koko maan tasoa korkeampi. Liikenvaihdon kasvu on pysähtynyt eri toimialoilla ja kääntynyt laskuun teollisuuden osalta.

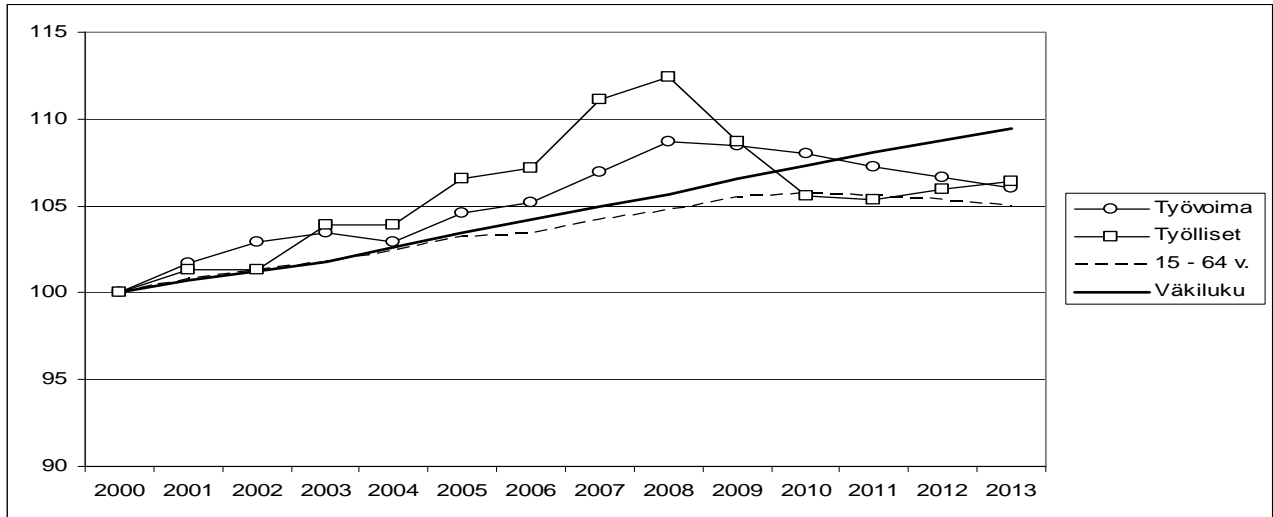
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

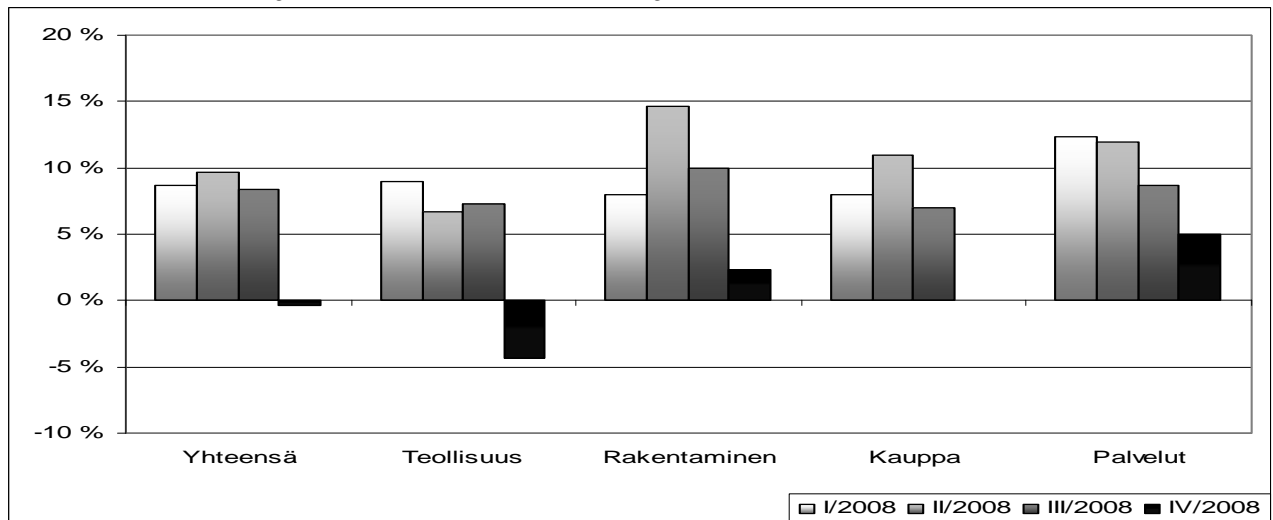
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

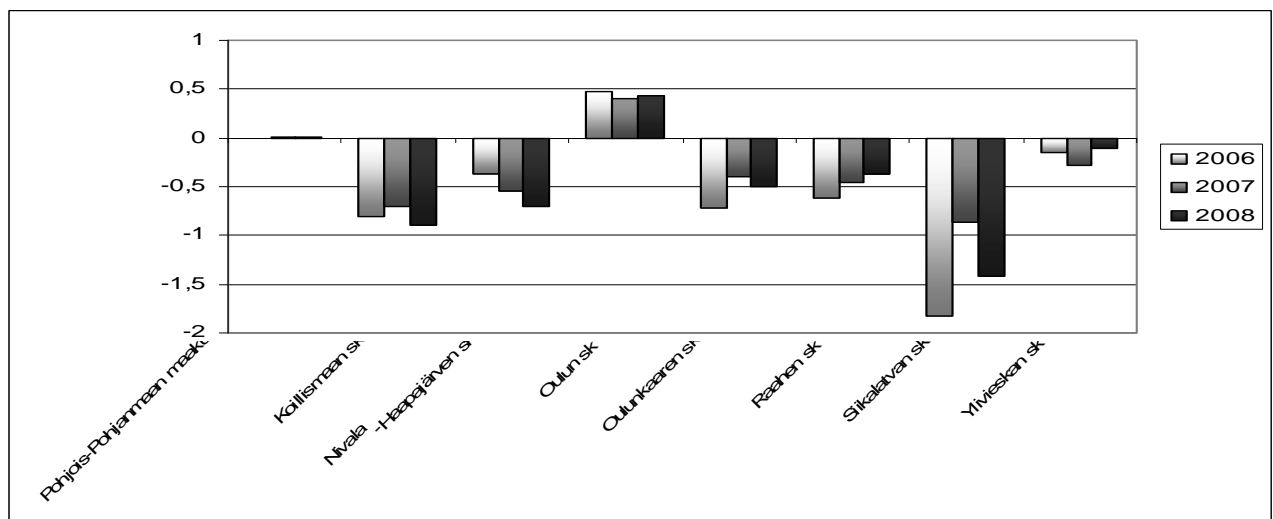
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

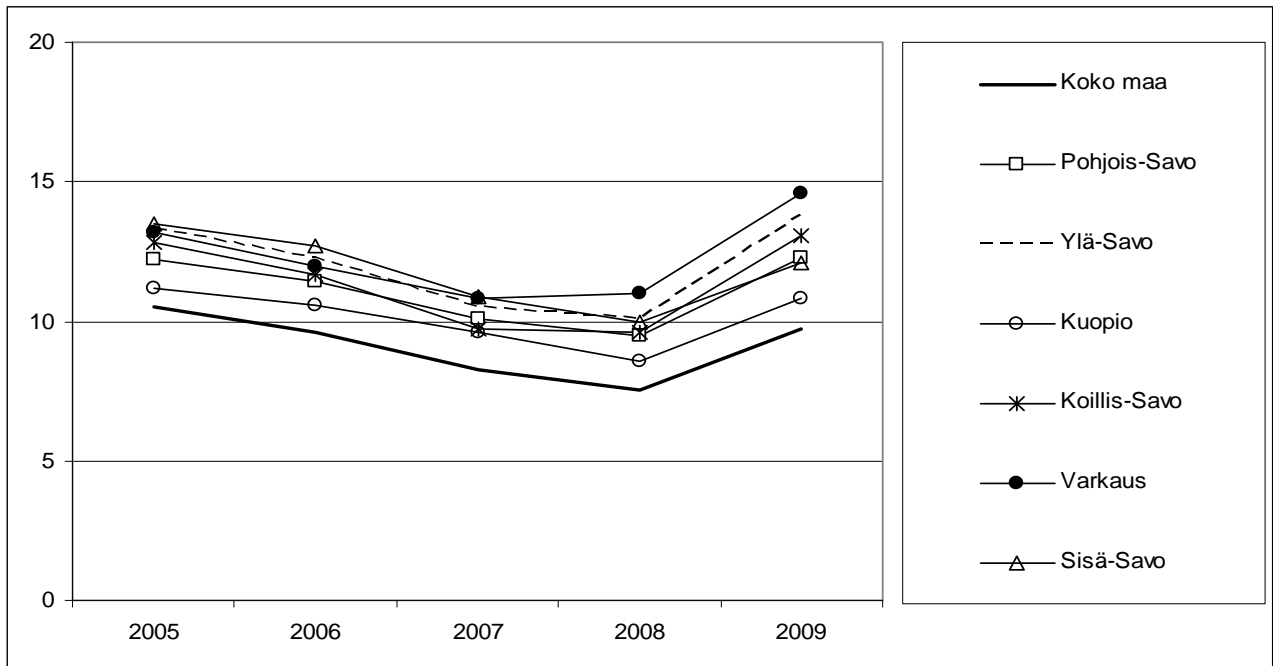
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

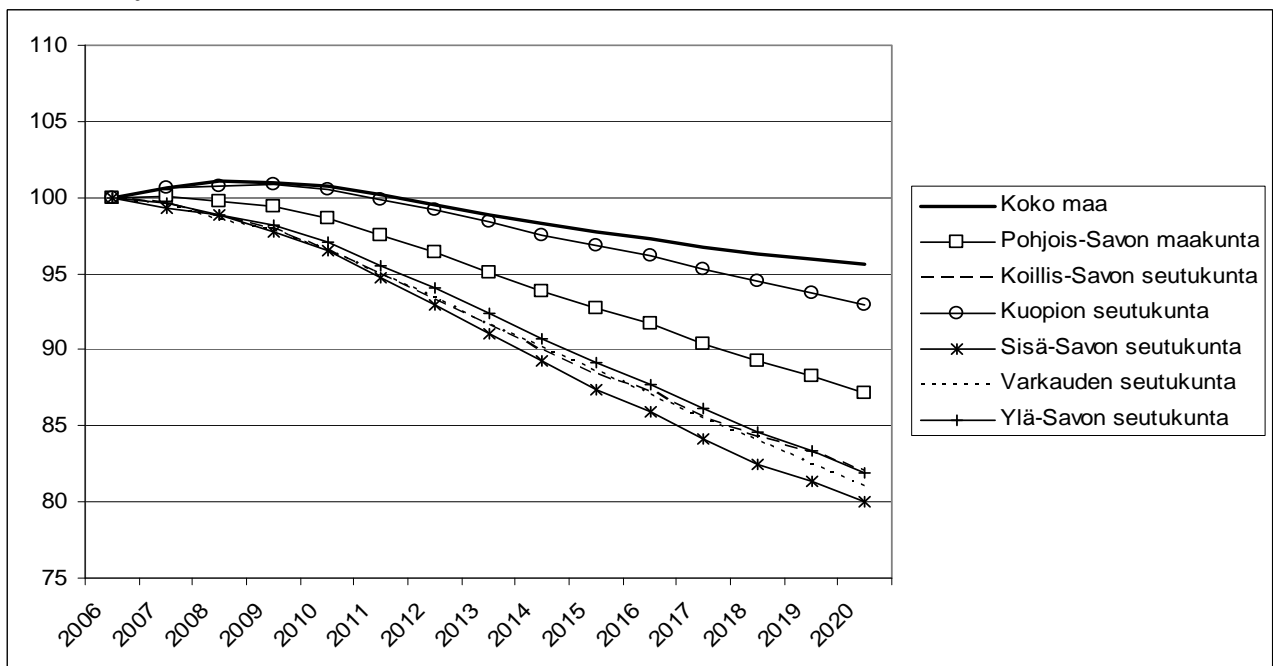
Pohjois-Savo

Pohjois-Savon maakunnan kehitys on viime vuosina ollut suhteellisen myönteistä työllisyyden suhteen. Kuitenkin väestönkehitys on jo pitkään ollut laskeva ja erityisesti työikäinen väestö vähenee kaikissa seutukunnissa ikääntymisen ja muuttotappioiden myötä. Ainoastaan Kuopion seutukunta on saanut lievää muuttovoittoa viime vuosina. Talouden taantuma näkyy työttömyysasteen nousuna ja yltää Varkauden seutukunnassa 15%:n tasolle. Liikevaihdon määrä ei ole enää kasvanut eri toimialoilla ja se on vähentynyt rakentamisen ja kaupan sektoreilla vuoden 2008 lopussa.

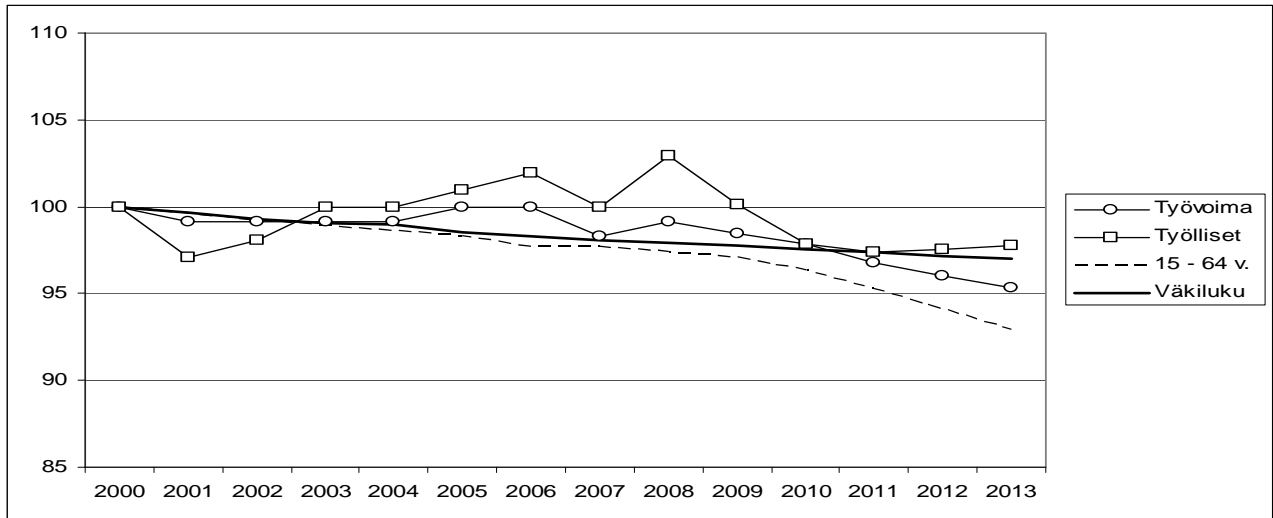
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

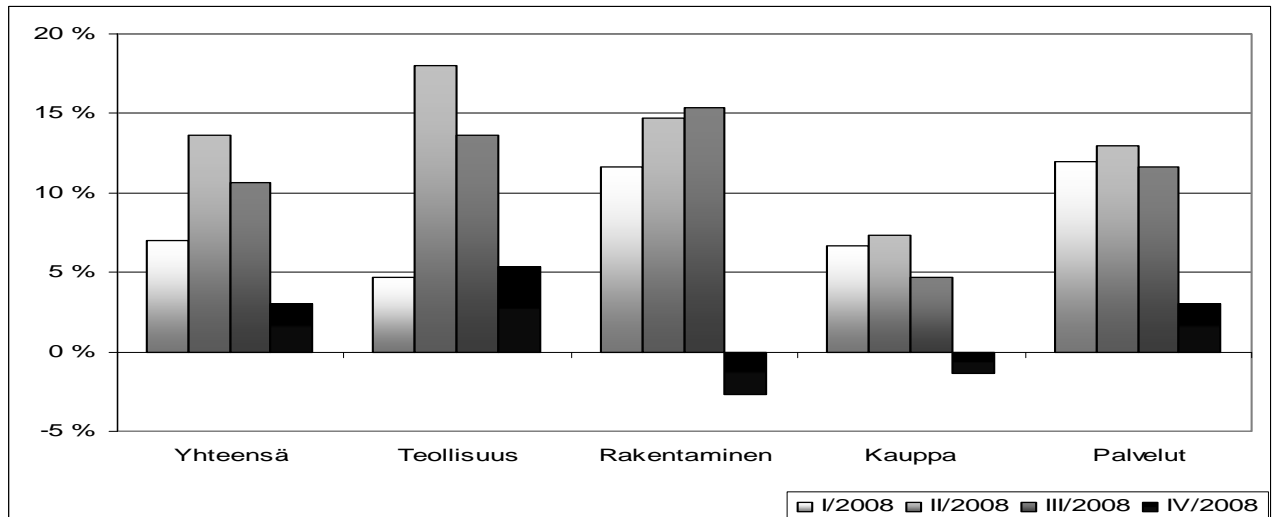
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

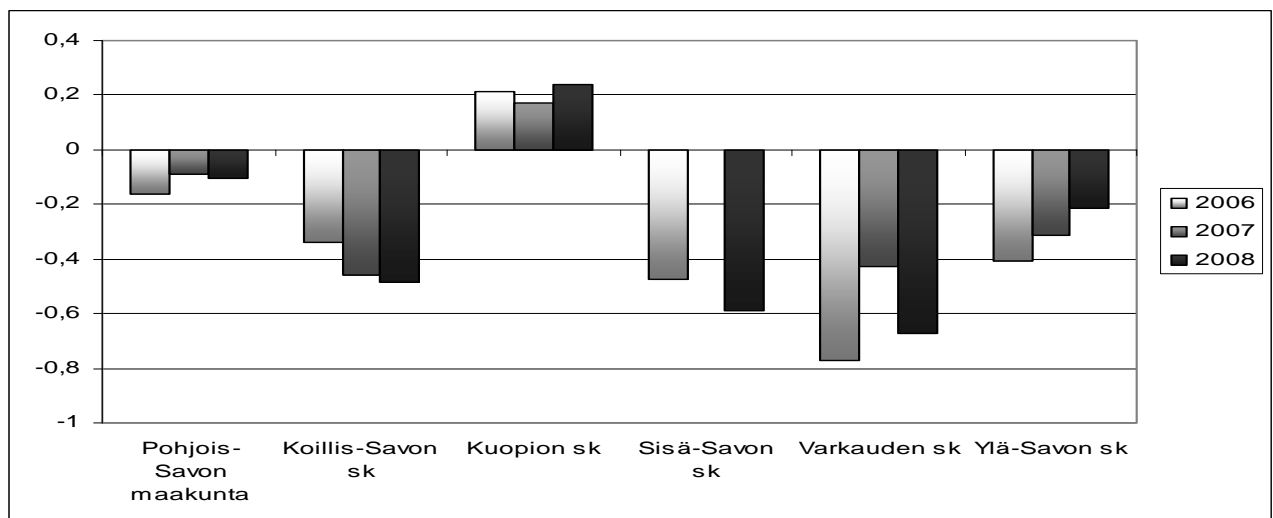
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

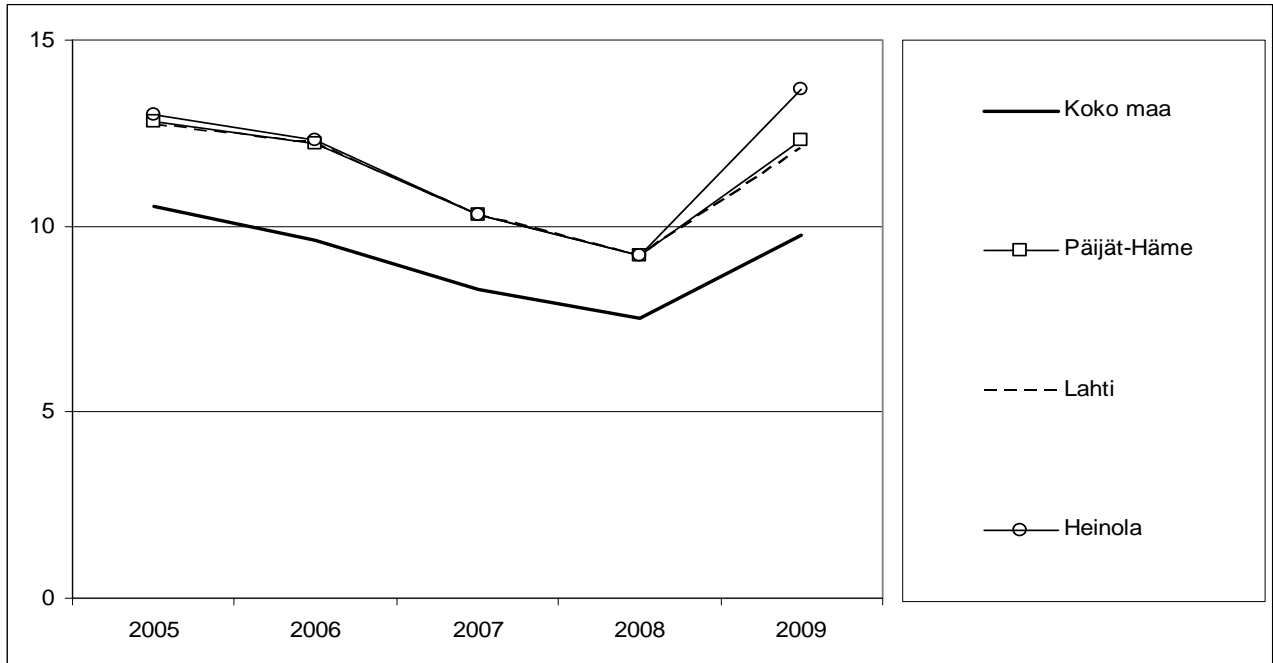
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

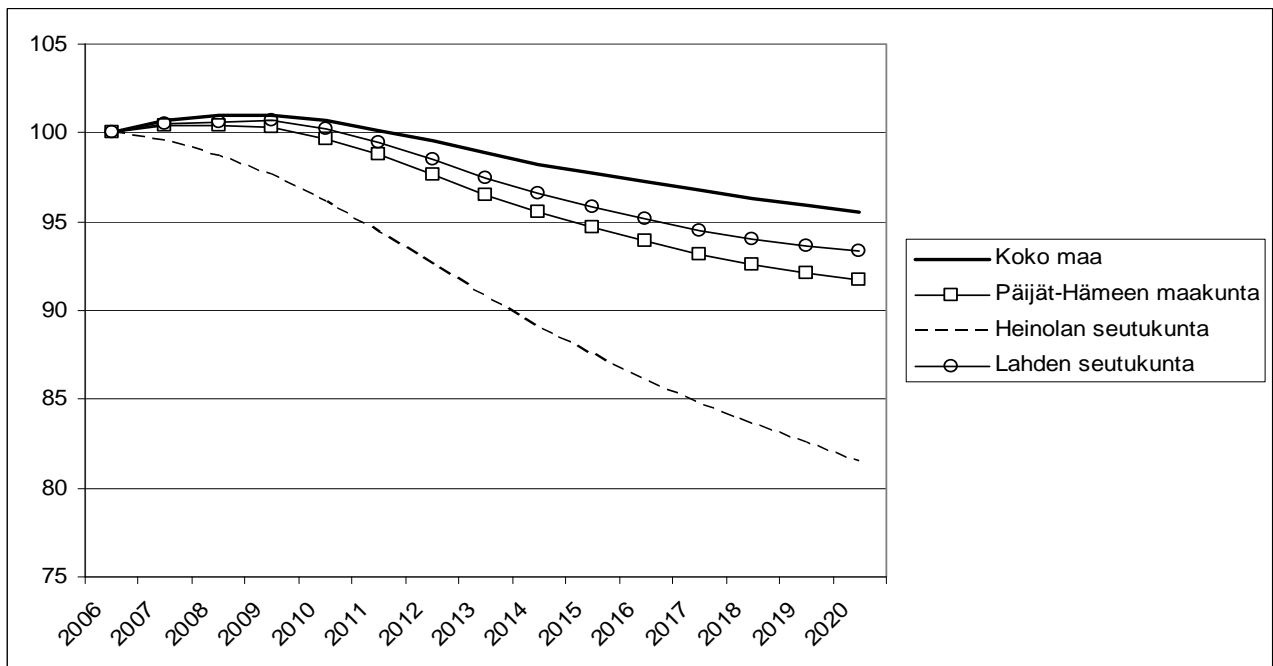
Päijät-Häme

Päijät-Hämeen maakunnan työllisyyden ja talouden kehitys on viime vuosina ollut suhteellisen myönteistä. Myös väestön määrä on kasvanut, mutta työikäinen väestö on alkanut vähentyä ikääntymisen myötä molemmissa seutukunnissa. Lisäksi Heinolan seutukunta on kärsinyt muuttotappioista. Talouden taantumun seurauksena maakunnan työttömyysaste on noussut koko maan vauhtia, mutta Heinolan seutukunnassa selvästi nopeammin. Talousvaikeuksista ovat erityisesti kärsineet teollisuus ja kauppa, joiden liikevaihdon määrä kääntyi laskuun vuoden 2008 lopussa.

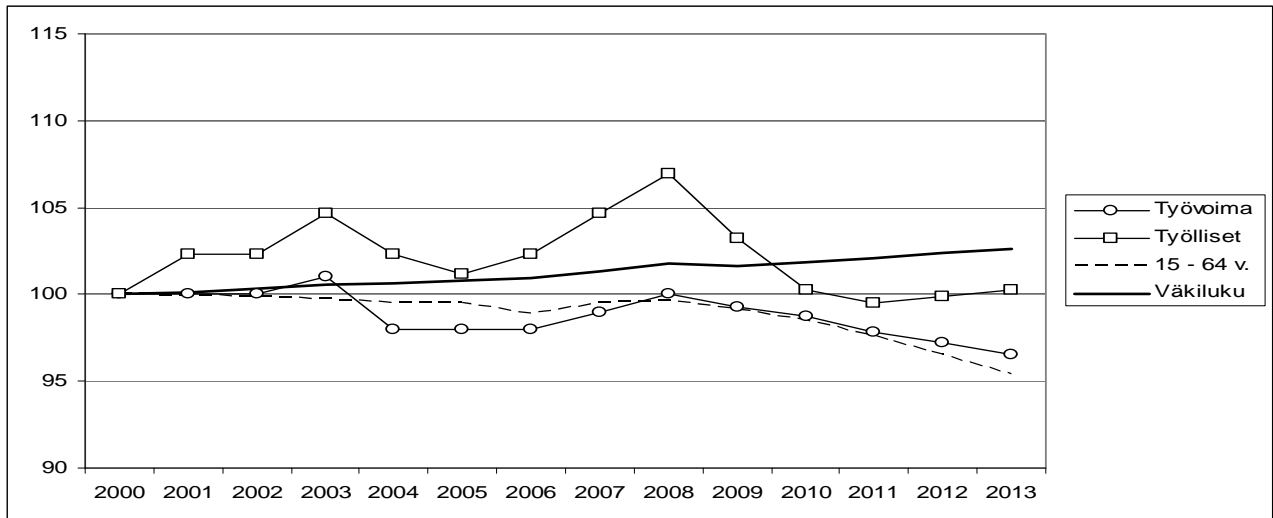
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

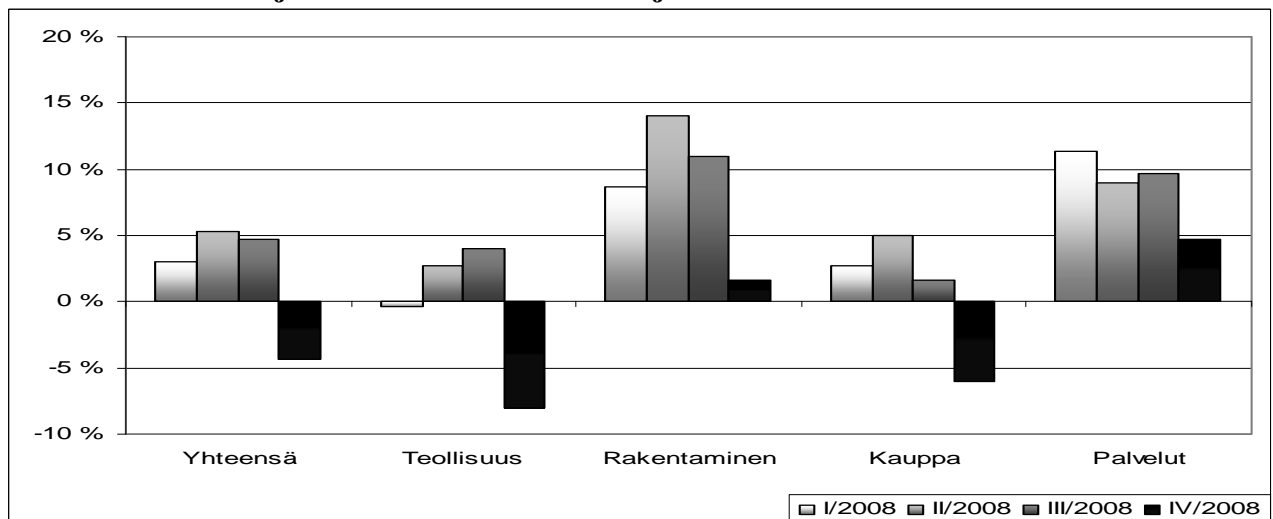
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

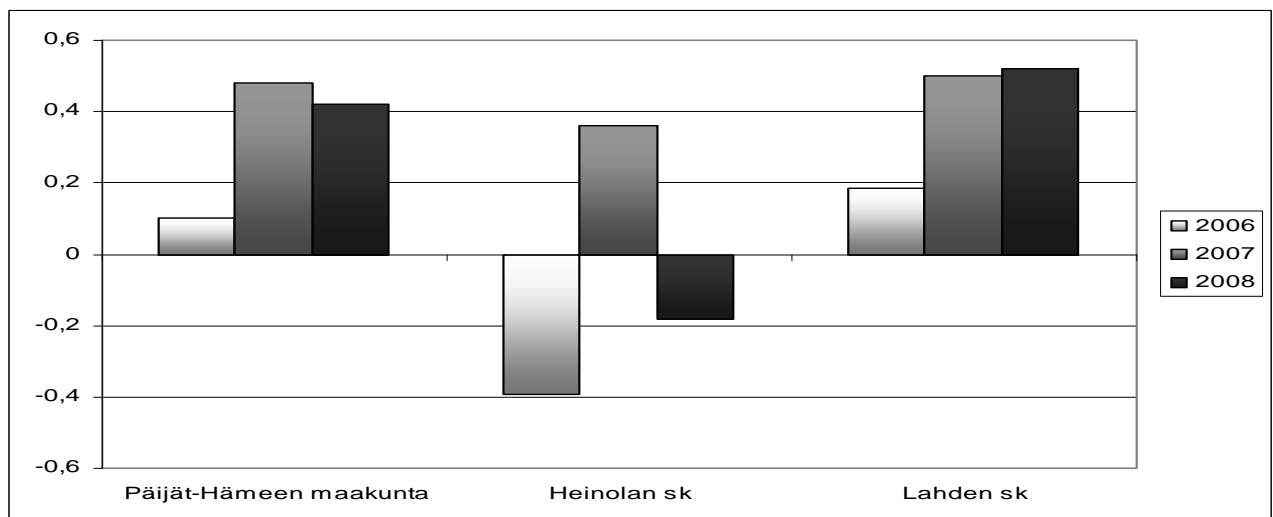
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

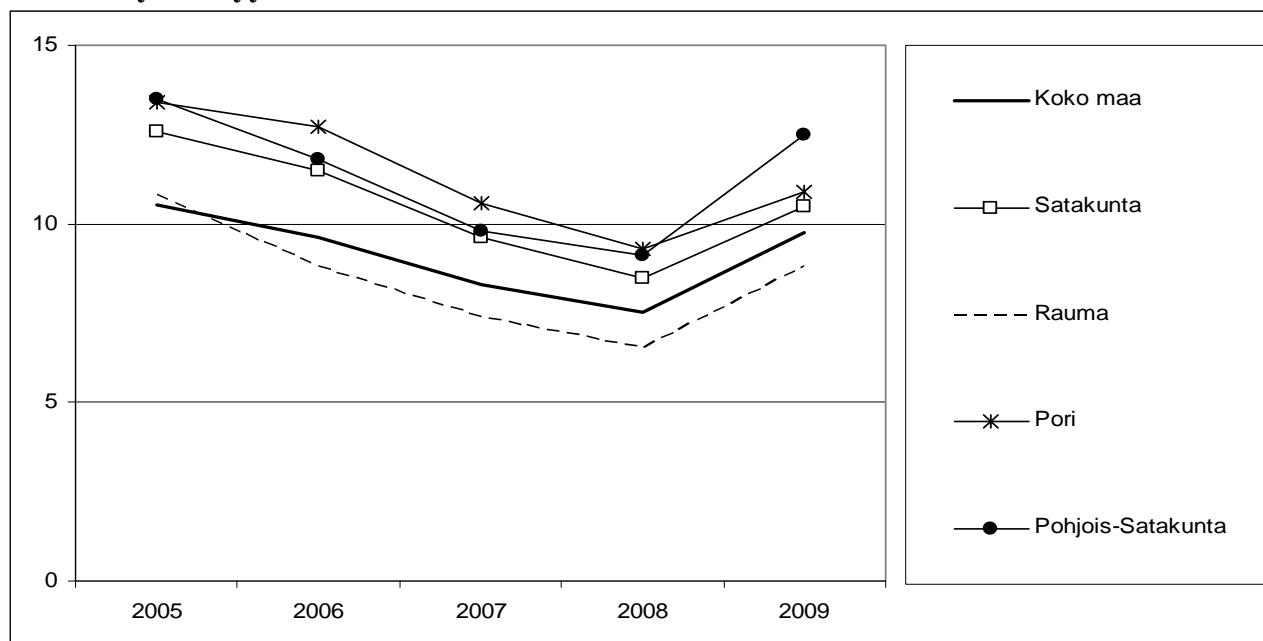
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

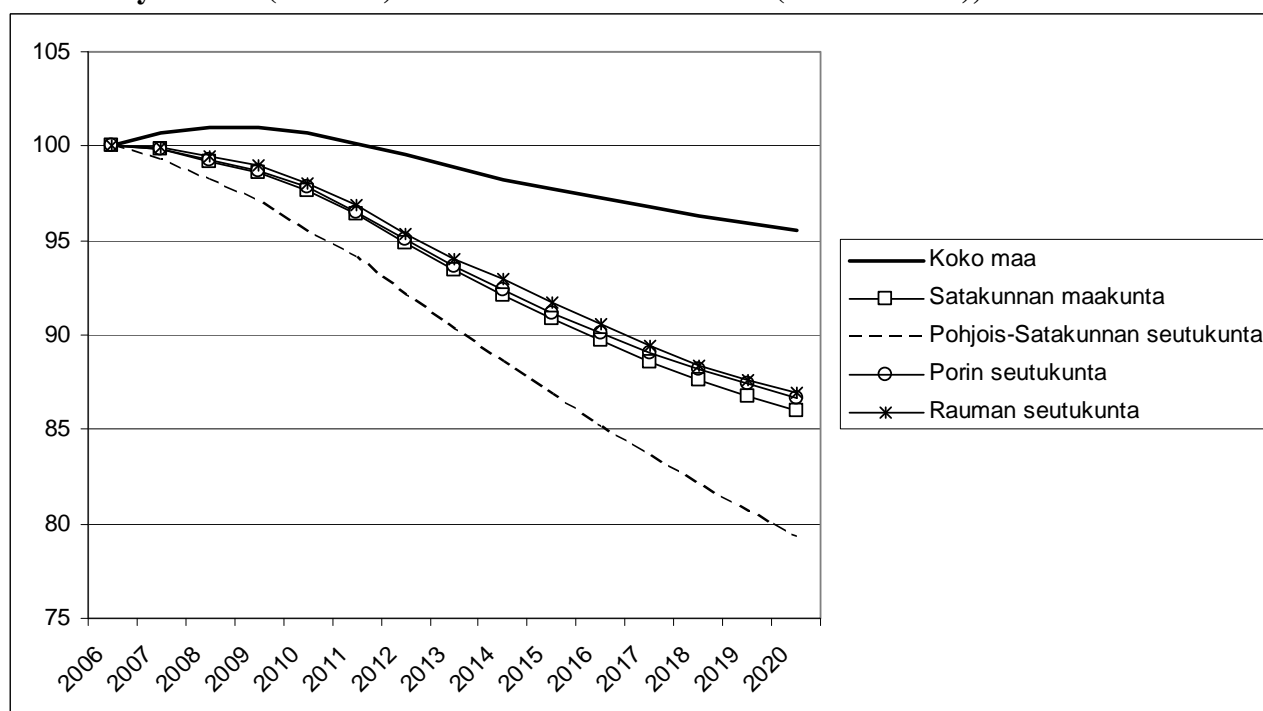
Satakunta

Satakunnan maakunnan työpaikkakehitys on ollut viime vuosina myönteistä, mutta kääntyi selvään laskuun vuoden 2008 aikana. Maakunnan kaikki seutukunnat ovat kärsineet muuttotappioita ja työikäisen väestön määrä vähenee jatkuvasti. Talouden taantumien myötä työttömyysaste on vuoden 2009 alussa noussut ja erityisesti Pohjois-Satakunnassa nousu on ollut voimakasta. Yritysten liikevaihdon kasvu on pysähtynyt eri toimialoilla ja teollisuudessa liikevaihdon määrä väheni vuoden 2008 lopussa.

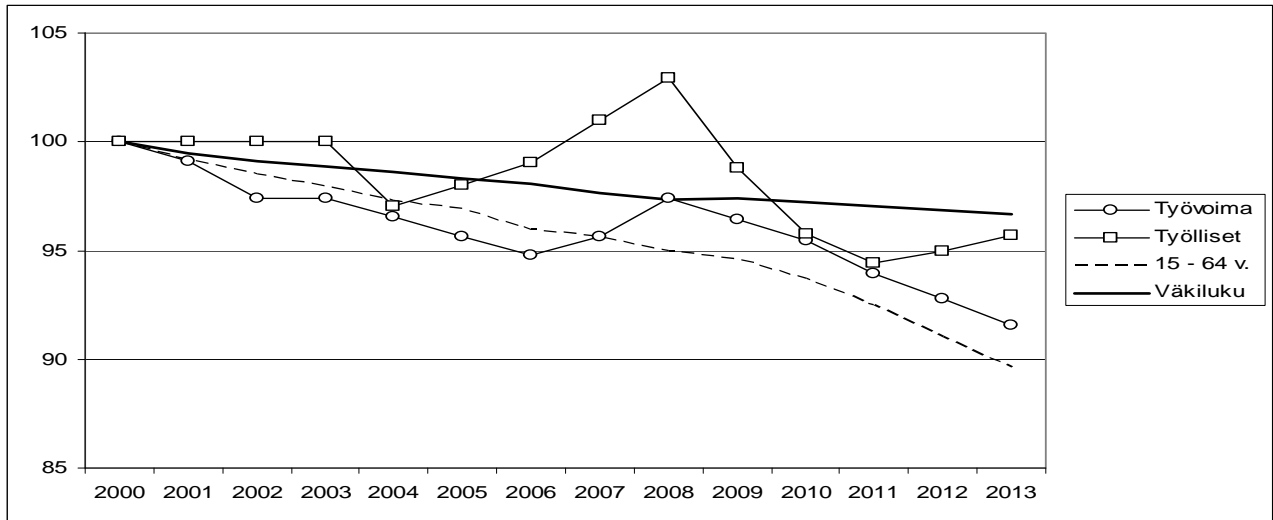
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

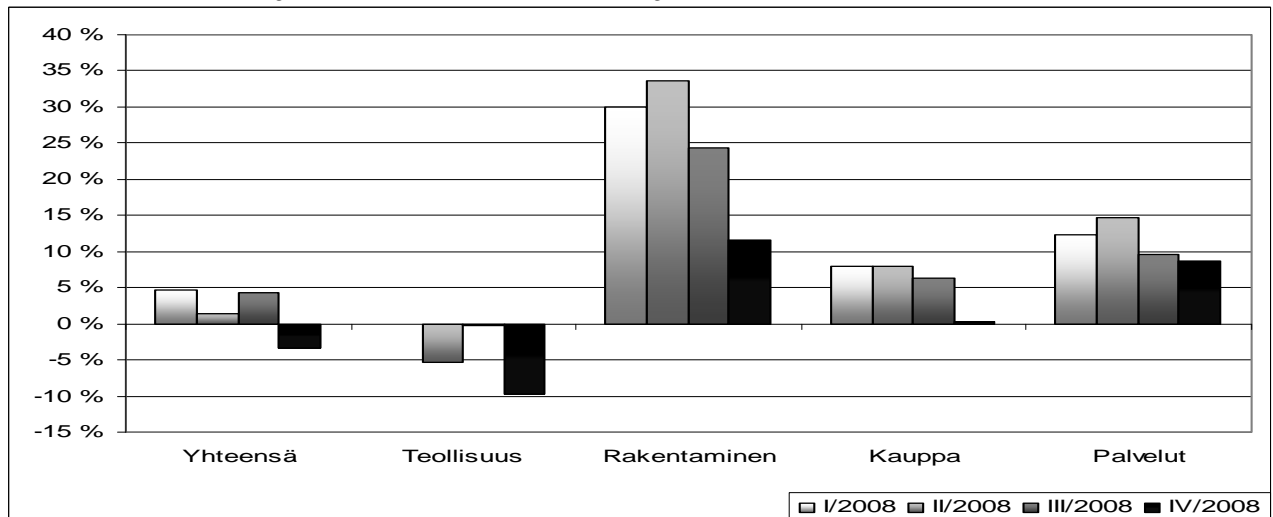
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

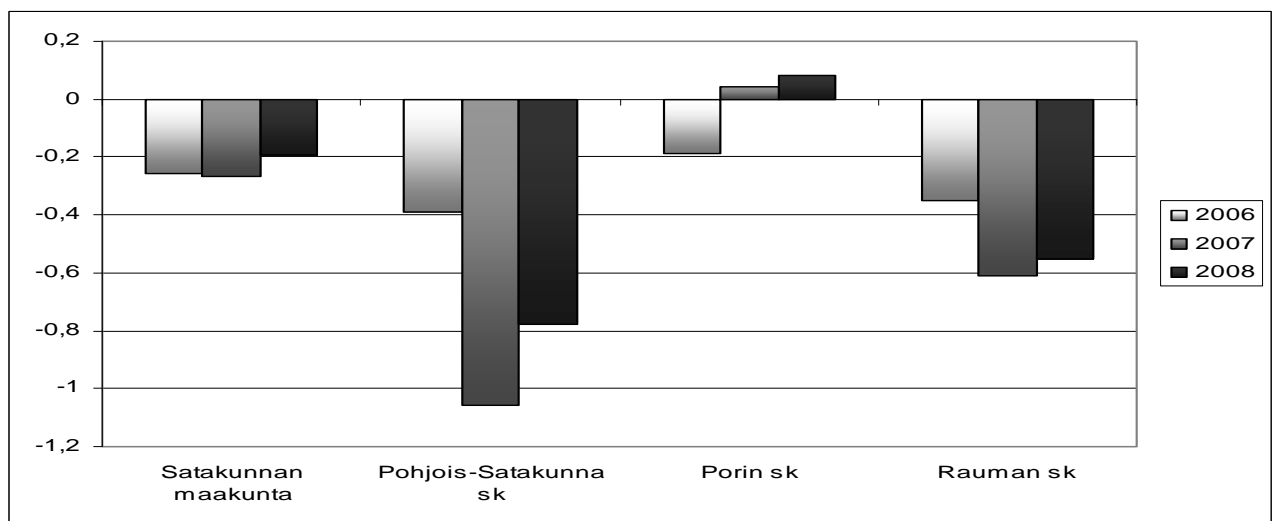
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

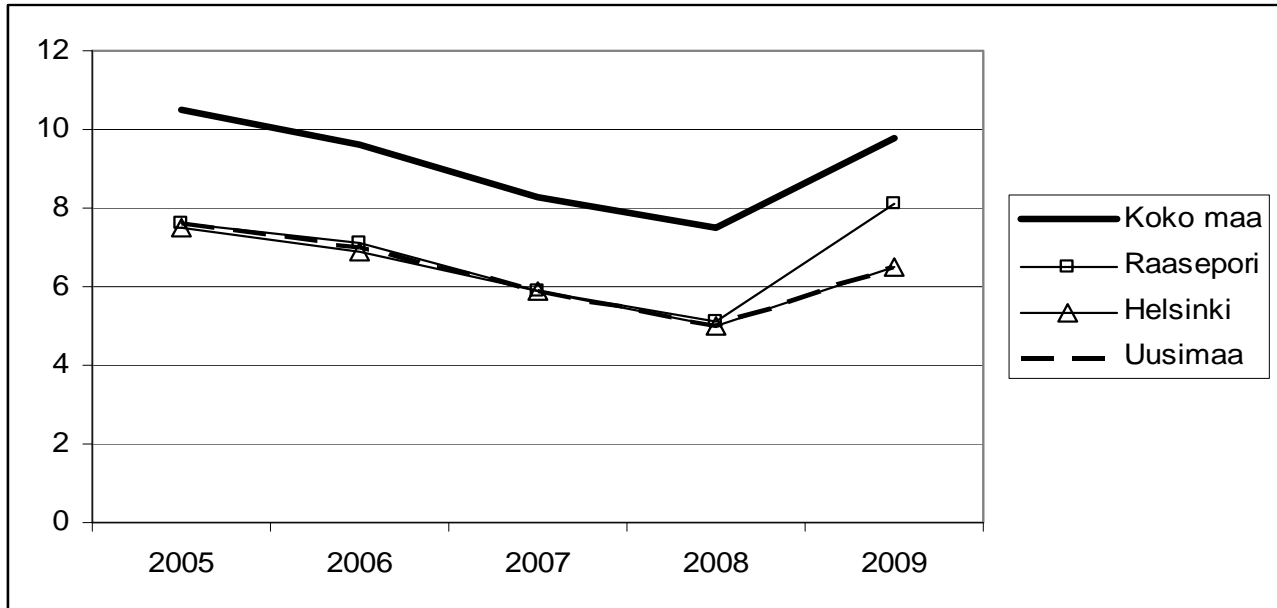
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

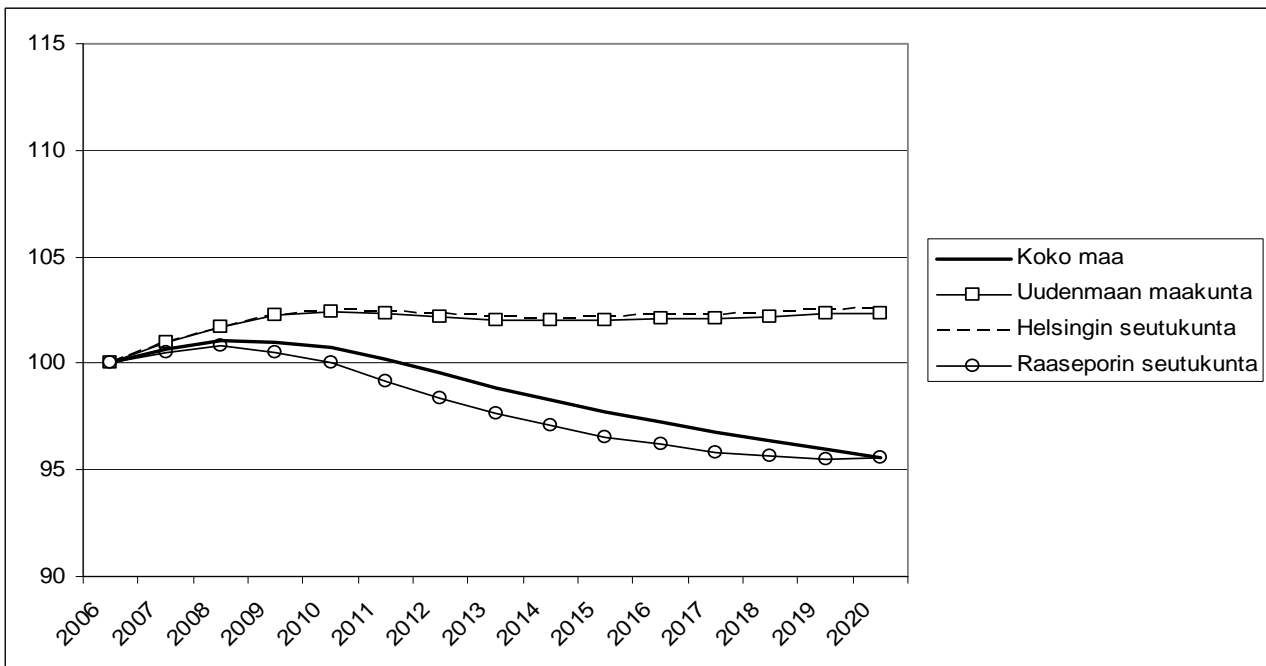
Uusimaa

Uudenmaan maakunnan kehitys on ollut myönteistä lähinnä voimakkaan väestönkasvun ja monipuolisen yritystoiminnan ansiosta. Maakunnan muuttovoitto on pysynyt korkeana erityisesti maahanmuuton ansiosta. Raaseporin seutukunnassa työikäisen väestön määrä on kääntymässä laskuun, mutta kasvaa edelleen Helsingin seutukunnassa. Talouden laskusuhdanne nostaa maakunnan työttömyysastetta ja erityisesti Raaseporin seutukunnassa nousu on nopeaa. Kaupan liikevaihdon voimakas lasku vuoden 2008 lopulla näkyy kokonaisliikevaihdon pysähtymisenä.

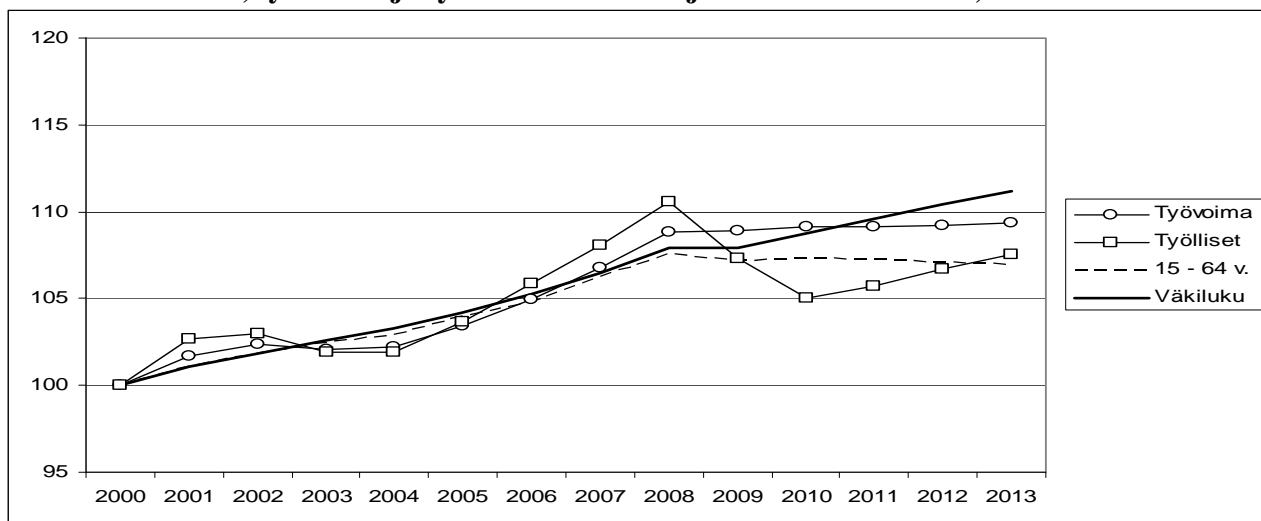
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009

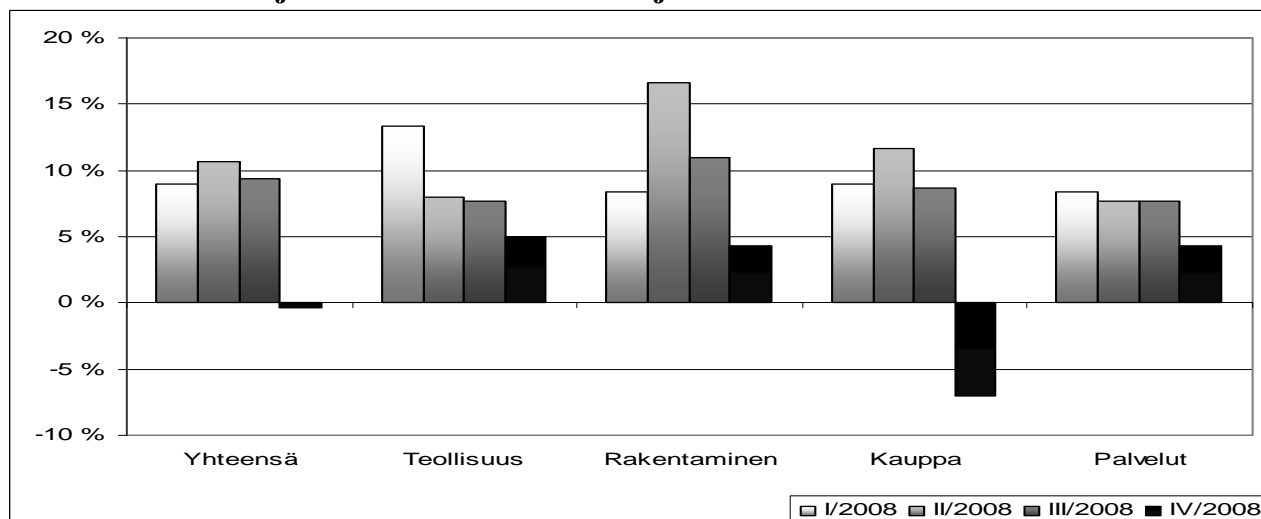
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

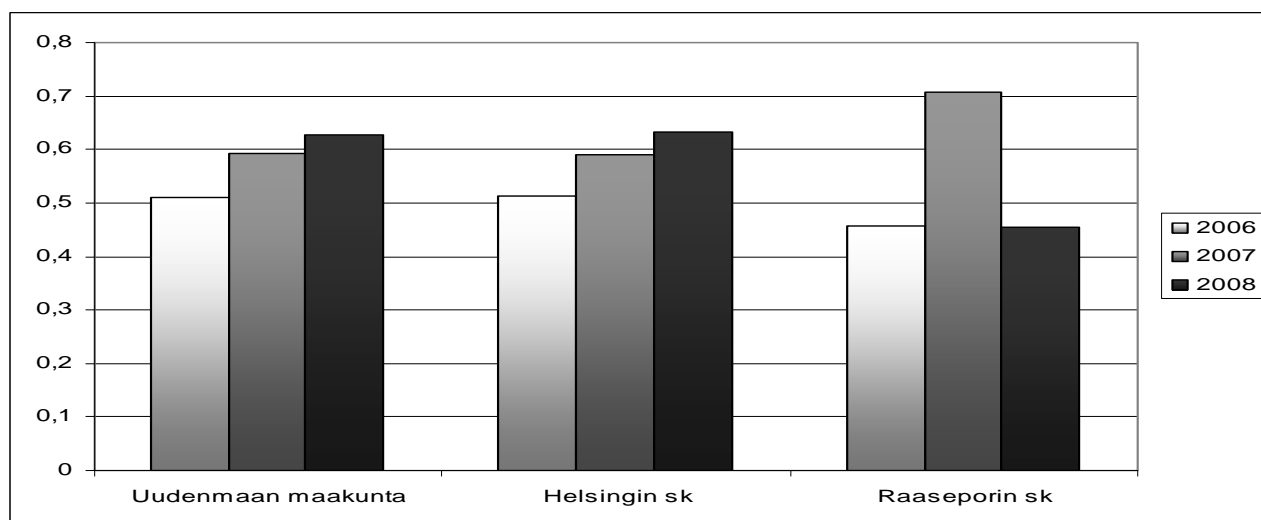
Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

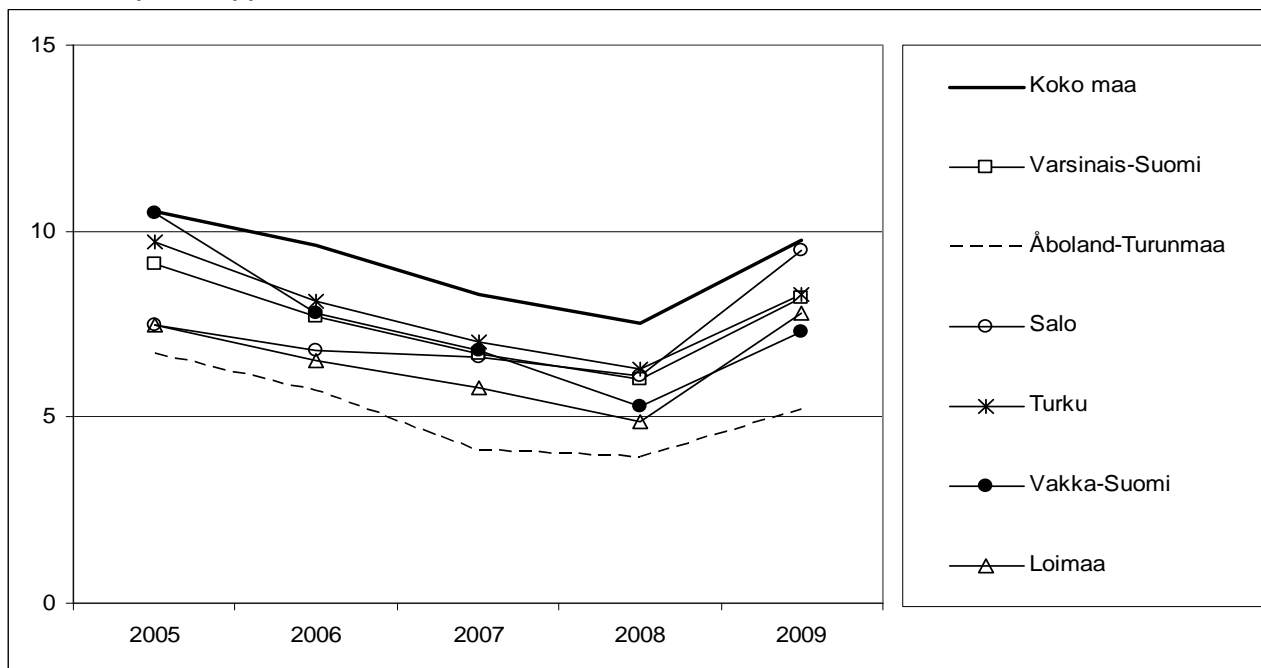
Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

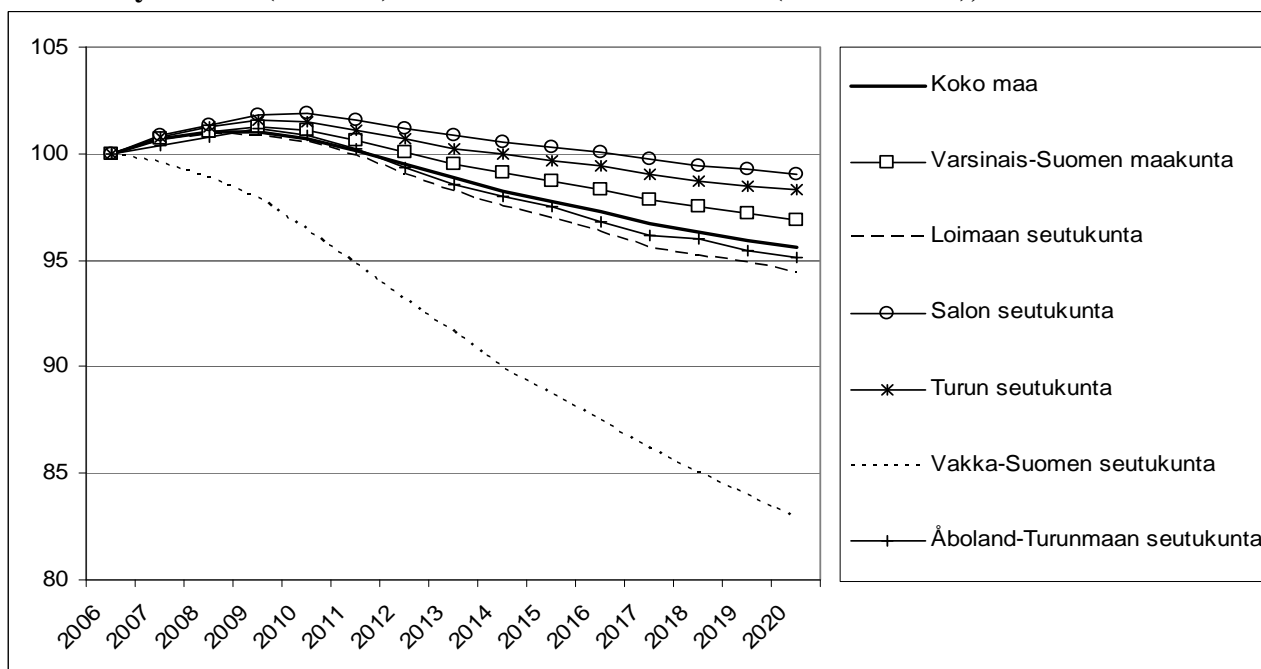
Varsinais-Suomi

Varsinais-Suomen maakunnan kehitys on ollut viime vuosina suhteellisen myönteistä sekä työllisyyden että väestön suhteen. Ikääntymisen myötä työikäisen väestön määrä alkaa vähentyä, mutta ei niin nopeasti kuin koko maassa keskimäärin. Vakka-Suomen seutukunnassa väheneminen on selvästi voimakkaampaa kuin muissa seutukunnissa. Talouden laskusuhdanne nostaa seutukuntien työttömyysastetta ja nousu on nopeinta Salon ja Loimaan seutukunnissa. Liikevaihdon kasvu pysähtyi eri toimialoilla vuoden 2008 aikana ja kääntyi laskuun teollisuuden osalta.

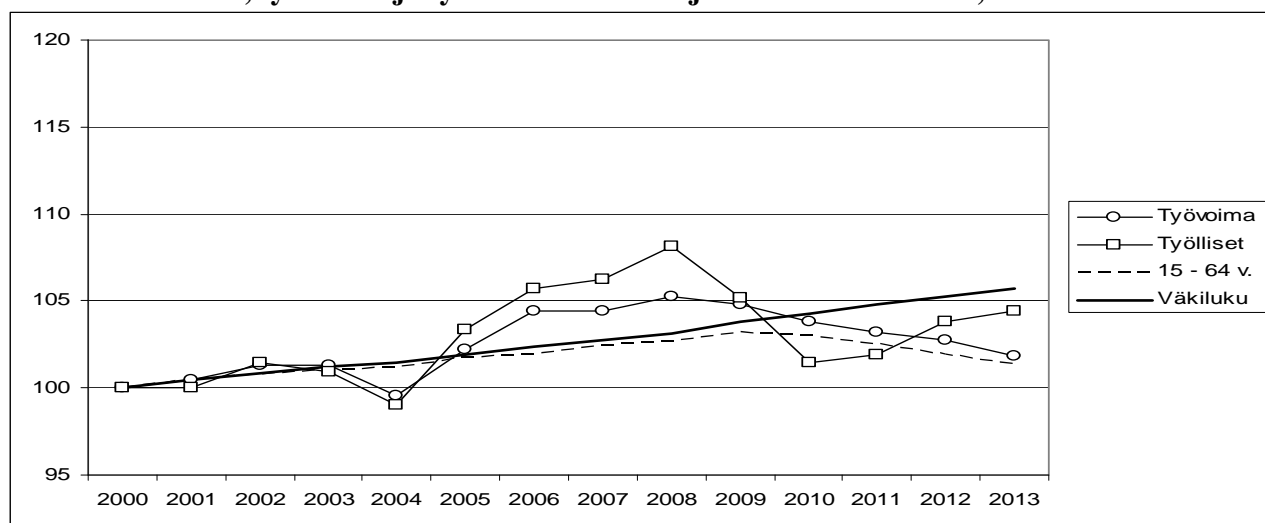
Kuva 1. Työttömyysaste seutukunnittain 2005-2009.

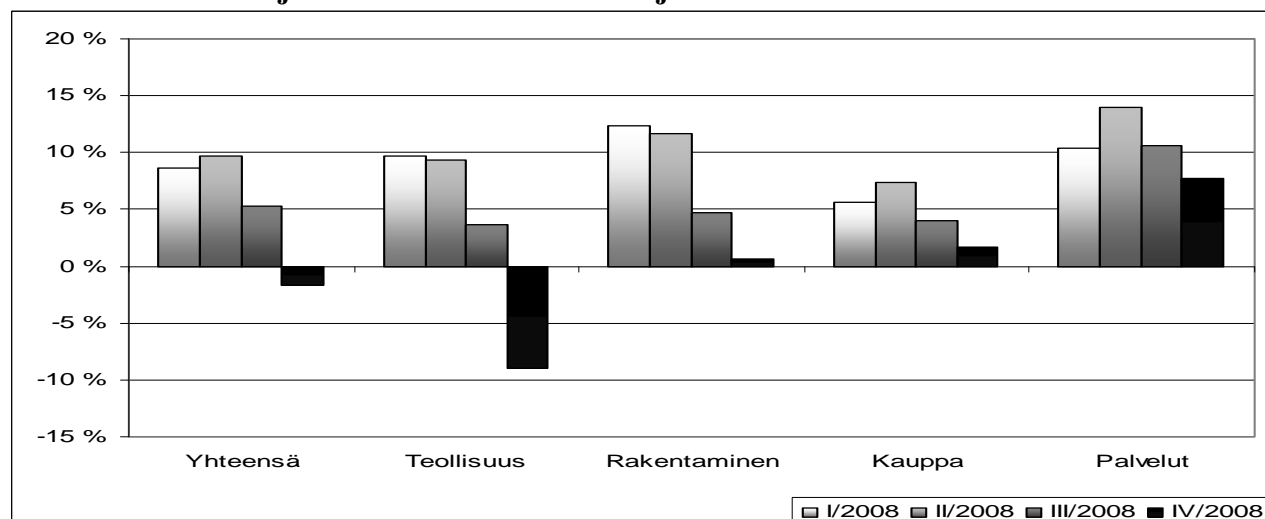
Kuva 2. Työikäiset (15-64 v.) seutukunnittain 2006-2020 (ennuste 2007), 2006=100

Kuva 3. Väkiluku, työvoima ja työlliset 2000-2008 ja ennuste 2009-2013, 2000=100

Kuva 4. Päätoimialojen liikevaihdon muutos neljännesvuosittain vuonna 2008.

Kuva 5. Nettomuutot seutukunnittain vuosina 2006-2008

